

Nya  
Skizzer och Noveller

VID  
AFTONLAMPAN

AF

AINA

---

SJÄTTE HÄFTET



HELSINGFORS  
SÖDERSTRÖM & C:os FÖRLAG  
1898

**HELSINGFORS**

VICTOR PETERSSON & C:os TRYCKERI-AKTIEBOLAG  
1898.

## Innehåll.

---

	Sid.
På Östanmo gård . . . . .	I
En lifsgärning . . . . .	100
En präst på modet . . . . .	126
I doktors hem . . . . .	167







## På Östanmo gård.

«Hushållsföreståndarinna sökes för ungtkarlshushåll på landet å en större egendom». — Mamma, mamma, det här är bestämt någonting för mig — ropade Gerda Ekström och hoppade upp från stolen viftande med Hufvudstadsbladet, som hon just höll på att läsa högt för sin mor.

Fru Ekström smålog åt hennes ifver och Mary skrattade högt borta vid skrifbordet. — Så likt dig! —

— Huru så? — frågade systemen med blicken fäst vid annonsen.

— Åh, jag menar bara att du alt fortfarande är förtjust i landtlifvet och griper efter hvarje möjligt tillfälle att förflytta dig dit lika ifrigt som en drunkande efter ett halmstrå. —

Ett vemodigt uttryck lade sig öfver Gerdas rörliga ansikte. — Du har rätt — sade hon med en suck — redan under skolåren vantrifdes jag i staden och kände mig under terminerna alltid som fågel i bur; och nu . . . — En tår glittrade i hennes klara blå ögon.

— Stackars min flicka! — Modern såg vänligt på henne.

— Lilla mamma, tro inte att jag vill klaga — sade Gerda och lutade sig ned öfver länstolen för att kunna kyssa de fina hvita händerna, som så träget rörde strumpstickorna.

— Nej, nej, det vet jag nog kära barn, ni ha båda modigt tagit upp kampen för tillvaron — och modern log emot dem med tårar i ögonen.

— Det var ju vår plikt, både du och pappa hade städse inpräglat hos oss att sätta plikten framom allt — menade Gerda.

— Ja, men hos mig hafva plikt och böjelse förenats — försäkrade Mary på sitt stilla sätt.

— Med mig var det tyvärr annorlunda — sukade Gerda; — naturerna äro så olika. Då jag försöker tänka mig framtiden uppfylld af renskrifningsarbete från morgon till kväll, lägger sig en tyngd öfver mitt bröst. Ser jag ut som om jag vore ämnad till att hänga näsan öfver skrifbordet, mamma? —

Modern log åter mot den smärta men stadigt bygda flickgestalten, som stod framför henne full af hälsa och styrka med friska kinder, glad blick och starka välformade händer.

— Jag måste få taga uti på allvar, måste känna, att jag gör någon nytta här i världen liksom förr hemma på Holmsund. Jag har inte räknehufvud jag, som Mary, och att sitta bakom pulpeten på banken skulle göra mig förtviflad. —

— Ja, gåfvorna äro mångahanda — menade fru Ekström — du påminner i mycket om moster Au-

gusta, som var en riktig krona bland matmödrar, då däremot jag aldrig kunde gå upp i mitt hushåll. —

— Det behöfde mamma ju inte håller. —

— Kanske det dock varit bättre stäldt för oss, om jag förstått det. —

— Nej, pappa skulle aldrig förlikt sig därmed — sade Mary bestämdt — han ville ständigt hafva mammas sällskap och tykte, att fru Ström kunde sköta det prosaiska. —

— Ja, lilla mamma, du var hemmets poesi, den som under den gamla kära tiden spred solsken däröfver — tillfogade Gerda ömt.

— Vi voro alla så lyckliga då — sade Mary.

Modern nickade bifall. — Jordens sällhet är oftast ej lång — suckade hon — den flyr bort som en ljufdröm, men då man vaknar till den sorgliga verkligheten, skulle man ej för alt i världen velat undvara den drömmen. Man lefver på sina rika minnen ända till grafven. —

Det blef ett ögonblicks tystnad i det lilla rummet, medan enhvar försjönk i sina egna tankar. Sedan började Gerda åter tala. — Ser mamma, ända sedan vi lämnade Holmsund har jag i hemlighet gått och spekulerat på någon plats ute på landet. Jag har visserligen inga rekommendationer eller intyg från någon föregående befattning, men jag tror ändå, att jag kan våga erbjuda mig som värdinna. Jag skötte ju mejeriet där hemma några år alldeles ensam och var ständigt med om både slakt och bakning under fru Ströms uppsikt, och hon var inte als lätt

att tillfredsställa. Dessutom har jag ju gått igenom en väfskolekurs. —

— Ja, jag tycker att du är så praktisk och duktig, att en karl kunde skatta sig lycklig, om du antog dig hans ekonomi — småskrattade Mary.

— Ett unkarlshushåll — modern såg litet tveksam ut. — Om det varit en enkling med barn! —

— Åh, mamma, då tror jag, att jag inte skulle tänkt på det, det vore altför stort ansvar. —

— Tänk, om han är ung! —

— Nåh, jag har ju fyllt mina tjugufem och skulle i den gamla goda tiden redan ansetts vara på öfverblifna kartan. Jag har för resten alldeles klart för mig, att annonsören är till åren kommen. En ung man skulle väl tänka på giftermål, då han sitter som husbonde på en stor egendom. Östanmo gård, det låter vackert, jag tror jag besvarar annonsen. —

Hon satte sig ned vid sin sida af skrifbordet och grep en penna. Mary såg upp och deras ögon möttes. I denna stund såg man huru lika de voro; båda mörka med fin rosig hy och blå ögon. Olikheten låg helt och hållet i ansiktsuttrycket, ty medan ett lugnt allvar var utbreddt öfver Marys drag, växlade Gerdas utseende oafbrutet. Frisk lefnadslust och ett lifligt lynne kunde läsas i hennes muntra blick och i leendet på de mjuka röda läpparna. Mary såg djupsinnigare ut, men Gerdas ansikte var mera tilldragande.

— Seså, nu är det gjordt! — utropade den sistnämnda.



— Beslut och handling äro ett hos kvinnan — interfolierade system; — men nu är det banktid, och jag får lof att gå. —

Mary reste sig lugnt och satte på sig hatt och kappa, hvarefter hon begaf sig på väg till sitt embetsrum, med lätta steg vandrande gatan utför som en infödd hufvudstadsdam. Mången hade undrat, hvareför fadern lät henne studera, han var ju en så rik man och hade gärna kunnat behålla de två döttrarna hos sig till hemmets glädje och prydnad. Men när den stora kraschen kom, var Mary varmt tacksam öfver sin fars godhet, som aldrig lagt några hinder i vägen för hennes böjelse att lära sig främmande språk och utbilda sina matematiska anlag. Genom dem lyckades hon förvärfva sig plats i hufvudstaden och kunde erbjuda sin mor ett nytt hem.

Medan den praktiska Gerda gjorde upp med kreditorerna och upplöste deras gamla komfortabla hem, satte Mary sig raskt in i de förändrade lefnadsförhållandena och var helt hemmastadd, då de alla åter sammanträffade. Åt systemen hade hon lyckats anskaffa skrifarbete — och modern sysslade med handarbete för bazarerna. De voro flitiga hvar på sitt håll, men knapt var det för dem, som alltid sett sig omgifna af öfverflöd. Gerda isynnerhet saknade det kära hemmet på landet med de många rummen och sin rörliga värksamhet både ute och inne. Hon tyckte, att det brände under fotsulorna, då hon satt vid skrifbordet, ryggen värkte och armarna styfnade. Usch då, hon som aldrig förr varit sjuk! — Det var als

ej underligt, om hon med en viss oro inväntade svaret på sitt anbud. Ändtligen kom brevet, i hvilket stod, att hon mottogs med tacksamhet; platsen borde tillträdas i början af november och resplanen bifogades. Det gälde blott en dags järnvägsresa till en utsatt station, där häst skulle vara henne till mötes. Stilen var vacker och rask, och brefskrifvaren slutade med att utan slängar eller krumelurer teckna sitt namn rätt och slätt: »Karl Kortman«.

— Jag tycker om det här brevet — sade Gerda — det är bestämdt en redbar person, som skrivit dessa ordentliga raka rader. —

— Jag tänkte just detsamma — inföll Mary, som öfver systemens axel genomögnat skrivelsen. — Tänk att det nu värkligen skulle sluta med ett afgörande, jag kunde inte als taga saken på allvar. —

— Men det gjorde jag — inföll Gerda. — Det var nog en skickelse, att mina ögon skulle falla på den där annonsen i tidningen; men nu får jag brådtom att ställa mig i ordning för resan. Jag har på mig blott två veckor. —

— Du stygga unge, som vill lämna oss! Huru skola vi kunna undvara henne, mamma? —

— Det blir nog svårt, men att se Gerda blekna och att veta, att hennes glada mod höll på att dö bort, vore säkert ännu tyngre. —

— Tror du inte, Mary, att det kostat på mig att förtjäna så mycket mindre än du till hemmets underhåll — frågade Gerda. — Nu får jag allting fritt och behöfver inte kosta stort på toaletten. Lilla mamma,

hur roligt det skall blifva att kunna bereda dig någon lättnad, och så skall Mary köpa sig ny vinterkappa. Det får hon nu råd till. —

— Gud välsigne ditt goda hjärta, min flicka, och måtte Han leda alt till det bästa för dig. Med våra tankar och böner skola vi följa din väg ut bland främlingar. —

— Tack mamma, jag skall skrifva mycket, mycket ofta — svarade Gerda och kyste hjärtligt moderns panna under det tidigt grånade håret.

\* \* \*

Tåget stannade vid S. station. Det var en mild höstafton med svagt månsken. Gerda tittade ifrigt ut genom kupéfönstret för att se, om någon var henne till mötes, och hon var den första, som hoppade ned på perrongen. En stationskarl kom emot med sin lykta. — Kan ni säga om någon från Östanmo gård är här? — frågade hon.

— Jag såg honom själf för en stund sedan — svarade mannen, som tyktes hafva skyndsamt.

Gerda log åt hans sätt att uttrycka sig, det var väl godsägaren han syftade på, men hvar höll vagnen och hästarna. Hon stod där en smula oviss med sin lilla kappsäck i handen, då dörren till andra klasens väntsal öppnades och en reslig man trädde ut. Hastigt närmande sig henne, lyftade han på hatten. — Är det kanske fröken Ekström? —

— Ja, alldeles, och ni är säkert herr Kortman? —

Han bugade sig åter och i detsamma föll skenet från de upplysta fönstren rakt öfver honom — det var en helt ung man. Gerda hann ej reflektera däröfver, hon rakte fram godsmärket och följde honom sedan framåt perrongen för att taga reda på sin koffert.

— Här står den, var så god, jag har ingenting vidare. —

En pojke erbjöd sig att bära, herr Kortman fattade själf i det andra handtaget och sträkte sedan sin lediga hand efter den lilla kappsäcken, som hon bar.

— Nej, nej — protesterade Gerda — den är inte als tung. — Men han var redan tre steg framför henne och hon skyndade efter så fort hon kunde för att icke förlora honom ur sikte. På andra sidan stationshuset, där månskenet belyste en tyst, ödlig gård, stod en kärra med en förspänd häst, som var bunden vid staketet. Herr Kortman lyfte med ett kraftigt tag kofferten upp bak på åkdonet och affärdade pojken med en slant. Kappsäcken placerades under sätet, hvarefter han bjöd Gerda att sitta upp och svepte en varm plaid omkring henne. Sedan löste han hästen och tog plats vid hennes sida med ett uppmuntrande: — Seså, Dollas, låt nu gå, då vägen är klar. —

Hästen spetsade öronen och satte af i raskt traf.

— Hvad den springer bra! — utbrast Gerda för-  
tjust. Hon hade redan glömt bort sin första tanke på vagnen, som skulle möta vid stationen. Det var

nu så, att mamma där hemma alltid åkt efter två hästar, och hon och Mary hade ju haft egen droska med parhästar, dem Gerda själf brukat köra. Hon kunde nog bedöma en trafvares lopp.

— Man sitter också bra i det här åkdonet — förklarade hon — det tyckes vara proportionerligt och lätt. —

Hennes granne betraktade henne från sidan en smula förundrad och mumlade något om, att det var roligt om hon var nöjd.

— Åhja, det är jag visst — försäkrade Gerda gladt — jag är gammal landsbo och, när man tillbragt några år i staden, kan ni väl tänka er, huru det skall kännas att åter andas landtluft och ila framåt efter en god springare, hvilket den här hästen tyckes vara. —

— Ja, nog anser jag att den kan kallas god — svarade han lågmäldt — den är uppfödd på gården. —

Gerda förfrågade sig noga om ålder, ras och andra enskildheter. — Det förefaller att vara goda vägar här på orten — började hon sedan — och en sådan vacker skog, se hur månen lyser mellan furornas stammar och kastar sådana underliga skuggor. I staden vet man knappast af, om det är fullmåne eller nedan. Ha vi långt att åka? —

— Bara några kilometer, det är fem till stationen. —

Samtalet skulle nog afstannat, om det berott på herr Kortman, men Gerda som var upplifvad af färdens pratade oförtrutet. Snart glesnade skogen, de

kommo ut på en slätt och långt borta skymtade ljusen från byarne på andra sidan.

— Sådana präktiga fält. Äro de edra? —

— Ja, de tillhöra Östanmo allesammans. —

— Kanske man redan kan se gården? —

— Den ligger rakt framför oss bortom den lilla björkdungen. —

— Ah, där? Jag ser ljusen skimra mellan trädgrenarna. — Hon böjde sig framåt och såg sig omkring med vaket intresse. — Det är ett stort hus, icke sant, och ljusmåladt? —

— Ja, i grått — ljud svaret.

— Och den där mindre byggnaden till vänster på andra sidan trädgården? —

— Där bor min mor — svarade herr Kortman — hon flyttade dit för ett par år sedan, då hon icke längre orkade med hushållsbestyren uppe hos mig. —

Det var den längsta mening han yttrat. Nu hördes en hunds grofva skall. — Ack, ni har en gårdshund! Hvad det låter trefligt och bekant, se där kommer den ända ut på vägen emot oss. Den vet nog, att det är husbonden, som kommer hem. —

Åkdonet svängde om björkdungen och in genom gårdens öppna grindar, förbi en liten dam som glittrade i månskenet och fram till en öfverbygd landlig trappa. Hästen stannade lydigt och körsvennen skyndade ned; strax var hunden framme och hoppade muntert skällande upp mot honom.

— Hej, gamle gosse, seså, seså! Var så god fröken och tag mig stadigt i handen, kärran är hög.

God afton Severin, håll Dollas, medan jag lyfter ned kofferten, och för honom sedan till stallet. —

Inom några ögonblick hade han hälsat hunden och stallpojken, hjälpt Gerda ur åkdonet och ställt resgodset på marken bredvid ingångsdörren, som han nu öppnade för sin följeslagerska. Farstun var alldeles mörk. — Jag måste be fröken ursäkta, min gamla Katrina har glömt att tända ljus — sade han — jag skall genast vara tillbaka. —

Han skyndade bort mot köket, men Gerda, som redan genom fönstret sett det vänligt skinande ljuset från en spiselbrasa, följde honom i spåren och nästa sekund stodo båda framför elden, som klart belyste deras af den friska luften purprade ansikten. En gammal gumma, lång och rak som en korpral, iklädd hemväfd kjol och tröja samt randadt yfvigt förkläde, stod vid härden och såg knappast upp, då de trädde in.

— God afton Katrina, här är fröken Ekström, den nya värdinnan — sade gårdsägaren.

Gumman hälsade med en styf nick och bakom henne uppdykte ett litet rundt, fräknigt flickansikte, som nyfiket betraktade den främmande.

— Maja har väl eldat i frökens rum? —

— Ja! —

— Nåh, gå då fort och tänd lamporna, här är så mörkt i hela huset att man kan stupa omkull. —

— Åh, ingen fara, den här brasan lyste ju långt ut på vägen — sade Gerda, som fann sig väl i det snygga varma köket. — Jag gissar, att madam är

gammal i gården — sade hon vänligt och räckte handen åt gumman.

— Ja, när man varit fem och trettio år på ett ställe så . . . . . För resten är jag ingen madam, utan bara gamla Kajsa eller Katrina, hur det behagas — tillade hon med ett sötsurt leende.

— En trotjänarinna således — sade Gerda, som ej låtsade märka hennes trumpna mottagande.

Nu kom herr Kortman och uppmanade henne att stiga in i matrummet, som låg bredvid köket. I förstugan på andra sidan fick hon ändtligen taga af hatt och kappa dem värden tjänstaktigt hängde upp på klädhängaren.

— Nu vill jag hoppas, att Katrina har kvällsvarden färdig — sade han med en viss oro. — Fröken är säkert hungrig — och så hastade han åter ut i köket.

Gerda kastade en mönstrande blick på bordet, som stod dukadt vid fönstret. Duken var ren, men grof och servisen högst tarflig, simpla hvita porslins-tallrikar och dito muggar. En karott med säkert ett halft tjog ägg, en annan med ett väldigt stycke smör och en rågbrödslimpa, som såg ut att vara nyssbakad. Nog kunde man bli mätt af dessa anrättningar det var då visst, men fint var det icke. Gumman där ute såg inte håller precis ut som en herrgårdsköksa. Hvad manne det egentligen var för folk, hos hvilket hon hamnat? Längre hann hon ej i sina funderingar, förrän köksdörren öppnades och tjänsteflickan Maja trädde in med det lingula håret kring



axlarna; hon småffinade och bar ett ofantligt fat rykande hafregrynsgröt, medan herr Kortman själf följde efter med mjölkkanan.

— Fröken måste vara god och förlåta alt, som brister — stammade han förläget. Men Gerda, som märkte hans bryderi, tog helt lugnt grötfatet och stälde det midt på bordet. — Det skall smaka skönt! Vet ni, hafregrynsgröt var min fars favoriträtt. —

Ett småleende lyste upp den unge värdens bekymrade ansikte, han såg helt lättad ut, då de satte sig till bords, och Gerda skar brödet så vant, som om hon långa tider varit värdinna på gården.

Under måltiden hade hon emellertid tillfälle att närmare betrakta sin granne tvärs öfver bordet. Han var blond med ljus hy, bred panna och täta ljusa mustascher, ett godt öppet ansikte, men nästan gossaktigt ungt. Hon tänkte på Marys förmodan och på moderns tvekan och allehanda oroliga tankar begynte hvirfla om i hennes hjärna.

Måltiden var tyst, de voro båda hungriga och Gerda som sagdt upptagen af sina tankar. När de slutat, samlade hon ihop tallrikarna och hjälpte Maja att lägga ihop duken, samt återtog därpå sin förra plats vid bordet med den runda hakan hvilande i handen.

— Ni är bra ung — började hon plötsligt.

Han såg förbluffad på henne.

— Hur gammal kan ni vara? —

— Tjugusju år — svarade han undrande.

— Ja, men ni ser mycket yngre ut, man kunde taga er för tjuguet. —

— Man säger det. —

Gerda rörde litet oroligt på sig, men fortsatte sedan raskt, som om hon fattat ett beslut. — Ser ni herr Kortman, då jag besvarade er annons efter en hushållsföreståndarinna trodde jag, naturligtvis utan alt skäl, att ni var en äldre ungar, och när jag erhöll ert svar blef jag mycket glad öfver att det var jakande, men nu . . . Kort om godt, om jag vetat att — att ni var så ung skulle jag förstås inte reflekterat på den här platsen. Inte för att jag vill anses för något barn, men ser ni folket pratar. Man skulle väl finna det egendomligt, inte passande — ja ni vet nog, hur jag menar . . . — Hon afbröt sig och rodnade lätt. Då hon såg upp, hade hennes granne rest sig och stod där med hängande armar, en bild af ovisshet och bestörtning.

— Hvad skola vi då göra? — frågade han be-bekymrad.

— Ja, det skola vi nu rådslå om i all vänlighet — sade Gerda. — Har ni någon syster? —

Ett smärtsamt drag gled öfver hans ansikte, då han svarade: — Nej, den enda jag ägde dog vid sjutton års ålder. —

— Så sorgligt; och er mor är gammal? —

— Ja, öfver sjuttio år och lam i sina fötter — han strök sig öfver pannan. — Fröken har nog redan gissat, att vi äro bondfolk rätt och slätt — sade han — far och farfar och farfars far hafva ägt den här gården, som jag sedan fått i arf. Somliga kalla mig herre, alt sedan jag gick i landtbruksskolan och för

att jag rest litet i Sverige och Danmark för att studera mejerihandtering och ladugårdsskötsel. Här hemma är och förblir jag naturligtvis alltid »husbonden» såsom far och farfar före mig. —

— Det är nu detsamma med titlarna — sade Gerda på sitt raska sätt — om ni är herre eller husbonde kvittar mig lika, om vi för resten komma öfverens. —

— Jag tror ändå att det är stor skilnad — svarade han — seder och bruk äro så olika och så är det äfven med begreppen. Ingen af mina gelikar skulle undra öfver, att jag skaffat Östanmo en ung värdinna. En gammal person har hvarken kraft eller förmåga att sköta ett stort hushåll, så resonnera vi, fastän jag väl förstår, huru fröken menar. —

— Finnes det många herrskapsfamiljer i socknen? —

— Endast prostens, vår länsman är ogift. —

Gerda såg tankfullt framför sig. Hennes granne betraktade halft skygt hennes friska ansikte och den mjuka hakan med sin lilla grop, som alt fortfarande hvilade i hennes fylliga hvita hand. Hon hade en mörkblå blus med små hvita prickar och ur den släta lärftskragen stack halsen upp som en smärt blomstängel. Hon såg så kärnfrisk och rosig ut som ett vinteräpple.

— Tänk, om fröken skulle rådföra sig med prostinnan — utbrast herr Kortman plötsligt — hon är den vänligaste människa i världen och vet säkert hvad som är bäst härvidlag. —

— Det låter höra sig. Är det lång väg till prästgården? —

— Ingenting att tala om. Dollas skall stå för trappan i morgon strax efter frukosten. —

— Tack, då skola vi lämna alla de här bekymren till nästa dag — sade Gerda — och nu godnatt, jag är en smula trött efter den långa järnvägsresan. —

— Godnatt! — Han bugade sig djupt och tände ett ljus åt henne, innan han släkte lampan och begaf sig uppför trappan till sin vindsammare.

\*            \*            \*

Gerda vaknade tidigt den följande morgonen. Himlen var klar och en lätt rimfrost låg utbredd öfver träd och gräsmattor. Från det ena fönstret i hennes rum hade man utsikt öfver trädgården med sina långa rader af unga fruktträd och bärbuskar, därefter skymten af en sjö och slutligen de vida fälten, som vid horisonten begränsades af vacker mörk skog. Gerda klädde sig raskt och skyndade sedan att packa upp kofferten, hvars innehåll fördelades i byrån mellan fönstren och ett gammalt rymligt klädskap nära kakelugnen. Ett bord, en bekväm gungstol och några trästolar fullbordade möbleringen. Allt var enkelt men propert och det omålade golvet sken som den hvitaste snö. — Lefve snyggheten — tänkte Gerda, medan hon band om sig ett stort blårandigt hushållsförkläde, som nästan vemodigt påminde henne om de stora bakdagarna i barndomshemmet. Då hon kom ut i köket lyfte Katrina just en gryta med

gryta rykande potatis från elden och Maja stod med händerna i kors midt på golvet med utslaget hår.

— Brukar inte Maja kamma sig hvar morgon? —  
Intet svar. — Gå nu strax och sök efter kammen, du vill väl inte likna en getabock håller — småskratade Gerda. — Katrina har potatis till frukost? —

— Ja, det skall husbonden ha hvar eviga morgon. —

— Godt och väl, men litet skinka fins väl också i huset? —

— Om det finnes! — Katarina fnyste och kastade grytlocket ifrån sig så häftigt att det ekade i rummet.

Gerda tog raskt en knif från hyllan. — Kanske Katrina är snäll och visar mig vägen till visthuset — sade hon lugnt.

Gumman såg litet skamsen ut och tog utan ett ord en väldig nyckel från väggen. När de trädde ut på gården, sken solen så vackert på den fina rimfrost, att hvarenda kvist i de gamla hängbjörkarna skimrade som af tusentals diamanter. Alla ekonomiebyggnader voro pryddligt målade, likaså det vackra staketet kring gården, och midt på gräsmattan stod en hög flaggstång omgifven af rosenbuskar. Hvert man än såg härskade den största ordning och den vida utsikten öfver fälten gaf blicken fritt utrymme.

— Östanmo är ett riktigt treffligt ställe — utbrast Gerda med öfvertygelse.

— Skulle tro det! — Katarina nickade med ett trumpet löje, den främmande steg plötsligt många grader i hennes ynnest.

Just då de voro nära uthusbyggnaden med sin rad af svarta dörrar under svalen, kom gårdens husbonde in genom grinden. Han stannade förundrad, då han såg de två, sedan flög hatten af och han hälsade gladt i samma ögonblick den nya värdinnan helt hemvant försvann genom dörren till visthuset.

En stund senare förnams en angenäm stekdoft från köket, där man som bäst brynte några läckra fläskskifvor med grädde under Gerdas egen uppsikt. Den anrättningen hade hon ofta gjort i ordning till sin fars tidiga morgonmål, medan modern ännu slumrade bakom fälda gardiner och Mary låg i sin säng och slukade en intressant bok.

Hon trädde in med fatet just som herr Kortman öppnade den motsatta dörren. — Nu skall frukosten smaka — sade hon vänligt och ordnade i hast de framställda rätterna. — Ni har varit tidigt ute, gissar jag. —

Han medgaf det, medan han satt och förundrade sig öfver frukostbordet, som i dag som genom ett trollslag hade fått ett så trefligt och inbjudande utseende att man genast kände huru matlusten växte. De språkade om väder och vind och då måltiden var slut gjorde Gerda sig i ordning för det omtalade prästgårdsbesöket.

Dollas stod redan och skrapade med sin fina hof i sanden framför trappan, då hon kom ut. Herr Kortman höll betslet med stadig hand. Han bar en kort grå rock, som var tillknäpt ända upp under hakan och kantad med gröna band, samt en grå mössa, som satt käkt på hans krusiga ljusa hår. I

denna stund såg han så ung ut, att det på nytt väkte Gerdas uppmärksamhet.

— Så vackert väder det är i dag — började hon, så fort hon satt sig tillrätta i åkdonet — men nu hålla frostjuvelerna på att smälta i solskenet. Se där gå ankorna till dammen, de äro treffiga djur, som nästan föda sig själfva; dufvor finnas också har jag sett. —

— Bara några stycken, som kommit hit jag vet inte hvarifrån och tagit sin boplatz på stallsvinden. —

— Hönsen såg jag äfven nu på morgonen. —

— Ja, dem sköter Maja, men de borde hafva bättre tillsyn. —

— Det blir min sak, om jag stannar — och Gerda vände sig plötsligt om och log med sitt glada soliga löje mot sin följeslagare.

— Hopp, Dollas, raska på nu! — Där ha vi redan prästgården! —

— Hvad den är hemtreflig, rödmålad med hvita fönsterposter som det står i romanerna — skämtade Gerda.

Prosten Westerberg stod själf på den öppna trappan. — Hvad ser jag, Karl Kortman och en främmande! Hvem för du hit till oss, min son? —

— Fröken Ekström, Östanmos nya värdinna. Hon kom i går kväll med tåget — ljöd svaret, medan herr Kortman hjälpte Gerda att stiga ur åkdonet.

— Det var snält att genast föra henne hit. — Prostens genomträngande blick under de buskiga grå

ögonbrynen fästes en sekund stadigt på den unga flickans ansikte. Sedan klappade han henne vänligt på axeln. — Stigen på, mina unga vänner, ni äro båda hjärtligt välkomna till prästgården. —

I tamburen kom prostinnan emot dem. Hon var en liten späd kvinna med rikt mörkt hår och milda bruna ögon samt hade detta moderliga väsen, som genast drager till sig allas hjärtan. — Så roligt att jag kan bjuda er på färskt bröd, det kom just nyss ur ugnen; ni måste genast komma in i matsalen. Sally har rest till hufvudstaden, käre Karl, för att avsluta sin kurs i handarbetskolan och kommer icke hem förrän till julen med Edvin, och vi två gamla äro lämnade allena kvar i boet. Så går det när barnen bli vuxna, men Gud ske lof, jag har en god hälsa och kan hjälpa pappa, då gikten altför hårdt ansätter honom. —

På bordet i den hemtrefliga matsalen lyste en blankskurad kaffepanna och kopparna med tillbehör togo sig helt inbjudande ut på den hvita servietten. — Karl skall sitta bredvid min gubbe och lilla fröken hos mig — föreskref prostinnan — vi måste ju blifva bekanta med hvarandra. —

Det lät så godt, tyckte Gerda, och hon såg tillitsfullt på den blida frun, hvars vänlighet riktigt värmdes hennes hjärta. Med henne kunde man nog förtroligt rådföra sig, tänkte hon. När prosten sedan efter kaffedrickningen bad herr Kortman stiga in i hans skrifrum, viste hon att nu var tillfället inne att komma fram med sitt ärende.



— Goda fru prostinna — började hon lätt rodnande — jag är i stort behof af ett råd och herr Kortman har uppmanat mig att bedja er därom. — Prostinnan såg förväntansfullt och smått undrande på henne, men nikade i alla fall uppmuntrande åt sin unga gäst.

— Vi hafva misstagit oss på person, det vill säga jag har gjort det i fråga om Östanmos husbonde. Jag trodde, eller rättare antog utan skäl, att han var en äldre man och under denna förmodan mottog jag platsen som värdinna i hans hus. Tro inte att jag vill låtsa vara ung, jag är fyllda tjugofem år och det är vackert så, men han är bara två år äldre och ser ut som en pojke. Att jag kom, kan jag icke mer hjälpa, men skall man klandra mig, om jag stannar kvar? —

Prostinnan smålog lätt. — Det är visserligen ett eget fall — medgaf hon — och i stora världen skulle det nog stöta konvensansen alldeles för hufvudet, men här på landet se vi förhållandena från en enklare synpunkt. Våra goda grannhustrur, och Karls egen högt aktade mor i främsta rummet, skola ingalunda betrakta er ålder som ett hinder för ert kvarstannande på Östanmo, om de icke möjligen anse er altför fin, kära fröken, att sköta en landtmans hushåll. —

— Jag är född och uppvuxen på landet och har ända från barndomen lefvat mig in i förhållandena på en stor gård — försäkrade Gerda ifrigt.

— Nåh ja, om ni bara själf tilltror er komma att trifvas så här långt från hufvudstaden, skulle jag råda er att försöka åtminstone till våren. —

— Tusen, tusen tack! — Gerda tryckte hennes hand, som hon fattat och sedan berättade hon med några enkla ord sin historia, samt hvarför hon så gerna ville stanna kvar. — Enhvar har väl sin kallelse här i världen — slutade hon — och då jag tänker på mina långa dagar vid skrifbordet blir jag helt dystert till mods. Tacka vet jag landet! —

— Min Sally är också en sådan där friluftsmänniska — sade prostinnan. — Studierna voro henne en plåga, men gälde det att köra in en häst eller ro en båt, då var hon med; och skicklig är hon i handslöjd, det törs jag utan skryt säga. Ledsamt blott, att hon nu inte är hemma, då det en gång består jämnårigt sällskap bland grannarne. Till jul kommer hon likväl som sagdt och sedan stannar hon förstas hos oss hela vintern. Men för att återkomma till edra angelägenheter, min kära unga vän, så kan jag berätta, att Östanmo är en af socknens största och präktigaste lägenheter. Gamle Kortman hade bara den här ende sonen — dottern, lilla Klara, dog som helt ung — därför fick Karl i mångt och mycket följa sin håg. Sedan han genomgått folkskolan läste han några år tillsammans med vår Edvin för min man och därefter sände fadern honom till en landbruksskola. I fjol reste han ut för att se sig litet om i världen. Han var blott tjugutvå år när fadern dog, men modern stod den första tiden troget vid hans sida i fråga om gårdens skötsel. Gamle Kortman var en ovanligt upplyst man och skulle om han nu lefvat gärna satt sig på folkhögskolans bänk för

att få lära ännu mer. Han höll sig med tidningar, läste allt hvad han kom öfver och stod i spetsen för kommunalförvaltningen på orten. Karl liknar honom mycket och är allmänt aktad; ja, jag är kanske partisk för den som vuxit upp inför mina ögon, men jag känner värkligen ingen mera moraliskt bra människa än Karl Kortman. Ni får nog tillfälle att göra iakttagelser — slutade hon och klappade Gerda på handen. — Gamla värdinnan får ni själf lära känna, hon är af storbondesläkt från höga norden och skall i sin ungdom varit mycket vacker. Duglig och rask som få sitter hon nu nästan lam i sin stol och därför måste sonen söka sig en husföreståndarinna. Jag är en språksam gammal gumma som ni hör, unga vän, och har nu försökt göra er litet bekant med er nya omgifning. —

— Det är jag oändligen tacksam för — inföll Gerda — men nu borde vi väl tänka på återfärden. Klockan är öfver tolf och jag måste ge mina order för middagen. —

— Få se, huru fröken kommer till rätta med gamla Kajsa — sade prostinnan med ett skälmskt leende — gumman är österbottniska af äkta skrot och korn, driftig men skrytsam, och vill nog inte erkänna, att hon börjar bli för gammal att förestå ett stort hushåll. Hon är dock trogen som guld och Karl varmt tillgifven, ty hon har varit i gården förrän han blef född. —

— Åh, jag hoppas nog att vi skola bli goda vänner — sade Gerda käkt.

Nu kommo herrarne tillbaka, det blef afsked och uppbrott och efter några minuter voro Gerda och hennes följeslagare på hemvägen.

— Nåh, hvad sade prostinnan? — Den unge gårdsägaren kunde knapt tillbakahålla frågan, tils de passerat prästgårdens grind.

Gerda smålog åt hans ifver. — Hon trodde som ni, att ingen här skulle taga anstöt af att jag stannar kvar och hon rådde mig att försöka åtminstone till våren. —

Han drog djupt efter andan och hela ansiktet ljusnade. — Jag viste nog att prostinnan skulle veta hvad som var bäst — utbrast han gladt, som om han blifvit befriad från en tryckande tyngd och han var sedan under den återstående delen af färden så språksam och upplifvad, att Gerda väl kunde märka, att tystnad och inbundenhet ingalunda tillhörde hans egentliga natur.

— Hoppsan, Dollas min gosse, snart äro vi hemma! —

\* \* \*

»Älskade i hemmet!

Genom mitt första bref ha ni redan hört om såväl resan som ankomsten hit och besöket på prästgården. Jag är öfvertygad att mamma skulle gifvit mig samma råd som prostinnan, det vill säga att stanna kvar här; och detta var också hvad som bäst stämde öfverens med min egen önskan.

Då jag nu en gång afsagt mig renskrifningen, utrustat mig för en landsvistelse och företagit den långa resan, skulle det varit altför klenmodigt att rygga tillbaka för första lilla svårighet, isynnerhet då både stället och dess ägare behaga mig mycket. Här är också fullt upp med arbete, just en värksamhet för mig, och jag har under de två veckorna sedan min hitkomst varit i rörelse från morgon till kväll. Klockan sex stiger jag upp — »usch så tidigt» hör jag Mary ropa — och går ned till mejeriet, sedan kommer frukosten och på förmiddagen har jag hundra olika göromål. Jag väger ut lin till spånad, jag säljer ull och packar smör. Middagen öfvervakar jag själf för att få maten välsmakande, och på aftonen går jag igenom husets linneförråd. Tre dussin tillklipta handdukar ligga och vänta på mig, dessutom åtskilliga packor lakanlärf. Här finnes litet af hvarje att taga vara på, må ni tro.

Gamla Katrina, »gårdstomten», som jag kallar henne, följer mig alt ännu med halft misstänksamma blickar. Hon är så rädd, att jag icke skall stå tillräckligt på gårdens bästa. Det är ej underligt, då hon är så mån om sin unge husbonde, som i hennes ögon är en krona bland alt hvad karlar heter. Man kan icke skatta en sådan trohet nog högt och jag förstår också att värdera den på samma gång jag stundom måste gripa in, där jag ser att gamla Kajsas krafter och husliga insikter brista.

Katrina, som själf vet hvad hon vill, kan dock lyckligtvis uppskatta denna egenskap hos andra och

därför äro vi redan på god väg att blifva de bästa vänner i världen.

När hon till exempel vill servera oss okokt mat till middagen eller visar ett öfverlägset förakt för huru bordet är dukadt och maten upplagd, och jag då säger henne, att husbondens hälsa lätt kan taga skada af den halfkokta födan, men att hans aptit märkbart ökas, då rätterna äro väl lagade och smakligt serverade, faller hon genast undan och ger mig rätt. Det är att taga henne riktigt på det ömma. Trots sina sextiofem år är hon ännu mycket driftig och värksam.

Min andra hjälpreda i hushållet är Maja, en beskedlig glad flickslarfva, som skrattar dagen i ända och gör tusen dumheter — af okunnighet och tanklöshet förstås, inte af ett elakt sinne — om man icke ständigt håller ögonen på henne. Stallpojken Severin däremot är en pigg gosse, han får gå alla mina ärenden, är aldrig rådlös utan kvick i vändningarna som en ekorre. Ladugårdspersonalen tyckes vara duglig, men den stora massan statfolk känner jag ännu ej mycket till. Det förefaller mig dock, som om alla skulle hafva det bra stäldt för sig här på gården. Hvarje familj har eget rum, dessutom finnes en gemensam stor och ljus arbetsstuga samt bryggghus och tvättstuga nere vid den lilla ån, som slingrar sig genom fälten. Jag tror, att herr Kortman är en god husbonde, som är mån om folkets bästa. Det råder stor ordning öfveralt, arbetarene gå stilla till sitt arbete och man hör hvarken larm

eller skrål, icke håller ser man djuren misshandlas. Husbondens öga vakar också öfver dem.

Här finnes en nätt trädgård, hvori herr Kortman planterat hvartenda fruktträd och bortom den ligger en liten ljusmålad byggnad med glasveranda och syrénhäck under fönstren — det är den gamla fruns »undantag». Första söndagen, sedan vi ätit middag, föreslog jag att vi skulle gå dit ned och det gjorde vi äfven. Vägen är helt kort, man går bara genom trädgården och en liten grön grind, och så är man strax framme. På trappan möttes vi af en nätt ung tjänarinna. Herr Kortmans mor har tagit upp henne så godt som från landsvägen och nu får hon återgälda sin matmors godhet genom att tjäna henne på hennes ålderdom. Hon såg så god och stillsam ut, lilla Lina, att hon genast slog an på mig och redan på de blankskurade trappstegen med sina snygga halmmattor kunde man se hvilken ordning som rådde i huset.

Inne i det ljusa köket, som är inrymdt på gaffvelsidan, brann en munter brasa, golvet hade nya trasmattor i klara färger, en gammal klocka pickade i sitt grönmålade skåp och vid bordet satt i en högkarmad gungstol värdinnan själf i svart klädning med en hvit halsduk lagd i kors öfver bröstet. Hennes hår var silfverhvit och dragen fårade, men man kunde se, att de en gång varit fina och regelbundna och ännu låg öfver dem en värdighet, som gjorde den gamlas utseende vördnadsbjudande och imposant. Det glänste till i hennes trötta blick, när den mötte sonens;

åt mig räckte hon handen utan att resa sig från stolen, dit hon kan komma endast om hon stöder sig på sin käpp och Linas starka arm. Vi slog oss ned på stolarna, som flickan ställt fram åt oss. Det var så fridfullt i det varma rummet med sina enkla gammaldags möbler och den nötta bibeln på bordet. Husmoderns allvarligt lugna ansikte vittnade om hvarifrån denna frid ledde sitt ursprung. Hon talade lågmäldt och långsamt, men därför fäste man också mer vikt vid hvad hon sade; allting var så klart och väl öfvertänkt, hvilket ämne än samtalet berörde.

Hon var så nöjd, sade hon, att sonen fått en värdinna. Katrina var nog pålitlig och trogen, men hon började bli gammal och mycket hade gått vind för våg. Det var ju så många saker att taga vara på i ett stort hushåll, där behöfdes yngre krafter. Själ förmådde hon intet mer, sedan Gud lagt sjukdomskorset på henne.

— Förra året ruttnade linet bort och det gick galet på många sätt — sade hon — Kajsa har sitt hufvud för sig. —

Herr Kortman log och menade, att det hade han nog erfarenhet af.

Modern såg vänligt på honom. — Jag kunde inte hjälpa dig gossen min, men kanske vår Herrenu ställt alt bra för dig, fröken ser så ung och frisk ut. —

Jag sade att jag, Gud ske lof, knappast haft en sjuk dag i mitt lif och den gamla nickade belåten. Senare bad hon den unga tjänarinnan visa mig om-



kring i huset. Alt var så treffigt och väl inredt. Sofkammarn, som låg bakom köket, var liten och varm som de gamla vilja hafva det; Luthers bild och ett bibelspråk inom glas och ram hängde på väggen ofvan sängen. På andra sidan fans ännu ett rum för främmande och Lina var synbarligen mycket stolt öfver den stoppade soffan och spetsgardinerna för fönstren. Jag blef förtjust i de väl vårdade krukväxterna, i det väldiga myrträdets och de frodiga geranierna; en saftig calla hade två lofvande blomknoppar och vid ett af fönstren blommade en oleanther, hvars praktfulla blomklasar fylde hela rummet med sin starka mandeldoft. De flesta växterna voro Linas, hon hade själf dragit upp dem och vårdade dem synbarligen med kärleksfull omsorg.

— Det är Karl, som stält alt så bra för mig — sade den gamla frun, då vi återvändt från vår husvisitation. — Mången mor har inte så mycken hjälp och glädje af sina många söner, som jag af min enda. —

Herr Kortman stod vid fönstret och blickade ut i höstskymningen, han låtsade tydligen inte höra det moderliga berömmet, men jag är viss om att han till fullo förtjänade det.

Innan vi skildes bad den gamla sonen att läsa en aftonpsalm. Han råkade boken till mig. — Kan-ske fröken är så god! —

Jag slog upp den 429:e psalmen: »O Kriste, du som är allen Den rätta dagens sol och sken, Du ljus af Faderns ljus, för dig all världens mörker skingrar sig.»

Den gamla satt med knäpta händer och när jag slutat sade hon andäktigt: »Amen«. Sedan togo vi farväl, mor och son skakade hand, man kände att de voro varmt fästade vid hvarandra, ehuru ömhetsbetygelser inte kommo i fråga.

På trappan stod lilla Lina och trykte en doftande oleanderkvist i min hand. Var det inte vänligt! Jag hade ett odeladt godt intryck af besöket och nu sitter jag här och skrifver till er, mina kära, med blomman i ett glas vatten bredvid mig på bordet, medan dess fina doft angenämt berör min näsa, som jag alt emellanåt måste sänka i de granatröda kalkarna. Man skall kanske säga, att detta var det enda poetiska i mitt prosaiska bref. Du har i viss grad rätt, din Gerda är nu en gång idel prosa, och när jag tänker på korflagningen i morgon spritter det i fingerspetsarne af ifver att genast få börja; men jag njuter ändock af naturen i fulla drag. När jag ser solen gå upp så klar om morgnarna eller månskifvan om kvällen kasta hemlighetsfulla skuggor genom de vackra gamla hängbjörkarna, kan jag blifva helt entusiasmerad och önska mig vara artist eller åtminstone amatörfotograf för att fästa det sköna på plåten. Tyvärr är jag intetdera och fotografen kan ju inte håller få fram dessa härliga belysningar. — Den kulna hösten på landet! — hör jag Mary utropa. Ja, kom och se, jag tycker till och med om de fula grå molnen, ty de se ibland så märkvärdigt fantastiska ut och stormen den sjunger sin egen sällsamma melodi. Gud ske lof, jag trifs bra, är nöjd

och har fullt upp med arbete. Nu emellertid punkt och godnatt. Jag omfamnar er i tankarna och kryper genast till kojs för att vakna i morgon i rättan tid.»

\* \* \*

— Två och tjugo och tio därtill — räknade Gerda, som satt med pennan i hand lutad öfver hushållsboken vid bordet i matsalen, som också utgjorde hvardagsrummet. Lampan var tänd och herr Kortman hade intagit sin vanliga plats midtemot henne.

— Nu har jag gjort upp för november — sade hon och sköt boken öfver till honom — räkna ni igenom altsammans, men vänta inte att det är något mästervärk. Mary skulle göra sådant vida bättre. — Hon tog genast en annan liten bok och började skrifva nya siffror på en af dess sidor.

— Alt är riktigt, fröken har ju satt upp det som en van kontorist — sade herr Kortman.

— Det var ett stort beröm; pappa visade mig förr huru man skulle göra, men jag glömmer så fort. — Hvad gör trettio meter och tre kilo garn? — Seså, nu blir jag färdig äfven med detta! —

Han såg frågande på henne.

— Jag har bara räknat ut till en lärftsväf, som Olinskan skall taga i morgon — svarade Gerda och lade pennan ifrån sig. — Här finnes en sådan massa

vackert lin att det vattnas i munnen. Man måste ju låta väfva både ett och annat. —

— Gamla Katrina har inte kommit sig för att använda det, tänker jag. —

— Ja, så är det, jag skall låta Maja under min ledning sätta upp säcktyg, det blir nyttigt för henne att få börja med något ordentligt arbete. — Gerda hade gripit ett beslutsamt tag i den stora arbetskorngen, som stod bredvid henne; och fällade nu på en kökshandduk så flitigt, att hennes granne omöjligt kunde följa nålens gång ut och in genom tyget.

Hans öppna ungdomliga drag hade ett gladt uttryck. — Jag har aldrig sett en så flitig människa som fröken — sade han — bara ni inte anstränger er under en så trägen sysselsättning? —

— Åh, nej — försäkrade Gerda ifrigt. — Hälsosamt och omväxlande arbete endast stärker musklerna och tillför blodet ny näring. Jag sofver som en sten och har förträfflig aptit, mina kinder hålla på att runda sig som rofvor. —

Herr Kortman betraktade leende hennes friska ansikte. Man kunde värkligen icke se en mera sannskyldig bild af hälsa och allmänt välbefinnande än denna unga kvinna. Hennes bild lyste upp hela rummet och skingrade höstmörkret där ute, tänkte han. Östanmo, som de senare åren tykts honom så ödsligt och tomt, var nu som förvandladt och det endast och allenast genom henne. Han hade fått en värklig skatt i sin nya värdinna.

Gerda steg upp och tog fram ett litet fat ur kakelugnen.

— Stekta äpplen! Hvad de dofta skönt och så rara de se ut! —

— Skulle tro det, men vänta så får ni socker på, det höjer smaken. Edra unga fruktträd bära god frukt. —

— Ja, de äro mycket lofvande — sade han helt belåten, medan han lät sig anrättningen väl smaka.

— Det här påminner så om Holmsund — sukade Gerda. — Mary och jag brukade alltid steka äpplen i skymningen. —

— Man ser af alt, huru varmt fröken varit fäst vid sitt barndomshem — sade herr Kortman vänligt.

— Ack ja, ni kan inte tro, huru vackert det var. Parken hade sådana gamla härliga träd, som doppade sina grenar i sjön nere vid stranden. Från vårt rum i öfre våningen hade man utsikt öfver fjärden med dess löfklädda holmar och där gingo ångbåtarne förbi hvarenda dag. — Hon blef så upplivad och herr Kortman föreföll så intresserad att det var ett nöje att berätta, men då hon talade om far och mor droppade tårar ur de klara ögonen.

— Mamma är så behaglig, Mary och jag tyckte, att hon liknade en madonna, när hon sväfvade fram i trädgården i sin ljusa sommardräkt och pappa — ack, så god han var! Den ömmaste man och far och den bästa husbonde samt dessutom hjälpsam mot alla människor. Ja, det var väl nog just denna hans hjälpsamhet, som förorsakade vår ruin, och han

sörjde däröfver så att det förkortade hans lif. Ser ni, han ville dölja det för oss, han hoppades i det längsta kunna bespara oss sorg och bekymmer; och hvem vet, kanske alt skulle redt sig, om han fått lefva. Men döden kom hastigt och oväntadt. Det var ett förfärligt slag att så mista alt på en gång, men vi tänkte först inte på någonting annat, än att han var borta. Vårt affärsbiträde trodde till en början att något skulle kunna räddas åt oss, men det visade sig sedan att ingenting blef öfver. Pappa hade varit militär, förrän han köpte Holmsund, och det enda mamma nu har att disponera öfver är en liten pension. Mary fick dock lyckligtvis nästan genast en plats i hufvudstaden, där vi alla sedan haft vårt hem. Vi trodde inte — min syster och jag — att vi någonsin mer skulle kunna känna oss glada och lyckliga, men tiden är en underbar läkare. — Hon tystnade för ett ögonblick och stödde tankfullt hufvudet i handen. — Den stora förändringen i vårt lif tyckes redan ligga långt tillbaka i det förflutna och småningom har man blifvit van vid de nya hjulspåren. Plikten gör sitt till, man måste taga upp den för hvar dag och så börjar man lefva igen nästan utan att man själf vet, huru det går till. — Men här sitter jag och pratar om mig och mitt, huru skulle det väl kunna intressera er? —

— Säg inte så — bad han — jag är tvärtom tacksam för frökens meddelanden, ty endast genom att höra något närmare om en persons tidigare öden kan man ju blifva bekant med honom eller henne. —

— Ät nu det sista äpplet efter det smakar er — uppmanade hon vänligt. — Nu skramlar det i köket, Maja har väl råkat i olycka med en tallrik igen, hon har inte tur med porslinshandteringen. — I nästa minut hördes Gerdas varnande röst där ute: — Ack, du din stackars slarfva! —

Herr Kortman satt och småskrattade. Det var just det friska hos henne, att hon alltid var midt inne i levande lifvet.

De skulle inte prata, utan läsa, påstod Gerda. Posten hade just kommit och hon var ifrig att få reda på nyheter från hufvudstaden. Det var också hennes påhitt, att herr Kortman skulle läsa högt. — Naturligtvis, eftersom jag har brådtom med mitt handarbete och ni bara sitter och ser er omkring — sade hon.

— Men jag är ovan att vara föreläsare, jag läser illa — protesterade han.

— Prat, det går nog, blott ni blir van. — Hon gaf inte efter och så blef det som hon önskade. När det inte fans tidningar, tog man fram en god bok ur herr Kortmans välförsedda bibliotek.

— Kvällen är dagens lugnaste stund, då kan man slå sig till ro och gärna unna själen någon vederkvickelse — menade Gerda. Själf var hon i rörelse ända från morgonen och detsamma var förhållandet med den unge gårdsägaren. Östanmo var som nämdt en stor lägenhet med vidsträckt ägor, dessutom funnos där flere utgårdar. Nästan hvarje vecka hade herr Kortman något kommunalt möte eller

annat sammanträde; han skötte socknens bankaffärer och var fattigvårdsinspektör i det närmaste distriktet. Mången gång kom han hem med stora luntor, som skulle utarbetas och renskrifvas. Gerda förstod, att han måste hafva stor arbetsförmåga för att, utan att försumma sitt eget, kunna ägna så mycken tid åt det allmänna. Men han var tidig om morgnarna och tog vara på hvarje stund. Också tyktes han aldrig vara öfverlupen eller betungad. Hans lynne var tvärtom ständigt gladt och jämt.

Gerda talade därom en dag i prästgården, där hon redan länge varit en gärna sedd gäst.

— I det afseendet liknar Karl icke sin far. Gubben var ombytligare och mindre beslutsam än Karl — sade prosten. — På gamla dagar blef han lätt öfvertalad att ändra åsikt, han var godhjärtad och sökte undvika alla stridigheter. —

— Karl har moderns karaktär, blott i en gladare färgton — menade prostinnan. — Man brukade säga om Östanmo värdinnan, att hon hållre slog hufvudet i vägg än gick från sin mening. —

— Den utpräglade finska envisheten, min gumma lilla! Karl kan nog äfven hafva sitt hufvud för sig i många fall — tillade prosten — men han är dock en af de få människor, som öppet kunna erkänna sig ha begått ett missgrepp. Många skulle anse, att sådant minskade respekten bland folket, men de värdera honom just för det, att han är rättvis mot både sig själf och andra. Den som är envis är sällan häftig och Karl Kortman har godt tålamod. Jag



har ofta beundrat hans jämnmod vid socknestämorna.

— Ja, just därför lämpar han sig också synnerligen väl till ledare af ungdomsföreningen — yttrade prostinnan. — Jag tycker att den, som står i spetsen för någonting slikt, bör vara på sätt och vis en föresyn för andra. Karl förifrar sig aldrig och står i sedligt afseende som ett godt exempel för sina kamrater. Han öfvar ingen last, han röker icke ens och försöker ärligt omsätta sina teorier i praktiken. —

Prosten log vänligt åt hennes varma beröm. — Karl är en bra ung man — sade han — och filantrop i bästa mening; han fläcker ej sina läppar med ett »skall jag taga vara på min broder», utan griper in hvar hälst han ser att hjälp behöfs. Mycket kan en enda sådan yngling invärka på sina samtida. Jag har varm sympati för ungdomens sträfvanden och det vet Karl; därför framställer han alltid först för mig alla nya planer och förslag. Vi diskutera dem tillsammans och mången gång förkastar jag något altför omoget projekt. Jag tror att man, för att draga ungdomen från råa nöjen och utsväfningar, måste erbjuda den någonting bättre och ädlare i stället. Jag vill se de unga glada och nöjda, men på ett sundt sätt. Kristus själf hälgade bröllopsglädjen, men vi få aldrig glömma, att nöjet blott är en krydda i livvets allvarsfulla värf, icke hufvudsaken. —

Gerda tog den vördade lärarens hand och förde den rörd till sina läppar.

Prostinnans milda ögon fylles af tårar och hon såg vänligt på sin unga gäst. — Kom ofta hit, barn — bad hon — det lifvar upp oss gamla i ensamheten. —

— Tack så hjärtligt, men nu måste jag gå i alla fall — svarade Gerda. — Jag är så glad öfver den här genvägen till prästgården, den sparar in en god bit och så har man nöjet af en promenad på köpet. —

— Du är en rask flicka och synes trifvas godt här ute i vår kära ödemark? —

— Ypperligt! — Gerda drog på sig sina vantar. — Jag skall torka rågskorpor, då jag kommer hem; den konsten förstår Katrina inte och herr Kortman äter dem så gärna. —

— Du kommer öfverens med gumman, tror jag. —

— Ja, det är säkert — Gerda började skratta — jag behöfver bara nämna, att husbonden tycker eller tänker så och så och jag har Kajsa på min sida. Det är ett argument, som alltid har åsyftad värkan. Gumman trodde nog först, att jag var en grannlåtsdocka, som inte skulle duga till någonting, men nu har hon sett, att jag ej är »finfingrad» som hon säger och därmed har jag tagit henne. —

— Du har ett lyckligt sätt, min kära flicka — prostinnan kyste henne hjärtligt på pannan. — Sally skrifver, att hon redan gläder sig åt att få göra din bekantskap. Ja, farväl då, om du måste gå, och hälsa hem! —

— Bed Karl snart komma hit — ropade prosten ännu i sista ögonblicket — jag har mångt och mycket att afhandla med honom! —

Gerda vinkade bifallande och skyndade sedan raskt ut genom grinden och in i en liten skogbeklädd hage, där genvägen mellan prästgården och Östanmo gick fram. »Hej», som delade sin tillgifvenhet mellan henne och sin husbonde, följde gärna med på dessa promenader och sprang nu, muntert viftande på den yfviga svansen, några steg förut.

Himlen var grå, men luften ljum och mild och stigen låg torr framför henne. Gerda drog några djupa andetag.

— Ack, hvad den prästgården är trefflig! Ett sådant godt hem, och hvad de gamla voro vänliga! De hade antagit sig henne, som om hon varit en nära anförvandt; det var riktigt en Guds gåfva att träffa på så goda människor första gången man kom ut bland främlingar. Måne de unga liknade föräldrarna? Det skulle bli roligt att få göra deras bekantskap i jul; hon längtade ibland att få språka riktigt förtroligt med en jämnårig flicka, nu då Mary var så långt borta. —

Så flögo Gerdas lifliga tankar från det ena till det andra och därunder gick hon så fort, att hon var hemma, förrän hon själf anade det.

Hennes snabba blick öfverflög det hela i en sekund. En höna gick och krefsade vid planket. Ack den Maja slarfvan, som inte sett bättre efter dem —

och där lät ju Severin en af unghästarna springa lös till brunnen.

— Maja, Maja, hvar är du? Kom och jaga in Spräcklan! Och du Severin, tag fast Freja på minuten eljes rymmer den till skogs! — Hennes klara röst ljöd hörbar öfver gårdsplanen. Herr Kortman stod på trappan.

— Goddag, goddag — hälsade Gerda — ni kan inte tro, hur roligt jag haft i prästgården, jag är förtjust i de kära gamla. De talade också så vänligt om er och prosten önskar träffa er med det snaraste. — Se där är nu äntligen Maja, låt se att det är sista gången du glömmer Spräcklan ute till sena kvällen. Marsch nu med dig! —

Den unge gårdsägaren vände sig bort och dolde ett litet leende. Hennes liflighet roade honom på det högsta, men han skänkte den dock tillika sin varmaste beundran.

\* \* \*

Det var sent på söndagsaftonen. Gerda hade tittat in till gamla frun och läst högt en predikan ur hennes postilla; sedan hade hon skrivit bref hem och nu satt hon och väntade, att herr Kortman, som bivistat ett sångmöte i ungdomsföreningen, skulle komma hem till téet.

— Jag tror, att du kan hämta in téköket, Maja, han är nog här i rappet. —

— Åhja, det kör redan på stallbacken — upplyste flickan.

Några ögonblick senare inträdde den väntade. Hans blick föll på det puttrande téköket och det prydliga kvällsvarsbordet, vid hvilket Gerda i sitt hvita förkläde presiderade. Hela rummet såg i det klara lampskenet så varmt och hemtrefligt ut, isynnerhet för den som kom från kylan och höstrusket där ute.

— God afton! Ni ser riktigt frusen ut, nu skall en kopp rykande té göra godt. —

— Tack! Jag tror det blir vinter, vi få säkert snö till julen. —

— Hur går det med er hymn? —

— Tämligen; jag tror nog farbror prosten skall blifva belåten med den; han fägnar sig alltid åt vacker kyrkosång och, om vi ej göra vår sak så väl, ser han i alla fall till den goda viljan. —

— Så är det! —

— Hvad har fröken sysselsatt sig med i dag? —

— Åh, allehanda. Jag har hälsat på er mor och skrivvit bref. Man får brådtom nu i veckan med julsysslorna, skall jag säga. —

— Tag nu för all del hjälp! —

— Nej, på inga vilkor! Katrina är så god som två och Maja får jag nog lif uti, vore vi flere skulle vi blott springa för fötterna på hvarandra. —

— Fröken är väl så god och ser till att det bakas tillräckligt julbröd, här finnas så många, som ända sedan min mors tid varit vana att bli ihågkomna till hälgén. —

— Det förstås, ni skall själf få inspektera alla förråd, när de bli färdiga. Folket på gården skall ju undfågnas med té julaftonen? —

— Ja, så har det varit förr. —

— Det blir en rätt stor samling — sade Gerda, sedan hon räknat på fingrarna. —

— Jag är så bekymrad att fröken skall få hemlängtan nu i jul — sade husbonden.

— Åh, var lugn för den saken, jag har altför mycket att tänka på. Det förstås att jag kommer att sakna mamma och Mary, men jag lofvar att inte hänga hufvudet för det. Sådant ligger ej för mitt lynne. —

— Nej, jag har nog märkt, att fröken alltid håller sig tapper. —

— Ja, i medgången — sade Gerda sakta — motgången har nog varit äfven mig för stark. Gud vet, att jag inte tog emot den onda dagen med tacksägelse för de många lyckliga år jag dessförinnan fått upplefva. Men sådana svaga barn äro vi midt i vår bästa kraft. Att vara skild från de sina på julaftonen, när omständigheterna så fordra, är emellertid ingen motgång och då man vet, att de äro friska och hafva det bra, vore det ju den svartaste otacksamhet att knota. Men en julgran skulle jag ändå vilja ha. —

— Ja, för all del, jag skall själf gå ut i skogen och välja den vackraste jag ser. Nästa söndag blir en barnfest i prästgården! —

— Ja, för söndagsskoleungdomen och deras lärare — sade Gerda — jag är också inbjuden och gläder mig mycket däråt. Månne prostens ungdomar hinna hem till dess? —

— Nej, de komma först på måndagen, kvällen före julaftonen, hörde jag i dag i kyrkan. Edvin hinner inte komma tidigare och så måste han resa igen före nyåret. Han håller på med sin kandidat-examen. —

— Han är väl jämnårig med er? —

— Ja, blott ett år yngre och Sally var lika gammal som min syster. Vi ha så godt som vuxit upp tillsammans och prostinnan gjorde aldrig någon skilnad mellan oss och sina egna barn. —

Han hade stigit upp och promenerade fram och åter på mattan mellan dörrarna såsom hans vana var, medan Gerda hjälpte Maja att duka af bordet. Han gick med ögonen sänkta, men allt emellanåt såg han upp för att med sina blickar följa Gerdas gestalt eller lyssna till ljudet af hennes röst, när hon gaf order åt kökspersonalen. —

— Kom ihåg, att Severin skall fara med posten tidigt i morgon. Maja får laga frukosten, medan Katrina bakar, men vällingen får inte vara vidbränd som i går. Katrina skall hafva ättiksomslag på hufvudet till natten, så är värken förbi i morgon. Maja kokar potatis åt hönsen, tils jag kommer ut. — Hon hade visst en tanke på hvart finger.

— Fröken har omsorg för allt och alla — sade han vänligt.

Gerda såg upp med en förströdd min. — Den röd och hvita kalvfen måste få lefva. — Hon vände sig om, men då hon mötte hans leende blick brast hon själf i skratt. — Ja, icke sant, mina tankar löpa omkring som ett kvarnvärk, men jag försäkrar, att jag inte kan hjälpa det. Ni, som är så lugn i alla skiften, kan säkert inte förstå, hur det är möjligt. —

— Nej, men jag tycker det är treffligt — svarade han och hela hans ansikte strålade af skälmsk munterhet. — Det lifvar upp hela huset och mig med. Ser ni, när man lefver mycket ensam i en aflägsen vrå af världen, blir man så lätt trög och dufven. —

— Nåh, det kan då ej tillämpas på er — svarade Gerda — ni som är så värksam. — A propos ungdomsföreningen, så tyckte jag mycket om mötet förra söndagen. Där rådde en god anda. —

— Det fägnar mig uppriktigt. —

— Ja, sången behagade mig, det måste jag säga, och sagorna äfven. Den där unge folkskolläraren berättade så bra. —

— Han är hemma på orten och det är lärarinnan vid den andra skolan också. —

— Det är naturligt, att man helst hjälper fram egna socknebarn. —

— Nu underhålla vi som bäst en seminarist, som snart blir färdig, men innan dess är vår tredje skola som jag hoppas redan i gång. —

— Sedan kommer väl turen till folkhögskolan? — frågade Gerda.



— Ja, den är nog ett framtidsmål — svarade han.

— Brukar ungdomen dansa på edra möten. —

— Nej, blott om sommaren i gröngräset, då vi hafva någon större folkfest. Under vintern ha vi sång och sagor, föredrag och deklamation. De flesta äro mycket ifriga särskildt för sångöfningarna, andra däremot föredraga »bokvrån», som vi kalla det där bordet i hörnet, där vi till alla möten samla nyanlända tidningar och tidskrifter. Man måste blott vara noggrann i valet, ty det bästa är icke godt nog åt dessa unga omogna människor. —

— Rätt så — sade Gerda — de måste ostörda klara sina tankar och osund lektyr grumlar sinnet. —

— Den är ett dödande gift — svarade han fast. — De finnas nog, som anse mig för en sträng ledare, men jag känner ansvaret så djupt. Kanske har jag mitt allvar som ett arf från min mor. Hon var aldrig tungsint, alltid jämn till lynnet, men jag har aldrig hört henne skratta. Far åter var lika ofta glad som sorgsen, det var hans natur. Vårt hem var ganska tyst och allvarsamt, men ändå tror jag få barn haft det bättre och lyckligare än min lilla syster och jag. Föräldrarna voro alltid goda och rättvisa mot oss, det är en stor Guds nåd att kunna hysa full aktning och kärlek för far och mor. — Prästgården var ett eldorado för oss. Edvin var en riktig upptågsmakare och Sally den muntraste flicka i världen, man kunde ej önska sig treffigare lek-kamrater. —

— Aha — tänkte Gerda — ett ungdomstycke kanske! Han står nog på det att vara bonde rätt och slätt, men om man är bildad — och det märker jag ju att herr Kortman är — så gör det ej mycken skilnad, isynnerhet som han råkar vara prostinnans gullgosse. —

Herr Kortman fortfor emellertid att prata om sina barndomsminnen, och det gaf fart åt Gerdas funderingar. — Man hade väl förr spårat upp sådana där små hemligheter — tänkte hon smått triumferande och log inom sig, när han tände ljuset åt henne.

— Är fröken Sally mörk eller ljus? — frågade hon.

— Midtemellan tror jag, hon har sin mors ögon. Godnatt, fröken! —

— Godnatt! — »Bruna ögon har min flicka och så röda rosor på sin kind» — gnolade hon, när hon gick till sängs.

\* \* \*

Den följande veckan skyndade Gerda omkring från morgon till afton med sitt stora hushållsförkläde bundet omkring sig. Hon var midt uppe i julstöket och tänkte blott på korfvar och limpor. Du milde, hur mycket hade inte en värdinna i ett stort hushåll att tänka på till hälgen; det gälde minnans att hålla ögonen öppna och inte låta gräset gro under fötterna.

Hon hvälfde också vissa reformplaner i sin hjärna. Den stora nästan ogästvänliga salongen skulle omöbleras. Nya gardiner hade hon skaffat från staden och på kvällar och morgnar hade hon broderat en vacker duk till divanbordet.

Så förflöt veckan före jul och på söndagen reste de till prästgården. Det hade fallit snö och nu rådde ett behjälpligt slädföre. Bjällrorna klingade muntert i vinterskymningen, Gerda gladde sig åt färden, men Dollas sprang raskt och snart voro de framme.

Den stora folkstugan i sidobyggnaden strålade af ljus. Söndagsskolebarnen jämte sina lärarinnor voro redan församlade omkring en ståtlig julgran och prosten och prostinnan samspråkade vänligt med sina gäster.

Kaffe och russinbröd kringbjöds, sedan samlade prosten barnskaran omkring sig. Det var vackert att se den gråhåriga gubben med sina vänligt blikande ögon midt inne i klungan af unga glada ansikten, hvilka förtroendefullt sågo upp till honom. Han talade till dem enkelt och förtroligt, alldeles som en god fader, och julens glada budskap sänkte sig i barnens öppna själar som änglahälsningen fordom från himmelens sky till Betlehems ängder.

Gerdas ögon stodo fulla af tårar, hon kände sig som ett barn bland de andra, och när otaliga små händer sträcktes upp för att tacka den käre läraren, slöt hon sig till dem. Hon ville förena sig med bar-

nen och frambära sin djupt kända tacksamhet för denna sköna högtidsstund.

Snart bildade den unga skaran en stor ring kring det väldiga julträdet. Herr Kortman tog med sin vackra baryton upp en julsång och så gick det löst med lekar och glam utan ända. — Lyckliga barn och lyckliga, lyckliga barndomstid! — Då festen klockan omkring sju avslutades, var Gerda lika röd och varm som de små, så ifrigt hade hon deltagit i fröjden. Barnen togo nu farväl, men deras lärare samt Gerda och herr Kortman följde prostinnans vänliga inbjudning att dricka té i prästgården.

Hvad hon var moderligt vänlig mot alla de unga, den goda gamla frun! Gerda hjälpte henne att servera téet och bjuda omkring bröd. Prosten samtalande med än den ena än den andra läraren, frågade, uppmuntrade, gaf goda råd och meddelade af sin rika lifserfarenhet. Till sist sade han några ord till dem alla gemensamt:

— Det är ett ädelt värk ni utföra, mina unga vänner. Att så Guds rikes sådd i barnahjärtan kan med alt skäl kallas ett dyrbart värk! Men blifven icke otåliga eller modlösa, om ni icke så snart fån se någon frukt af edert arbete. »Åkermannen bidar tåleliga» heter det. Ni unga arbetare på Guds åkerfält må göra sammalunda. Herren sörjer nog för resten. Det är skönt och sjunga Hans lof på sabbatsdagen, själen lyfter sig på lätta vingar och söker sin rätta hälgdagsro hos Gud, därför hvilas en särskild välsignelse öfver söndagsskolans gärning. Den

är i sannaste mening ett arbete för Gud och till Gud, och det skolen I aldrig glömma. Guds nåd ledsage eder! —

Hans röst darrade, då han läste välsignelsen öfver dem, sedan samlades alla kring orgelharmoniet i salongen och rösterna smälte samman i söndagsskolans älsklingsång:

»Herre, nu en liten skara  
Dig till ära sjunga må.  
Vi den hjorden vilja vara,  
Som dig Herre hörer till.»

Gerda var varm om hjärtat, när hon reste hem genom den tysta skogen under den strålande stjärnhimmeln. — Att vilja det rätta, det sanna, att sträfva därefter af hela sitt hjärta — det är det största i världen — sade hon.

— Ja, det är det enda lif, värdigt evighetsmänniskan inom oss — svarade herr Kortman med djupt allvar.

\* \* \*

— Seså, nu får ni komma in — ropade Gerda. Det var julafton och midt på dagen. Herr Kortman öppnade tamburdörren. — Jag frågar som gossen i sagan, »hvad har ni för vackert åt mig?» — sade han leende, men han blef plötsligt slagen af förvåning och stirrade häpen omkring sig.

Bländhvita gardiner böljade luftigt ned från de sex höga fönstren, genom hvilka vintersolen strålade

in. Högstammiga enar stodo i hörnen, blommande växter fylde rummet med sin friska doft och midt på golfvet tronade granen, som forslats hem från skogen, höljd i glittrande silfver och bomullsmjuk snö — ett underträd från sagornas land.

— Ni är således nöjd med förändringen? — Gerda såg förväntansfullt bort till honom.

— Nöjd — jag är förvånad, förtjust, ja, obeskrifligt tacksam — jag tror att fröken besitter ett trollspö! —

— Nej, bara två friska händer — hon skrattade — och se här min julklapp till er. Jag tänkte först lacka in den, men så tyckte jag bordet såg så tomt ut. —

— Jag kan inte förstå, när fröken åstadkommit alt detta. — Han hade icke ännu hämtat sig från sin förvåning.

— Åh, jag har sytt ett stygn då och då kvällar och morgnar, men i dag har jag varit tidigt i rörelse för att få gardinerna upp och granen klädd. —

— Hvad enarna taga sig bra ut, alldeles som några rara utländska växter! —

— Ja, icke sant, dem har Severin sökt reda på åt mig — och se på min rara calla. Den har jag på morgonen fått som julgåfva af lilla Lina. —

— Julen har hållit sitt intåg här inne — sade den unge gårdsägaren nästan andäktigt. — Det är så ljust och festligt och granen doftar så friskt. —

Gerda var idel solsken. — Alt har gått mig så väl i händer — sade hon — och alla människor äro

så hjälpsamma och vänliga. För en stund sedan fick jag en stor korg rart julbröd från er mor; själfva storkocken har varit och bakat hos henne till hälgen. Och från prästgården har jag ett så vänligt bref med inbjudning till oss att äta middag där annandagen. De unga anlände välbehållna i går och tant prostinnan var så lycklig. —

— Prosten håller julbön för de gamla i fattighuset strax på eftermiddagen. Skulle inte fröken ha lust att åka dit? —

— Oändligt gärna i detta sköna väder; och så kunna vi själfva föra med oss julbullarna, hvilka ni bad mig baka. — Ack ja, nu måste ni med det samma komma och se på alla våra förråd! —

— Kan jag inte slippa ifrån det? Fröken förstår ju så bra att ställa om allt det där — svarade han, men Gerda var envis och han måste följa henne in i det rymliga skafferiet, där de blankskurade hyllorna voro fullradade med bakverk. Gerda förevisade och beskref allt med flödande vältalighet, här var hennes rike och hon regerande härskarinna.

— Dessa bullar med russin uti äro afsedda för hjonen i fattiggården och här står kaffepåsen och sockret; de komma nog att välsigna er, när de »doppa» på julumgonen. Det här skinkstycket får Olinskan samt dessutom limpör och annat smått åt barnen. Severins gamla föräldrar har jag också kommit i håg. —

Herr Kortman beundrade och instämde. Allting var ju så väl uttänkt och så bra på allt sätt. Gerda

smålog förnöjd; men nu då han sett alt kunde han få gå, ty hon hade ännu tusen saker att ombestyra före middagen. Det är inte jul mer än en gång om året.

Efter middagen måste de genast begifva sig af till fattiggården för att hinna fram i rätt tid. Den låg nära kyrkan en knapp halftimmes väg från Östanmo. Då de framkommo, blefvo de i förstugan välkomnade af föreståndarinnan, som genast ledsagade dem till samlingsalen, där en väldig brasa brann i spiseln, medan två taklampor spredo sitt klara sken öfver rummet, hvars väggbänkar voro fullsatta af högtidsklädda män och kvinnor. Prosten hade redan anländt och stod färdig att begynna, han nickade vänligt åt dem och Gerda skyndade att följa föreståndarinnan genom det stora rummet. Nästa sekund stod hon sida vid sida med en ung flicka i hvitt päls garnityr, hvilken gladt log emot henne.

— Det måste vara fröken Sally från prästgården — tänkte Gerda, men hann ej tilltala henne, ty psalm-sången tonade redan genom salen och den korta andaktsstunden tog sin början.

Gerda såg på de gamla bräckliga gestalterna utefter väggarna och de skrupna fårade anletena. — O hvad lifvet ändå far illa fram med mången — tänkte hon — de hade nog en gång varit unga och starka som hon; och detta var nu slutet! — Hon kände sig helt nöjd, då hon kom ihåg de fentio hvetebullar hon trillat åt dem i går, det var ändå en liten tjänst, som hon fått göra för dessa stackars åldringar.



När bönen var avslutad, gick prosten omkring och talade vänligt med de församlade. Gerda vände sig mot sin granne, som räckte fram sin hand och en glad röst sade: — Det är ju fröken Ekström, här behöfves ingen presentation, vi hafva ju redan hört talas om hvarandra. — I samma ögonblick kom herr Kortman fram till dem.

— God dag Karl, lycka till en god jul! —

— Tack, äfvenledes! Hur mår Edvin? —

— Åh, han är litet medtagen nu under tentamensfebern, men det skadar inte; du vet att han hitils icke särdeles fjäskat med studierna. —

— Han är sig alltid lik! Det skall bli roligt att råka honom. —

Flickan i den hvita pälsmössan hade ett täkt litet ansikte med nötblå ögon och muntert leende läppar. — Kom, så skola vi gå i köket och se på kvällsvardsbordet; jag är som hemma i huset — sade hon och fattade Gerdas hand.

— God afton Lisa — hälsade hon högljudt den lomhörda gumman, som stod vid spiseln i det stora snygga köket -- här ser ju riktigt festligt ut! —

Det stora bordet längst fram i rummet var högtiden till ära täkt af en hvit duk, på hvilken här och där reste sig små pyramider af färdigskuret bröd och stora kannor skummande juldricka stodo däremellan.

— Maltet kommer från Östanmo — sade Sally muntert till herr Kortman.

— Och julsinkan från prästgården — svarade han i samma ton.

— Gud ske lof att »gamlorna» en gång om året få sig ett godt kalas! —

Lutfisken stod färdig i väldiga stenfat och skin-kan puttrade i järnkitteln på spiseln bredvid hvitgröten. Gumman, som såg efter maten, blinkade förnöjd mot dem med sina små röda ögon. — God jul Lisa — skrek Sally i örat på henne. Det behöfdes inte många ord för att glädja gummans gamla hjärta. Hon sken upp som en sol. — Gud signe fröken — sade hon — och prostens och Östanmo husbonden med. —

Just då de skulle gå, kommo de gamla intågande, gubbarna först och gummorna sedan, halta, svagsynta och skröpliga, men allas ögon strålade vid åsynen af det dukade bordet och de ångande matfaten.

Ute i förstugan togo Gerda och hennes ledsagare farväl af prosten och hans dotter och sedan ilade slädarna under bjällerklang åt skilda håll. Gerda inandades den rena vinterluften i djupa drag, hon njöt af åkningen och af månskimret på de snöklädda träden, det var så underbart härligt, alldeles som i en förtrollad skog. Mor och syster voro visserligen långt borta från henne, men hon hade jul i hjärtat och kände sig glad och lätt till sinnes.

Då de kommo hem, dukade Gerda med Majas tillhjälp tébordet och på slaget sex infann sig alt gårdsfolket. Husbonden läste själf dagens heliga text och en enkel bön; sedan stego julpsalmens toner jublande mot höjden, medan ljusen i granen skimrade

bland grönskan som strålande stjärnor. Julens glädje och julens allvar stodo att läsa i de församlades ansikten och barnen hopknäpte sina små händer. Detta var för alla de närvarande en högtidsstund i anda och sanning.

Men så fick Gerda brådtom att servera téet och dela ut godbitar åt de små. Alla gummor ville tacka henne och alla barn »smälla hand» med fröken — så rolig julfest hade man inte på åratals firat.

Då alla gått förklarade Gerda leende, att hon blifvit helt yr af alt sorl och prat omkring henne. Hon gick in i salen för att än en gång beundra den vackra julgranen, och se, där i ljusskimret stod ett litet julbord enkom för henne. Det var herr Kortmans öfverraskning; han strålade af glädje, surprisen var fullständig.

Midt på bordet tronade en härligt doftande hvit hyacint och vid dess sida var instuckt ett vakkert julkort med hälsningen »Ära vare Gud i höjden, frid på jorden och människorna en god vilje». — Därunder stod skrifvet: »En hjärtlig julönskan från vännerna i prästgården!»

Vidare lågo där kära julbref från hemmet med ord så fulla af ömhet och saknad, att tårarne stego upp i Gerdas ögon. Välkomna små gåfvor hade de också sändt. Men ännu låg där ett stort paket öopnadt. Gerda såg på herr Kortman, men han misslyckades totalt i sitt försök att se okunnig ut.

— Ack, jag vet att detta är från er — utropade hon gladt och tog ur omslaget den mest förtju-

sande lilla skrifportfölj af brunt kalfskinn och fodrad med orangegult siden.

— Så makalöst vacker! Hur kunde ni ana, att det just var någonting i den här stilen jag allra hälst önskat mig? —

Han log och strålade af glädje, medan Gerda undersökte de många facken, som voro fyllda af papper, kuvert och allehanda skriftillbehör. Innerst i den gula sidenfickan lågo fyra blanka guldslyntar.

— Så mycket pengar, idel blankt guld! — utbrast Gerda häpen.

— Jag viste inte — jag tänkte — kanske fröken själf vill välja böcker eller planschverk, som man kan få i hufvudstaden — stammade han, osäker om hur hon skulle upptaga den så finkänsligt inneslutna julgåfvan.

Men han behöfde icke länge oroa sig. Gerda rakte honom båda sina händer. — Jag vet nog, hur det är; ni slösar på andra utan tanke på er själf; ni har ett godt hjärta, därför kan ni gifva så mycket och så vänligt — sade hon. — Tusen, tusen tack — och hennes klara ögon skeno i fuktig glans emot honom. Sedan lät hon guldslyntarna muntert klinga mot hvarandra. — Så rik har jag inte varit på länge, de här penningarna skola skänka mig en större glädje, än ni kunde ana. — Hon tänkte på tusen saker, som mor och syster behöfde och hennes ögon logo och tårades och logo om igen.

Under tiden brunno ljusen i granen ned, det ena efter det andra; rummet blef mörkt och endast månen sken in genom gardinernas spetsmönster. — Nu

vill jag gå till er mor med julmaten — sade Gerda och rykte sig fri från alla glada juldrömmar. — Detta är en öfverenskommelse och under tiden får Lina komma upp och äta. —

— Det var en utmärkt vänlig tanke; får jag följa med och bära anrättningarna? —

— Det går för sig — svarade hon och skyndade bort. Några minuter senare voro de på väg bärande en korg emellan sig. — Låt nu se, att ni håller stadigt i, tänk på såsen och risgrynsgröten — förmanade Gerda.

Lina öppnade dörren för dem. — Nej men, aldrig i mina dar . . . . . — hon slog ihop sina händer af förtjusning. — Fröken hittar då på! —

— Skynda dig nu bara, Katrina skar just för skinkan — uppmanade Gerda, som alltid hade tankarna med sig.

Där inne i den stilla kammaren satt den gamla, fridsam och högtidsstämd.

— Här äro vi nu för att önska god jul och kvällsvarlden ha vi med oss. — Gerda dukade bordet och stälde fram rätterna.

Gumman såg vänligt på henne och berömde både maten och brödet, alt var lyckadt och välsmakande, tyckte hon.

— Men, så var jag också orolig för att alt icke skulle bli bra — sade Gerda. — Det var nu första gången jag bar hela ansvaret. —

Herr Kortman såg ut som om han trodde, att ingenting kunde misslyckas för henne.

— Det är så vackert ute i kväll, riktigt hälgdagsväder — berättade Gerda.

— Folket får godt vägslag till julottan — sade den gamla. — Snart tändas ljusen i Guds hus; dit kommer jag väl aldrig mera, men klockorna kan jag höra ända hit in. —

Gerdas blickar mötte deltagande hennes. — Se här ha vi nu Lina tillbaka och vi få lof att gå — sade hon. — Godnatt och god jul! —

— Godnatt barn! Tänk, att hon själf ville bära maten åt gumman, det skall inte fort bli glömdt. Gud signe henne! — Godnatt min son! Herrans frid hägne ditt hus i julens välsignade tid! —

Dessa ord ljödo så högtidliga som från en gammaltestamentlig sierskas läppar, tykte Gerda, då de åter stodo ute under det djupblå himlahvalfvet, där tusen sinom tusende stjärnor tindrade i strålände glans.

— En sådan härlig kväll — hviskade hon.

— Heliga natt! — intonerade hennes följeslagare lågt.

— Där föll en stjärna, önska nu någonting för framtiden, herr Kortman! —

— Hvad skulle det väl vara? Jag är så nöjd med det närvarande — svarade han sakta.

\* \* \*

De voro tidigt uppe och i julottan följande morgon. Gudstjänsten i det strålände templet har högtidlig och hymnen, som socknens unga sångarskara

inöfvat under hösten klingade vackert och rent från läktaren.

Man åt denna dag en tidig middag på Östanmo och därefter satte Gerda sig ned att berätta för mor och syster om sin julafton. Men i skymningen hördes klingande bjällror och innan Gerda hann ut, hade herr Kortman redan välkomnat ungdomen från prästgården.

— Med fara att bli kallade julgrisar ha vi vågat oss ut i dag — sade en manlig röst. — Det var så vackert väder och jag ville taga tiden i akt för att hinna besöka Östanmo. —

— Och jag följde med för att hälsa på fröken Ekström — inföll Sally muntert.

— Hjärtligt välkomna båda två — sade herr Kortman och Gerda slog upp dörrarna till salongen.

— Det här är min bror — presenterade Sally.

Den blifvande kandidaten bugade sig artigt. Han var lång med något smala axlar och ett litet hufvud med intelligent panna och små närsynta ögon. Han hade ett ledigt sätt och var liflig och språksam som system.

— Hvad här är treffigt! Hvad har du gjort med den stora alltid litet ödsliga salen, Karl — utropade han.

Herr Kortman visade på Gerda.

— Ack ja, hvad förmår inte en kvinna åstadkomma — herr Westerberg bugade sig åter. — Vi äro ändå i grunden bra hjälplösa, min bror, om inte någon barmhärtig Eva förbarmar sig öfver oss. —

— Beundra också granen — bad Gerda — den har herr Kortman anskaffat. I skogen med yxa och storstöflar skulle vi kvinnor ändå stå oss slätt, tänker jag. Men nu skola vi hafva en skymningsbrasa, det blir kallt till natten igen. —

Hon skyndade ut, men Sally följde henne. — Låt oss vara tillsammans — bad denna. — Vi skola kalla hvarandra vid namn, det är så treffligt och så får jag hjälpa dig i hushållet ibland. —

Gerda tryckte gladt hennes hand. — Allra först skola vi då bestyra om kaffe åt oss. Ni måste smaka på mitt saffransbröd och mina plommontårter. Maja, spring du och tänd brasan i stora salen och, käraste Katrina, kom ihåg att kaffet skall vara godt. —

Sally tog henne om lifvet och svängde henne rundt midt på köksgolfvet. — En sådan liten trefflig matmor du är; ja, mamma har nog berättat. Hvad vi skola få roligt tillsammans i vinter! —

— Det tror jag nog, men nu måste vi taga fram koppar och tänka på att undfägna skapelsens herrar där inne. —

Båda flickorna sprungo beskäftigt fram och åter med kaffeattiraljen. Brasan sprakade redan muntert och spred sitt hemtrefliga skimmer öfver de nya gardinerna och callans hvita blommor. — Vi skola också tända granen — sade Gerda, som var angelägen att på alt sätt ställa det angenämt för gästerna.

Det måtte äfven hafva lyckats, ty Sallys bruna ögon glittrade af godt lynne och brodern satt välbehagligt tillbakalutad i en gungstol med en cigarr



mellan läpparna. — Jag är ingen stoiker jag, som Karl — sade han och skakade askan i brasan.

— Det har du minsann aldrig varit, du käre goddagspilt — skrattade systemen. De hade nu alla slagit sig ned i en ring kring elden och samtalet gick som en kvarn.

Unge Westerberg hade hvad man kallar »ett godt hufvud», han var fullproppad med vitser, kände alla människor i hufvudstaden och hade dess dagskrönika på sina fem fingrar.

Gerda blef helt upplifvad; det visade sig, att de hade många gemensamma bekanta och det var så roligt att höra nyheter så där från första hand. Den blifvande magistern hade sett alla nya teaterstycken, hört den sista konserten och beskref julutställningarna med bravur.

Sally inflikade då och då ett ord, men som hon hållre ville höra, huru hösten förgått i hemtrakten fördjupade hon sig snart i ett ifrigt samtal med värden om människor och förhållanden på orten.

— »Gammal vänskap rostar ej» — tänkte Gerda med en liten slug blinkning.

Tiden ilade emellertid bort som en glad dröm och då gästerna bjödo farväl var det redan kväll.

— Ja, så går det i gladt sällskap — menade Gerda, medan hon satte undan kaffeservisen. — Och i morgon skall man råkas igen. Det blir riktiga julferier det här och efter det föregående stöket kan man ju också med godt samvete slå sig lös. — Katrina måste få åka till kyrkan i morgon och Maja

får gå hem och hälsa på far och mor. — Folket skulle väl också hafva en smula ledighet och känna att det var hälg.

\* \* \*

Ack, hvad prästgården såg inbjudande ut midt uti den rimfrostklädda trädgården, då slädarna middagstiden följande dag åkte in på gårdsplanen. Där kom Sally emot dem. Unge Edvin hjälpte som artig kavaljer kappan af Gerda och prostinnan gaf henne en moderlig omfamning. Det var så roligt hela tiden, att Gerda inte viste, hvad hon skulle föredraga: den glada middagen med alla de vänliga anletena kring det festligt dukade bordet, skymningspratet eller den angenäma aftonen, då Edvin spelade fiol ackompanjerad af Sally. Han hade en behaglig röst, sjöng gärna solo och improviserade dessutom ett harmoniskt potpurri af välkända gamla studentsånger, medan prosten vandrade fram och åter i salongen och gnolade melodin.

Hemfärden var också ett nöje för sig. Dollas sprang så bra och kvällen var härlig. Gerda talade om, huru roligt hon haft och huru tacksam hon var mot dessa goda människor för all deras vänlighet. Herr Kortman hörde tyst på och gaf, som det tyktes, mest akt på hästen.

— Hvad Edvin hade för en sällskapsvana och så han kunde prata ledigt och trefligt om de obetydligaste saker i världen. —

Han drog så hårdt i tyglarna, att Dollas rykte till och spetsade öronen. — Fröken blef väl inte rädd? —

— Nej då! — Gerda hade så mycket att fundera på just nu, att Dollas små nycker passerade alldeles obemärkta. — Kan ni tänka er så vänligt af herr Westerberg, han har lofvat söka upp mamma och Mary för att framföra färska hälsningar från mig. Var det inte snällt! —

— Jo, ja visst! —

— Mary kommer att tycka om hans kvicka infall och hans outtömliga språklåda skall nog locka hennes allvarliga mun att le. —

— Ja, prata kan han, det är säkert! —

— Tänk, att han måste resa redan i öfvermorgon! Det är väl korta julferier. —

— Han kommer igen i påsk. —

— Värkligen — hon började gnola en liten visstump — och då är han ju magister? —

— Så är meningen — svarade hennes följeslagare kort. — Hopp Dollas, inga konster! —

\*            \*            \*

— Nu kännes det riktigt godt att vända tillbaka till arbetet och de dagliga vanorna igen — sade Gerda, när hälgen var förbi och herr Kortman instämde. Han hade några dagar varit litet förstämnd, men var nu sig lik igen och tog belåtet fram de nyaste tidningarna för att läsa högt vid aftonlampan. Gerda

mätte ut lakanlärft och funderade med pekfingret tryckt mot sin lilla käcka uppnäsa; han gaf i smyg akt på henne bakom tidningsbladet, nu klipte hon igen och fästade hop med nålar.

— Låt inte störa er, jag följer nog med, fast jag har mina uträkningar — sade hon — ni vet att jag kan tänka på flere saker samtidigt. —

Herr Kortman, som såg ut att hafva ertappats på bar gärning, hoppade direkte in i politiken, som eljes ej var Gerdas starka sida.

Dagen därpå kom Sally på besök. Hon hade erbjudit sig att lära Gerda finare handarbeten och denna skulle i gengäld inviga Sally i väfkonstens mysterier. Så hade man alltid en god anledning att komma tillsammans och vägen mellan Östanmo och prästgården var ju så kort, den kunde Sally springa men tillslutna ögon, så väl kände hon till den. Ibland företogo de också längre promenader eller ock följde herr Kortman med dem till sjön, där de spände sina skridskor och ilade af ända fram till kyrkbacken. Detta var ytterligare motion för Gerda, som var i ständig värksamhet både inne och ute.

Hon kände hvartenda lam, inspekterade ladugård och hönshus hvarje dag och höll noga räkning på äggtjogen. Maja var henne blindt tillgifven och Severin skulle gärna gått hennes ärenden t. o. m. i mörka natten. Statkarlarna tykte att hon var »styf». Inte undgick det henne, om remtugen voro i olag eller om arbetshästarna hade en hårlös fläck på huden — hon hade ögon för alt, den där stadsfröken.

Men när hon dunkade i väfstolen och skytteln flög som en blixtn in och ut genom ränningstrådarna, fick hon beröm af gummorna för godt handalag och gamla frun prisade henne för alla, som ville höra på. Själfr var Gerda fortfarande mycket belåten och det var längesedan afgjordt, att någon flyttning i maj icke skulle komma i fråga.

— Jag mår som pärla i guld — sade hon till vännerna i prästgården — och jag ser äfven, att jag kan vara till nytta på Östanmo. —

— Du är som klipt och skuren för stället — menade Sally.

Arbete fans alltid fullt upp och för hvarje dag dröjde solen en liten smula längre kvar på himlahalvfvet.

— Det ligger vår i luften — förklarade Gerda en morgon, då hon stod på bryggghustrappan och kisade med ögonen i det granna solskenet.

— Hvad gör fröken för storvärk i dag? — frågade herr Kortman och kom fram till henne.

— Jag kokar såpa — svarade hon — och den lofvar att bli lyckad. — Han följde med in i stugan, där det var helt skumt i jämförelse med vårdagern ute. — Ser ni den här tvålen! Jag sprang till er mor för att visa den och hon gaf mig strax mention honorable — sade Gerda med stolthet.

— Ja, det kan hon nog bedöma — medgaf han — men fröken skadar bestämdt sina händer vid den här stora brasan, skulle inte Olinskan kunna . . . . ? —

Hon gjorde en afvärjande rörelse med upplyftade armar. — Kors bevara oss väl, tror ni verkligen en husmor skulle våga anförtro ett så viktigt göromål åt ovana händer. Olinskan väfver snält, men koka såpa — nej, för ingen del! Annat vore det med Katrina, men hon sitter där hon sitter för sin fingervärk, stackars gumma. —

— Jag är verkligen på fullt allvar orolig, att fröken nöter ut sina krafter här — började han åter. — Hvad skulle er mor och syster säga? —

— Ack, gör er inga onödiga bekymmer! Ni ser ju, att jag är frisk som en nötkärna — skrattade Gerda — just det omväxlande i min sysselsättning värkar upplifvande. Ni kan inte tro, huru nöjd jag känner mig, då ett stort arbete är lyckligen undan-gjort. Ja, ni småler! Att koka såpa är nog ett bra ringa och prosaiskt göra ibredd med de storvärk, som utföras i världen, men . . . —

— Fröken misstager sig! Utan såpa skulle jorden vara mindre angenäm att bebo och för resten beror det ju inte på, om vårt arbete är stort eller litet, blott vi utföra det väl. Allting här i världen hänger ju mer eller mindre tillsammans såsom delarna i ett stort maskineri och äfven den minsta lilla kugg saknas, om den icke korrekt uppfyller sin bestämmelse. —

Hon log gladt emot honom. — Just så har också jag tänkt mig lifvet och människornas olika kallelse. Jag kan på samma gång beundra en ros för dess

doft och fågning och plocka ett kamomillblomster till bröstt . —

— Det är nog lyckligt, n r naturen delar sina gåfvor så måttfullt — sade herr Kortman och stödde handen mot spiselkransen ofvanför sitt hufvud, medan han uppmärksamt s g på, huru Gerdas runda händer delade tv len i stora regelbundna stycken på sk rbr det. — Jag  r i grund och botten en drömmare och om inte vår Herre likasom förutbestämt mig till att odla min f dernejord, skulle jag best mmt slagit in på en helt annan bana. —

— Ja,\* men nu  r ni ju riktigt inne i landtbruket? —

— N  ja, med god vilja förmår man ju alltid något, men då jag var pojke tykte jag, att den som fick ägna sig åt vetenskapen, var den lyckligaste människa i världen. Ser fröken, det lilla jag lärt mig har varit så fragmentariskt, så utan något sammanhang. Min far sökte väl egentligen icke undertrycka min h g för studier, men han trodde, att jag som l skarll skulle kommit alldeles bort från arbetet h r hemma och han kände mig bättre, än jag kände mig själf. Om jag haft hans fulla samtycke att slå mig på den lärda banan, hade jag väl aldrig lämnat den. Därför var det nog bäst som skedde, att jag förblef bonde som mina f der. —

— Jag tycker, att den som har en stor gård att förvalta, g r klokast i att sköta den efter bästa förmåga, utan att upptaga täflan med de tusenden, som

ute i världen kämpa för brödet — sade Gerda och trykte beslutsamt knifven i tvålmassan.

Herr Kortman nickade. — Det sade också min far, men det egna gärdet kan i alla fall ibland vara trångt nog. Som yngling kände jag det alltid så, nu är det ju bättre. Sådana oförnöjsamma varelser vi människor äro! Men det är nu så mycket jag velat inhämta. —

— Ni håller ständigt på med studier, tror jag — sade Gerda — i går kom åter ett paket med böcker. —

Han smålog och rodnade lätt. — Ja — svarade han — det finnes ju numera så många populärt skrifna böcker äfven i vetenskapliga ämnen och sådan läsning vidgar åtminstone synkretsen. —

— Så är det, och när ni läser högt en bit då och då, blir också jag en smula höjd öfver det alldagliga — sade Gerda muntert. — Jag följer nog med hvarenda stafvelse, fastän jag lyssnar på surret från Katrinas spinnrock där ute eller hör efter, om Maja slår ordentligt i väfstolen. Hvart skall ni nu taga vägen? —

— Jag måste sätta upp ett komitébetänkande, det är sockenstämma i morgon. — Han sköt upp dörren, men det såg ut, som om han ogärna bytt ut det skumma brygguset mot solskenet där ute.

Gerda såg honom gå uppför backen till gården. En liten tulting — en bland den stora skaran af statfolkets uppväxande plantor — hade på sina ostadiga ben vågat sig utför den hala branten; plums låg han



midt i backen och skrek. Den unge gårdsägaren lyfte upp pilten, skakade snön af honom och satte mössan till rätta på det lilla ljusa hufvudet, sedan tog han honom på armen och gossen slog trygt sina små händer kring hans hals.

— Han har då ett ömt hjärta för alla sådana där små kryp — tänkte Gerda — ofta har han hela skaran efter sig, då han går omkring på backarna. En man bör ej endast ha mod och styrka, det där vackra draget, känslan för alt som är svagt, värnlöst och hjälpbehöfvande, hör också till den sanna manligheten. —

Följande förmiddag stack Sally in sitt glada ansikte genom köksdörren. — Lilla husmor tager väl emot? —

— Det förstås, du är dubbelt välkommen i dag, ty herr Kortman är borta och jag är alldeles ensam ända till kvällen — svarade Gerda.

— Godt, då skall jag i dag lära dig den nya märkningen, här har jag både garn och mönster med mig. —

De båda flickorna satte sig ned till arbetet med mycken ifver och tungorna löpte i kapp med deras synålar, ty huru ofta de än träffades hade de alltid tusen saker att språka om. Sally berättade om Edvins bref, han skref alla veckor till henne. Nu hade han åter igen besökt fru Ekström och följt Mary på en konsert; de tyktes redan vara helt bekanta. Prosten hade rest till staden och prostinnan var litet förkyld. Sally hade satt upp en förklädsväf m. m.

Förra söndagen hade hon varit på ungdomsföreningens möte — hon var ju medlem nu — och Karl hade hållit ett så anslående tal om arbetets ära och troheten i det lilla. Sången gick också bra, de kunde nog tänka på att täfla vid nästa musikfest. —

Så pratade Sally på sitt gladlynta sätt och Gerda bjöd på kaffe med bullar.

— I kväll skall jag gå och hälsa på Karls mor, innan jag begifver mig hem — sade Sally efter middagen. — Gumman blir alltid så nöjd, då jag kommer; ser du, det påminner henne om forna tider, då lilla Klara lefde. Ack, hvad hon var rar den flickan, liten och späd med ljusa lockar och vackra violblå ögon. Hon såg alldeles ut som en förkropppsligad ängel och var också en sådan fullkomlig varelse, hos hvilken man inte ens med förstoringsglas kan upptäcka någon brist. Hon var ända från barndomen olik oss andra. Då vi rasade, log hon endast mildt, men alla afgudade vi henne och hon var Karls ögonsten. Man kunde af alt sluta till att hon inte skulle bli långvarig på jorden. »Anden var för himlen mogen» och vid sjutton år blef hon skördad. —

Sallys ögon stodo fulla af tårar. — Föräldrarna sörjde henne djupt och det gjorde hela trakten äfven, intet öga var tort vid hennes graf, men för Karl var det värst; vi trodde att slaget alldeles skulle krossa honom. Då tog Edvin honom med sig ut i skärgården på några veckor och när han kom hem var hans sorg mindre häftig, men ännu i denna dag kan han ej utan smärta tala om den bortgångna. Du har

väl sett hennes vackra graf på kyrkogården, den vårdar Karl alltid så ömt. —

— I sommar skall jag föra blommor dit — sade Gerda med rörelse..

— Det brukar också jag göra hvar söndag och mången annan gör det äfven. Ibland ligger där en blomma af okänd hand. Den är från någon fattig, som lilla Klara bevisat en kärlekstjänst, medan hon lefde. Vet du, ibland när en sådan ung varelse dör, tycker jag man har en sådan lust att fråga vår Herre, hvad han menat med att taga henne bort, just då lifvet skulle börja på allvar, då hon kunnat gagna andra och vara till välsignelse för sina medmänniskor. Men det är nog som pappa säger, att intet ädelt frö går förloradt för mänskligheten, om det ock ser så ut för vår kortsynta blick. Dess grodd spirar upp till och med genom grafvens mull. — Karl var alltid en bra gosse, men hans lif fick dock en helt annan och högre riktning genom den tidiga sorgen. Fem fattiga barn få hvarje år varma kläder från »Klaras skolfond», grundad af hennes föräldrar till sin döda älsklings minne och de hjälpbehöfvande, som Klara alltid ömmade för, gå aldrig tomhändta från hennes barndomshem. Så lefver hennes minne välsignadt år efter år, ty kärleken är det största i världen och den kan aldrig dö. —

\* \* \*

Påskan kom sent detta år, snön var nästan helt och hållet försvunnen och jorden låg lucker och brun i vårmältningen. Herr Kortman hade hämtat åt Gerda de första blåsipporna och mången leende april-morgon hade de lyssnat till fågelsången i björk-hagen.

Gerda njöt obeskrifligt af vårens vaknande lif, hon blef helt entusiastisk öfver de rödbruna trädknopparna, som svälde af must, öfver skogsäckarnas muntra språng och den genomskinliga, lätta luften. Men herr Kortman tänkte inom sig, att hon själf hade någonting af vårens friskhet i sitt glada, vänliga väsen.

Han gick omkring och smågnolade och såg så märkvärdigt ung och lycklig ut. Våren måste vara ovanligt härlig i år! Han tyckte, att solen aldrig strålat så vackert, att himlen aldrig varit så klar och att fåglarna sjöngo jubelhymner från morgon till kväll. Han kunde om morgnarna vakna upp med en känsla af sällhet, af välbehag bara af att lefva och när han vandrade öfver fälten, som reddes till sådd, kände han sig så lefnadsfrisk och kraftfull och han gladdes som aldrig förr åt sitt arbete.

Den som har sin värksamhet på åker och äng står kanske närmast naturens stora, klappande hjärta; han tyckte sig förstå dess slag och lyssnade till dess röst i de tusende skilda ljud, som läto sig förnimma vida omkring. Här var han måhända dock just på sin rätta plats, där fadern hade velat se honom, och hans arbetsfält var ju rikt nog. Han hade så många

att sörja för, hvilkas både andliga och lekamliga bästa låg honom om hjärtat, och alla lediga stunder kunde han ju ägna åt det allmänna. Gud ske lof, han behöfde icke anse sitt lif förfeladt, han hade endast att gå framåt och göra sin plikt och låta vår Herre sörja för resten. Vägen låg så klar för honom just nu, det berodde nog på våren, den välsignade ljusbärerskan! Nästa vecka kunde man så vårsåden och sedan kommer sommaren med stora steg. Han var nästan färdig att svänga sin hatt och ropa »hurra!», så lätt om hjärtat kände han sig. Och lärkorna sjöngo i skyn högt öfver hans hufvud. Härliga vår!

Unge Westerberg kom hem som välbestäld magister, inte för tidigt i Sallys tycke — han hade tagit graden med största lugn. Nu skulle han stanna hemma öfver midsommar, därefter företaga en norsk fjälltur med några kamrater och sedan till hösten återvända till hufvudstaden och studera pedagogik.

Då han för tillfället hade ingenting att göra, var han en daglig gäst på Östanmo. Ibland följde han herr Kortman på dennes vandringar i skog och mark, men emedan han var flegmatisk till sin natur, stannade han för det mesta hemma på gården, där han hängde öfver en bok eller pratade med Gerda, när hon hade tid att höra på.

Då det blef varmare, satte Gerda sig ofta med sitt arbete ute på trappan och där höll magistern henne troget sällskap. Han hade en outtömlig språklåda och kunde tala om alt, från de minsta bagateller

till lifvets viktigaste frågor. Dessutom hade de sina gemensamma bekantskaper, till hvilka magistern numera äfven räknade Gerdas mor och syster. När han vid beskrifningen af någon promenad ut till Djurgården eller en treflig skidtur oafbrutet upprepade: — Fröken Mary sade, fröken Mary tänkte, fröken Mary trodde — klingade det som den skönaste musik i Gerdas öron. Det var ju klart, att han intresserade sig för den kära flickan, alla människor måste ju göra det, så söt och intelligent som hon var.

Gerda började i all tysthet göra upp små framtidsplaner. Magistern var en bra karl, om han också hade litet af goddagspilten uti sig. Han skulle erhålla plats i hufvudstaden, det passade så förträffligt, och de gamla i prästgården skulle nog tycka om lilla Mary.

Kommen så långt i sina drömmar stämde Gerda vanligen upp en liten visa, som ljöd så muntert, att herr Kortman måste tro, att hon tänkte på något riktigt roligt.

— Naturligtvis tyckte hon om gladt sällskap och det hade hon nu alla dagar. Edvin var ju så treflig och språksam. Åh, det där välsignade pratet! — Stundom, då han satt i sin vindskammare lutad öfver ett angeläget skrifarbete, måste han sätta fingrarna i öronen för att kunna tänka och då ljöd den ena skrattsalfvan efter den andra öfverdådigt lustigt upp till honom. — Nog kunde man klart se, hvarför Edvin kom så ofta och trufdes så väl. —

På söndagseftermiddagarna hade herr Kortman ibland gymnastiköfningar med traktens ungdom, som då samlades på den jämna gårdsplanen, medan Gerda, Sally och hennes bror från trappan åsågo den raska skarans manöver. De smärta gestalterna utförde sina rörelser med vighet och styrka och anföraren föregick dem med godt exempel.

— Ser man på — kunde Sally ibland utropa — det där var ett bra hopp! —

Gerda sträkte ifrigt fram hufvudet och unge Westerberg satte sin pincenez för de närsynta ögonen. — De göra sin sak duktigt i dag — kunde han då yttra i en viss beskyddande ton, som förargade Gerda, utan att hon rätt viste hvarför.

— Ja, Karl har då styrka och en förträfflig kropps-konstitution, men beware mig väl, så de få svettas, herrar gymnaster — jag betackar mig. — Och magistern lutade sig vårdslöst tillbaka i gungstolen.

— Gymnastiken håller musklerna smidiga — sade Sally, som svärmade för alt slags kropps-rörelse.

Gerda kunde ej låta bli att tänka, att litet gymnastik skulle varit nyttigt för magisterns gängliga hållning och smala axlar.

Herr Kortman såg ej det minsta ansträngd ut, när han senare kom fram till trappan och hans »gos-sar», som Sally kallade dem, svängde sina mössor och hurrade för chefen, då de i marschtakt tågade bort från gården.

— En väl använd söndagseftermiddag — sade Sally gillande.

— Åtminstone bättre än om de dragit omkring i byarna eller skrålat på gungbackarna — svarade gårdens herre förströdt.

— Jag tror på den hälsosamma kroppsrörelsens invärkan äfven på själen — inföll Gerda.

Magistern gnolade »Dåne liksom åskan bröder». — Du är bra mångsidig, min käre Karl, kommunalman, sångledare och gymnastikchef, brrrr — jag blir matt, när jag tänker på allt ditt bråk — han skratade och stödde makligt nacken mot sina höjda armar.

Herr Kortman höll blicken sänkt, det hade kommit någonting tungt och nästan svårmodigt öfver honom. — Kanske jag tagit mig vatten öfver hufvudet — sade han långsamt — men här var ingen annan att leda dem och jag känner så varmt för de unga. Lifvet utan någon ideell lyftning är ju så gränslöst armt för dem! —

— Nej, nej, så menade jag icke — inföll nu den andre på sitt lifliga sätt — jag tycker du är alldeles ypperlig i din ungdomsförening, det försäkrar jag. Du kommer mig att blygas — han tog ungdomsvännens hand och skakade den hjärtligt.

— Ibland tycker man sig kunna eröfra en värld — sade herr Kortman med ett flyktigt leende och vägde på orden — man känner sig så stark och hoppet bär en mot framtiden, men andra stunder slappas vingarna och modet faller och då . . . . —



Han fullbordade icke meningen och alla försjönko i tystnad; hans ord hade likasom bredt en tyngd öfver stämningen. Det var första gången Gerda märkte någon förändring hos honom.

Veckorna gingo emellertid sin gång. Arbetet brådskade på fälten och herr Kortman var själf med hela dagen, husbondens öga måste vaka öfver alt. När han kom hem om kvällen, gick han ofta ut i trädgården för att binda upp de unga fruktträden och ansa om bärbuskarna.

— Ni vill föregå ert folk med godt exempel — brukade Gerda säga, då hon såg honom sålunda sysselsatt.

— Nå ja, om jag kan orka med det, så borde det väl inte häller vara omöjligt för dem. Om hvarje torpare i vårt land en half timme hvarje kväll sysslade med trädgårdsskötsel, skulle fruktodlingen hos oss stå på en helt annan fot. Och tänk, huru nyttigt det vore för barnen, om hvarje hem på landet hade sin egen trädgård. Nu anse föräldrarna ofta, att barnen ingenting kunna uträtta och låta dem så drifva sysslolösa. Jag har alltid medlidande med sådana där små linluggar, som sitta barhufvade i solgasset med fingret i munnen. De kunna inte ens leka, ty de ha aldrig lärt sig tänka. Men om de nu sattes till lättare trädgårdsarbete såsom att plocka ogräs — ett lämpligt göra för små mjuka ryggar — och så finge följa med från början, då fröet sås och trädet planteras, hvad de mänskliga plantorna skulle utvecklas jämsides med den öfriga växtligheten i naturen. —

Han blef helt varm, då han talade därom och hans grå ögon lyste af intresse för den goda saken. Men sådana stunder af förtroligt samspråk blefvo allsällsyntare. Hittills hade han gärna och öppet meddelat sig med Gerda — nu slöt han sig mest inom sig själf.

Gerda märkte det inte genast, först småningom såg hon, att det lagt sig som en skugga öfver hans förut så glada väsen och det vackra leendet, som förr så ofta krusat hans läppar, syntes icke mer.

Till en början tänkte hon ej mycket därpå. Naturligtvis hade en jordbrukare under sommaren tusen saker att bekymra sig för; sådd, höbärgning och skörd följde hvarandra i spåren. Enhvar måste sköta sitt utan att grubbla öfver andras värf, sade hon sig och så var hon åter i farten vid blekplatsen, i mejeriet eller hos de muntra kalvarna i hagen, nöjd att hennes arbete gick raskt undan.

Magistern hade rest till Norge och Sally var borta på besök hos släktingar, men inte kunde Gerda tänka på att resa bort nu. När man hade ett stort landthushåll att sköta, gick det minsann inte för sig att företaga några lustturer, till på köpet midt under brådaste arbetstiden. Först på hösten, när arbetet på gården minskades hade hon tänkt göra ett besök i hemmet; men för närvarande hann man inte tänka på någonting annat än ögonblickets kraf.

Ibland hade hon riktigt hett om öronen, det skulle bärgas torrhet och solen gick i moln. Då måste slätterfolket muntras upp med kaffe för att

orka arbeta med friska tag. Sextio personer voro ingen liten skvadron. Det kokades i väldiga kittlar, som Maja och Severin fingo bära ut på ängen, Katrina följde med för att servera och Gerda delade ut hvetebrödet och såg till, att alla fingo sin del. Sedan satte hon sig vanligen ett stycke från sällskapet under en skuggig björk och åsåg med förnöjelse folkets fröjd öfver den rikliga förplägningen, medan herr Kortman låg i gräset vid hennes fötter och lät vinden svalka sitt heta hufvud.

Han hade blifvit starkt brynt under den ständiga vistelsen i det fria, endast pannan var hvit, där hattbrättet hade skyddat den. Höet doftade så skönt vida omkring, man hade haft en god bärgningstid. Gerda glädde sig däröfver och pratade muntert, men hennes granne hade sällan ett ord till svar. Han låg med armarna under hufvudet och stirrade upp mot sommarhimmeln och de uppstigande åskmolnen med en drömmande blick, som om hans tankar varit långt, långt borta bland dem. Sådant harmonierade föga med en kraftfull ung jordbrukares stämning en varm julidag, när höskörden kommit lyckligt under tak, tänkte Gerda; hon kunde sannerligen inte als förstå honom.

\* \* \*

Då rågen var skördad, firades enligt gammal sed en fest på Östanmo.

Ute på fältet kläddes ett altare med åkerblommor och guldgul halm och prosten kom och höll en

tacksägelsebön för Guds rika välsignelse, som i stack vid stack utbredde sig öfver den vida slätten. Aldrig hade Gerda så fullt känt sambandet mellan gifvaren och gåfvan som här ute under himlahvalfvet på det nyss mäjade fältet. Skördefolket stod med andäktigt knäpta händer, flockar af hungriga fåglar flaxade öfver skylarna och midt bland de församlades täta skaror ljöd den vördnadsbjudande lärarens stämma:

— »En man kastar sitt korn i jorden, sofver och står upp dag och natt och säden går upp, växer och bär af sig själf först brådd, sedan ax, sedan fullbordadt hvete i axet.» Vi plantera, men Herren är den, som växten gifver, Honom vare lof nu och till evig tid! —

Sedan en psalm gemensamt afsjungits, blefvo arbetarne rundligt trakterade och herr Kortman tackade dem med några hjärtliga ord för god hjälp under den arbetsdryga skördetiden.

Gerda och Sally stodo vid serveringsbordet och augustisolen kastade sina gyllene strålar öfver det brokiga skådespelet. Senare drucko de gamla från prästgården té uppe på gården. Gerda var både stolt och lycklig öfver det kära besöket och det blef skymning, innan gästerna bröto upp i den milda höst-sommar kvällen.

Nu skulle väl herr Kortman komma in och säga ett ord om den väl lyckade festen, tänkte Gerda, som satt med sin stickning vid fönstret i matsalen; men han hördes icke af och några minuter därefter såg hon honom vandra ut genom grinden. Han hade

riktigt tagit för vana att hvarenda afton promenera så länge, att maten var nästan kall, innan han återvände hem.

Nå ja, månskenet lockade kanske! — Hon tog sitt arbete och gick ut för att slå sig ned på gungbrädet under fönstren; Hej kom genast och lade sig vid hennes fötter. Hennes rörliga tankar ilade hit och dit, än till den sjuka unga hustrun uppe i stugan på bakken, hon var så usel, den stackars kvinnan, det blef nog snart slut med henne; än till de kära anhöriga som tillbragt Marys sommarferier i en liten fiskarkoja i hufvudstadens skärgård.

En hackspett pickade i den gamla tallen bakom loftet, kreaturens klockor pinglade från fällan, där de voro instängda för natten, alt var lugnt och aftonvindens sus i asplöfven ackompanjerade hennes tankar.

Så satt hon mången kväll, medan månljuset kastade sina sällsamma skuggor öfver gårdsplanen och lyste på astrar och georginer i blomsterlanden. Om herr Kortman återvände från sin vandring, innan hon gått in, skyndade han vanligen förbi utan att yttra ett ord och begaf sig raka vägen upp till sin vindskammare. Han hade numera alltid så mycket att syssla med vid skrifbordet, hette det. Sällskaplig var han numera aldrig.

En afton, då han varit längre borta än vanligt, stannade han emellertid vid gungbrädet, där Gerda ännu satt i det sällsynt vackra månskenet.

— Stackars Andersson har sorg nu — sade han sakta — hans hustru drog nyss sitt sista andetag. —

— Värkligen, jag var där i går och då kände hon sig litet bättre! —

— Det var så, men nu på aftonen fick hon ett nytt anfall. Hon hade en hård kamp och mannen var alldeles förkrossad. De tre barnen gräto naturligtvis utan att förstå sin förlust. — Han strök sig öfver pannan och Gerda såg, att han var djupt gripen.

— Så sorgligt, arma människor, de voro båda unga och lyckliga — sade hon deltagande. — Men huru vore det, om vi skulle hämta barnen hit. En god kvällsvard skulle säkert trösta dem, de små stackarena. — Hon steg raskt upp.

— Ack, det vore visst en god gärning. —

— Jag skall strax ombestyrta saken. —

När hon gick förbi honom, såg hon klara tårar skimra i hans sorgsna blick. Skygt vände han bort hufvudet, men Gerda tänkte, att sådana tårar ingalunda voro att blygas för och hon kände själf någonting fuktigt i ögonvrån.

Han var en god människa och ömmade för alla lidande vare sig människor eller djur, tänkte hon. Flere dagar hade han nu burit gamle Hej utför trappan, sedan den fått ondt i benet.

När herr Kortman en half timme senare kom ned till kvällsvarden, satt Gerda vid köksbordet och matade välling i den minste af de tre små moderlöse.

— Han är en sådan duktig pys — sade hon och strök luggen ur gossens panna. — Seså, nu får

Maja taga honom, det går inte en enda sked till i hans lilla mätta mage. Men vårt aftonmål väntar . . . —

Den unge gårdsägaren rörde knapt vid maten och satt för det mesta tyst. Gerda tyckte, att han hade magrat och hon började frukta, att han bar på någon sjukdom, men då hon frågade honom därom, försäkrade han halft otåligt, att han var fullkomligt frisk.

Gerda såg en smula förundrad ut, sedan bytte hon hastigt om samtalsämne och låtsade, som om hon ingenting märkt. En man kunde väl också någon gång få vara nervös, isynnerhet om han blifvit uppörd, det var ju inte något särskildt privilegium ensamt för kvinnorna. Man bör dessutom aldrig låtsas om, när en människa är litet ur jämvikt, det blir nog bra igen, blott man lämnar honom i fred.

— Maja, Maja, för de stackars barnen till sängs, ty nu gråta de bestämdt, för att de äro sömniga! — ropade hon. — Kära Katrina, i morgon måste vi baka — jäså, går ni redan, herr Kortman? —

— Jag måste skrifva bref — mumlade han. Han stod med handen på låsvredet och tyktes vara orolig att bli uppehållen. Dagens tidningar hade han i handen, men nu mer kom det ej i fråga att läsa högt, kvällarna voro ännu ganska korta — längre fram skulle väl alt komma i sina gamla hjulspår igen.

Det blef dock fåfång väntan, herr Kortman hade aldrig tid.

— Fix fax — sade Gerda med en liten knyck på nacken. — Alla karlar äro konstiga! Jag har

mitt och han har sitt, vi kunna enhvar gå vår egen väg, men någon hemtrefnad är det just inte. —

Hon kunde ej få klart för sig, hvad han sysslade med ända till mörkningen, han nötte ju skor bara af att ideligen gå och gå. När lampan tändes om aftnarna, undskyldde han sig med angelägna skrifningar och försvann upp till sin vindskammare.

Hon kunde gärna dröja dagen öfver i prästgården, han undvek ju synbarligen hennes sällskap och vid måltiderna var han tyst och utan matlust. Småningom blef det klart för henne, att någonting var på färde, men hvad det gälde kunde hon icke komma underfund med. Emellertid instruerade Gerda Maja i diverse arbeten, som denna skulle utföra, medan Gerda själf var frånvarande på sitt länge tilltänkta besök i hemmet. Tiden för resan syntes nu vara inne. Alla större arbeten voro undanstökade och hon kunde utan oro lämna Östanmo. Kanske skulle också herr Kortman i ensamheten återfå sitt forna jag, hon motsåg ej framtiden med glädje, om han fortfarande tänkte vara så oåtkomlig som de sista tiderna.

— Jag skulle gärna resa hem nästa måndag — sade Gerda vid frukosten på fredag morgon.

Herr Kortman rykte till.

— Jag antager, att ni inte har någonting däremot — fortfor hon — vi hafva ju talat om saken förut och nu vore tiden lämpligast för mig att vara borta. Tänk, det är nu ett år, sedan jag sett mamma och Mary, ett helt år, sedan jag kom hit till Östan-



mo! — Hon satt i sin favoritställning med hakan i handen.

Herr Kortman hade rest sig och gått mot dörren. — Dollas skall nog vara färdig i rättan tid måndag morgon och fogden kuskar fröken till stationen — sade han brådslande.

— Ni är väl upptagen? —

— Ja, jag är förhindrad — svarade han och gick.

Gerda tyckte, att han värkligen kunnat göra sig ledig och följa henne till stationen, isynnerhet som stationsinspektorns fru lofvat visa dem en tvättvridningsmaskin af nyaste konstruktion. Nå, därmed fick väl anstå tils hon kom tillbaka, det kunde ju ske när som helst. — Men skulle hon då återvända?

En varm blodvåg sköt upp mot hennes kinder och färgade dem i grannaste purpur. För första gången slog hans förändrade väsen henne som någonting betydelsefullt, kanske var det att — att han inte önskade hennes återkomst till Östanmo. Hon hade tagit det för gifvet, ja som en själffallen sak, men det var kanske en missuppfattning.

När alt kom omkring var han kanske inte nöjd med sin värdinna och såg helst, att han blef af med henne för att kunna skaffa sig en annan.

Gerda var en hurtig flicka, men när hon kom till denna slutsats trängde tårarna fram i ögonen. Hon tyckte värkligen, att hon gjort sitt bästa, hon hade troget sträfvat att fylla sin plikt, sådan hon fattat den. Harm öfver att se sig missförstådd och tillika smärta öfver att lämna ett ställe, där hon funnit sig

så väl, ja riktigt ansett sig vara på sin rätta plats, stredo om herraväldet inom henne.

— Jag skall tala med honom ännu i dag — sade hon — jag skall aftvinga honom en förklaring — och med detta fasta beslut återtog hon sina vanliga göromål.

Förmiddagen förgick emellertid, utan att hon blef i tillfälle att värkställa sitt beslut.

Hon kunde se herr Kortman vandra fram och åter på sågplatsen för att mäta och räkna ut virke för någon nybyggnad — men hvar var hans forna hurtiga gång? Han gick med hufvudet sänkt och hela hållningen hade någonting trött och modlöst, som genast föll henne i ögonen.

Ack, hon kunde ej i detta ögonblick se in i hans ansikte, se det spända stela draget kring munnen och ögonens lidande blick. Här behöfde man icke fråga, alt bar spår af att mannen nedtyngdes af någon hemlig sorg, som nästan höll på att bryta och tillintetgöra både styrka och lefnadsmod.

Sally kom oväntadt till middagen och Gerda tyckte, att den kära flickan aldrig varit mindre välkommen, ty nu fick hon hvarken under eller efter måltiden tillfälle att tala med herr Kortman. Då Sally i skymningen återvände hem, tände Gerda sin lampa och var ganska nedslagen till mods, då värden i huset fortfarande höll sig undan. Om han nu skulle skylla på hufvudvärk och ej komma ned till kvällsvarden, som det händt de två sista aftnarna, då var saken rent förlorad för henne.

Lyckligtvis slog denna gissning icke in, herr Kortman kom ned till aftonmåltiden, men han syntes blek och förstämnd. Gerda hade lagat en läcker äpplekompott och bjöd honom vänligt taga för sig. Han skakade på hufvudet. — Jag tackar, jag kan inte äta i kväll. —

— Då är ni bestämdt sjuk — förklarade Gerda, som blef skrämmd af hans förstörda utseende. — Neka inte, ni har en feber i faggorna; nu går jag strax och kokar fläderté och min resa skjuter jag upp, tills vi få se, hvad det här blir för en historia. —

Han hade stigit upp. — Nej nej, res för all del, jag är frisk, fröken kan tro mig! Det är bara en smula hufvudvärk, som plågar mig, och den är nog förbi i morgon. —

Gerda lugnade sig. Kanske han hade rätt, men tala skulle hon i alla fall. Också hon hade rest sig och stod och stödde sig mot bordskanten. — Herr Kortman, vi ha inte gjort någon egentlig öfverenskommelse för det stundande året; innan jag reser måste vi vara på det klara med den frågan. Ni har en längre tid varit så förändrad — minst sagdt besynnerlig — och jag har verkligen på allvar börjat frukta, att ni är missnöjd med mitt sätt att sköta hushållet. Säg uppriktigt, är det er önskan, att jag återvänder hit? — Hon såg väntansfullt på honom, där han stod med handen på låset. Han var blek, blicken hade ett ångestfullt nästan förtvirladt uttryck och han andades häftigt. — Ja, antingen måste ni eller jag lämna Östanmo — sade han med kväfd röst. Nästa sekund var han ur rummet.

Gerda stod orörlig och som förstenad kvar på samma ställe, hon viste ej huru länge, sedan gnuggade hon sina ögon, såg sig omkring och tyckte, att hon plötsligt vaknat ur en sällsam dröm.

Hon tog ljuset, gick in i sin kammare och började mekaniskt kläda af sig, men alt jämt som en sömngångerska, som icke vet hvad hon gör. Plötsligt blef hon sittande halfklädd på sängkanten, ögonen vidgades och en varm rodnad färgade hennes kinder. Hon gömde ansiktet i händerna och andades häftigt. — O min Gud, det var då detta — och jag som ingenting förstått, inte haft den aflägsnaste aning och man säger ändå, att hvarje kvinna instinktmässigt känner, när hon är — älskad. —

Hon dröjde på det sista ordet. Hvad tjänade det numera till att dölja det; hans sista vansinniga ord hade förklarat alt för henne.

Hvad det var lustigt! Aldrig hade hon tänkt, aldrig hade hon trott . . . . Hon började skratta för sig själf och rodnade mer och mer. Ja, när hon nu drog sig till minnes, när hon nu hade klaven till hemligheten, blef hela saken så tydlig. Hon kom ihåg många små drag, hans glädje i våras, hans dysterhet senare, detta underbara slut förklarade alt.

Det var ju naturligt, att hon nu genast skulle lämna Östanmo för alltid! Hon steg upp och började fläta sitt hår till natten. Hvad hon var varm, hvarför rodnade hon så här alldeles i ensamheten? Det var nog bara för den där tanken, de där orden som jämt ringde henne i öronen: — Han älskar mig,

han älskar mig! — Kammen föll ur hennes hand, hon satte sig åter på sängen med händerna korslagda och frågade sig själf: — Älskar också du honom? —

Hon slöt ögonen och vaggade sakta fram och åter. — Hade hon någonsin mött en man, som var bättre, sannare och mera manlig än Karl Kortman — »bonden», som han kallade sig själf — nej aldrig, det viste hon säkert. Hon hade nog haft tillfälle att se honom i alla möjliga olika förhållanden detta år och det fans intet, som skämde hans karaktär. Han hade sina svaga sidor, var envis ända till hallstarrighet, men fullkomliga människor fins det ju inte på jorden och hon var ju själf långt ifrån något hälgon. Huru hon funderade, såg hon hans förtjänster större och större; hvarför skulle hon leta upp felen, han var bra som han var. Hon blef vek, hennes hjärta började bulsa, sedan brast hon plötsligt i tårar. — O, mamma, Mary, om jag bara hade er här — hviskade hon och gömde ansiktet i hufvudkudden.

Följande morgon berättade Katrina, att herr Kortman rest bort helt tidigt och att han ej skulle komma hem före kvällen. Gerda var glad däröfver, ty hon kände sig ännu mycket uppskakad af den föregående aftonens händelse och ville gärna blifva lugn, innan hon återsåg honom. Hon hade dessutom mångt och mycket att uträtta före den förestående afresan och gårdsfolket upptog henne helt och hållet med en massa förfrågningar och ärenden, som skulle afgöras, innan hon lämnade Östanmo, man viste ju ej för hur lång tid.

Gerda försökte ställa alla till freds, men hela tiden gick hon som i en feber. Huru skulle det kännas att återse herr Kortman, och framföralt, huru skulle detta besynnerliga drama utveckla sig, den frågan gjorde hon sig hundrade gånger under dagens lopp. Då hon om aftonen satte sig att arbeta, märkte hon, att hennes händer darrade och när hans steg ljödo i trappan, kände hon en underlig beklämning.

Ändtligen kom han in och hälsade utan att möta hennes blick. Gerda försökte prata som vanligt, men det gick inte als och svaren från andra sidan bordet kommo korta och enstafviga.

Hvad Maja i dag var långsam och drönig vid kvällsvarden. — Raska på nu, min flicka, och tag bort maten, du ser ju att vi ätit för länge sedan. — Hon steg upp och vek ihop bordsduken, nu gick då flickan ändtligen och drog dörren efter sig med en skräll, som hennes vana var. Gerda brann af oro, att herr Kortman skulle gå utan att säga ett ord, men denna gång tog hon miste. Han hade synbarligen, såsom hon själf, blott väntat på Majas aflägsnande för att få tala utan vittnen.

— Jag är skyldig fröken en förklaring öfver mina häftiga ord i går — började han lågt och brådskande. Hon nickade. — Jag har tänkt, det vill säga, jag ämnade — rösten stockade sig, men han beherskade den med beslutsamhet och började på nytt. — Min mening var att säga, att jag länge grubblat öfver, huru jag skulle kunna slita mig lös och företaga en längre utländsk resa. Det är så mycket

jag behöfde studera, så många nya metoder jag ville se på nära håll, men i min belägenhet är det inte lätt att företaga en sådan färd och lämna gården vind för våg. Nu ville jag fråga, om fröken, som är så praktisk och redan hemvan på Östanmo, ville — ville åtaga sig att ha tillsynen öfver det hela under min frånvara. Fogden är pålitlig och folket hyggligt; det skulle ej möta några ledsamheter, det kan jag bedyra. —

Han gick oafbrutet fram och åter, medan han talade.

— Det var ett stort förtroende och jag som just kände mig viss om, att ni var missnöjd med mig — hennes ton lät en smula ironisk.

— Ack nej, huru kunde fröken komma till en sådan slutsats? Jag kan aldrig, aldrig vara er nog tacksam! —

Han darrade på rösten och Gerda såg, huru uppörd han var, men hon fortfor i samma ton som förut: — Ni viste kanske inte själf, huru förändrad ni var, jag kunde ju inte tänka mig något annat skäl. —

Han stod plötsligt framför henne med rynkade ögonbryn och skälfvande läppar. — Jag kan inte utärda det — sade han med vibrerande röst — jag kan inte fördraga att framstå för er i en falsk dager. Alt hvad jag yttrat, hela mitt uppförande, den förändring ni talar om — det har alt samma orsak — min kärlek är skulden därtill. — Han uttalade de sista orden lågt och med vek stämma. — Jag

kunde inte hjälpa det, fröken, det kom smygande öfver mig, utan att jag förstod hvad det var, bara som en känsla af lycka och välbefinnande. Jag tyckte att våren aldrig förr varit så skön, att fågelsången aldrig klingat vackrare och hela lifvet låg ljusst och soligt framför mig som en sommardag. —

Han tystnade och strök sig öfver pannan. — Det var först långt senare jag vaknade till medvetande af att den allsmåttiga känsla, som gripit mig, kallas kärlek, att det var den, som förskönat hela jorden för mig; med den vissheten kom smärtan. Jag såg er dag efter dag tillsammans med Edvin, jag hade alltid hyst den hjärtligaste vänskap för honom, min barndoms lekkamrat och min ungdoms trofaste vän, och nu — nu helt plötsligt nästan hatade jag honom. Jag frågade mig hvarför och svaret ljöd: — Du är svartsjuk på honom, för att du älskar henne! — Då började min strid. Icke för att min kärlek i sig själf var något orätt — nej, ni var den gladaste, älskligaste, sundaste kvinna jag mött på min väg, det var naturligt att jag skulle älska er, men jag förstod afståndet mellan oss. Ni var en fint uppfostrad officersdotter, jag en bonde utan skolbildning. Jag försäkrar er fröken, jag bygde aldrig några dåraktiga luftslott. Jag såg saken med fullkomligt nykter blick genast från början, men jag kunde inte beherska mig. Det var min skuld, att det oförnuftiga hjärtat inte ville taga lifvet sådant, som det måste blifva för mig hädanefter, och så blef jag missnöjd med mig själf och otålig mot alla andra.



Jag förebrår mig bittert alt detta och kan blott innerligt bönfalla hos er om förlåtelse. —

Han började åter gå fram och tillbaka.

Gerda satt helt stilla med händerna i skötet; hon hade varit blek och röd ömsom, men nu blef hon plötsligt alldeles lugn, men i hennes klara ögon titade skälmen fram. — Herr Kortman — sade hon. Han spratt till och stannade längst borta i rummet. — Trodde ni, att magister Westerberg hyste något intresse för mig? —

— Det såg så ut — stammade han.

— Nej — svarade hon halft leende — vi talade alltid om min syster Mary, det var vårt gemensamma älsklingsämne, ser ni! —

Herr Kortman drog en djup suck. — Er syster liknar väl er, Edvin är afundsvärd, han kan våga kämpa för sin lefnadslycka. —

— Det skulle andra också göra! —

Den unge mannen såg förvirrad på henne.

— Jag menar, att kärleken aldrig borde låta sig påvärkas af dumma fördomar; hvad mig beträffar har jag inga sådana. Jag menar — hon talade med iltågsfart — att, att man inte skall gå vecka efter vecka och se ut som ett ovädersmoln och martera sig med onyttiga tvifvel — hon drog häftigt efter andan. — Hvad betyder det nu, om ni kallar er bonde och mig en officersdotter, hufvudsaken är ju, att ni är en man och jag en kvinna! Hvarför frågar ni inte, om — jag vill bli er hustru? —

Han var hos henne, han grep båda hennes händer och de grå ögonen borrhade sig in i hennes. — För Guds skull, lek inte med mig, det vore fruktansvärdt i denna stund. Jag tror, att mitt hjärta skulle brista, o Gerda, jag älskar er så gränslöst! —

— Nåväl, min vän, här står jag och tänker inte springa undan. Jag har aldrig varit uppriktigare än då jag nu svarar: Skall jag stanna kvar på Östanmo skall det vara som er hustru. — Nej, det är inte medlidande, hvad skulle en stor stark karl göra med en sådan känsla — kunde inte kärleken hitta på sprattet att röra också mitt prosaiska hjärta med sitt fina trollspö? Om du vill ha mig, Karl, så tror jag, att vi med Guds hjälp skola bli mycket lyckliga. —

Hennes blick glänste fuktig mot hans.

— Det är då ingen dröm — hviskade han.

— Nej, jag försäkrar dig, det är lika verkligt, som att Katrina nu ropar på mig från köket, någonting krossades nyss mot golfvet — det var nog terrinen, som gick. — Hon strök honom smeksamt öfver kinden i förbifarten och försvann.

\*            \*            \*

Hvad novembersolen hade för en märkelig glans, då Gerda slog upp ögonen på sabbatsmorgonen. Hon blickade mot dagern några sekunder, sedan mindes hon, hvad som händt. Hon småsjöng hela tiden, då hon klädde sig; den blå blusen tyckte han säkert om, den hade hon burit första kvällen hon kom till Östanmo och den skulle på nu också.

Ja, det var en annan uppsyn han hade, när de möttes vid frukosten. Inte ett enda moln! Han såg ut som en pojke och hela ansiktet riktigt strålade, då han halft förläget förde hennes hand till sina läppar.

— Vi skulle ju fara till kyrkan i dag — sade Gerda — nu vill jag föreslå, att vi på hemvägen vika in till prästgården, om du inte har något där-  
emot. — Hvad det där lilla enstafviga ordet, som han ännu inte en enda gång fått fram, gled lätt öfver hennes friska läppar. — Katrina går till skrift och Maja får bli hemma och se efter steken. —

Hon var alltid sig lik, i glädje och sorg, i regn och solsken, alltid vaken, praktisk och god, tänkte han småleende, medan hon gladt log tillbaka, då hon slog uti kaffet åt honom och sköt fram brödkorgen för att han lättare skulle komma åt innehållet.

— Du, den bästa, den allra käraste lilla matmor — sade han ömt och nu kom detta »du» helt själf-  
mant; det var inte als svårt att hviska det i hennes öra.

— Ingen öfverskattning — sade hon muntert — det befarar jag just ej håller. Man kan icke ställa upp en så föga idealisk varelse som din blifvande hustru på en piedestal — om det varit Mary! Ack, ack hvad du skall tycka om henne, hon skall bli din goda syster och mamma skall du lära dig älska och hon skall betrakta dig som ett trofast stöd — hon jublade med tårar i ögonen. — Vet du, hvarför jag vill besöka prästgården i dag; ja, för att berätta

vår stora nyhet för tant prostinnan, innan jag reser. Hon har varit som en mor för mig hela detta år och jag tycker, att hon i första rummet är värd vårt förtroende. —

Herr Kortman biföll med glädje, det var just hvad han själf hälst önskat.

Resan till kyrkan i det vackra höstvädret var som en bröllopsfärd, sade Karl och Gerda tyckte, att prosten aldrig hållit en så vacker predikan. Hvertenda ord var likasom taladt till dem och hon böjde sitt hufvud i tacksam glädje för den sällhet, som genomströmmade henne.

Då de efter gudstjänsten åkte upp till prästgården, hade prosten och hans dotter ännu icke hunnit hem från kyrkan, men prostinnan kom genast på sitt hjärtliga sätt dem till mötes. — Det var snält, att du ännu en gång ville säga farväl före afresan — sade hon vänligt och tryckte Gerdas hand.

— Jag har ett annat ärende — svarade denna och blickade hemlighetsfullt på sin följeslagare. — Vi äro här för att utbedja oss er välsignelse. —

Prostinnan såg en sekund tvekande från den ena till den andra, sedan drog ett mildt leende öfver hennes blida drag. — Ni ha funnit hvarandra, kära barn — sade hon gladt. — Gud måste sända henne hit, Karl, för att du skulle lära känna din hustru. Hans vägar äro mångahanda och du, min Gerda, skall här finna ett godt hem vid en älskad makes sida. — Ja, vi hålla dig alla kär! Gud välsigne er båda två! —

Gerda snyftade med hufvudet vid sin gamla väns bröst och herr Kortman kyste hennes hand med djup och innerlig vördnad.

Det var sent, då de återvände hem, ty det var omöjligt att få lämna den gästvänliga prästgården utan att först äta middag. Majas stek var både torkad och bränd, men denna gång slapp hon af goda skäl alla bannor. Gerda skulle nu packa sin koffert.

— Jag får stanna uppe halfva natten för att hinna med alla mina reseförberedelser — sade hon — men det kan inte hjälpas och det här prästgårdsbesöket skall jag aldrig glömma. Hvad de äro älskliga de kära gamla och Sally med! Ack, Karl, jag tänkte alltid, att hon skulle blifva din utkorade — gammal vänskap rostar ej! —

— Däri har du rätt, därför skola ock Sally och jag troligen förblifva goda vänner till vår lefnads slut — svarade han leende.

Gerda nickade. — Jag kunde i dag icke låta bli att tänka på, huru de skulle möta Mary, om hon en gång — ser du, jag menar, om magistern skulle . . . Han är ju nu i staden och de råkas dagligen, det ser besynnerligt ut. —

— Jag tror, att du håller på att gifta bort din syster. —

— Ja, hvarför ej, det kunde ju bli dubbelbröllop! —

— Nå, Gud ske lof, äro vi redan där — och jag som gick och bäfvade för en lång skilsmässa. —

— Kom ihåg, att unge Edvin inte har friat än! —

— Nej, låt oss inte vänta på de andra, min älskade — bönföll han. — Edvin har aldrig varit snabb i vändningarna. —

Gerda blef plötsligt allvarsam. — Jag har inte någon stor utstyrsel att göra i ordning — sade hon. — Du får ju en fattig hustru, Karl, men mina två friska händer skola träget arbeta för hemmets trefnad och bestånd. — Hvad mer? — Nå ja, bara ett flickhjärta, det följer med på köpet, som du vet. — För resten är Östanmos linneskåp väl försedt. —

— Och hvad som fattas har du fullmakt att anskaffa, du som är så praktisk och förstår dig på allt sådant där. — Aldrig hade han såsom i detta ögonblick gladt sig öfver att vara en rik man och få lägga alt för den älskade kvinnans fötter. — Lämna mig inte länge ensam — bad han.

— Vi skola fundera på saken — svarade hon med fingret på näsan. — Glöm nu inte, att vi måste vara tidigt i rörelse i morgon. Det blir väl fogden, som kuskar mig enligt tidigare öfverenskommelse? —

— Du har godt minne — svarade han skälmskt. — Nej, nu blir det nog en annan körsven. —

— Godnatt, min vän! Hvad är det du väntar på? Åh, en sådan gosse! — Hon lade plötsligt sin mjuka arm kring hans hals och smög den rosiga kinden mot hans blonda skägg, men han tog sakta hennes hufvud mellan båda sina händer och tryckte ömt den första kyssen på hennes varma, röda läppar.

Det ringde sista gången och tåget satte sig långsamt i rörelse från S. station. Gerda stod vid ett öppet fönster och vinkade med näsduken bort mot perrongen, där hennes trolofvade svingade sin hatt till farväl.

— Välkommen till hufvudstaden i nästa vecka — ropade hon. — Farväl, farväl! —

— Farväl och välkommen åter till Östanmo —  
hviskade han och såg med glänsande blickar efter det bortilande tåget. — Gud välsigne dig, min Gerda, min lycka! —





## En lifsgärning.

Det var i »den gamla goda tiden», när någon kvinnofråga ännu icke existerade. Flickornas uppfostran bråkade man inte stort med och kamrer Bäckvall hade dessutom sina egna idéer angående hvad de borde lära eller icke lära. Då hans hustru alltid tykte, att »hvad far gör, är väl gjordt», kom det sig således att deras enda barn, lilla Emelie, sattes i skola hos »moster Birk», som enligt sin egen metod lärde barnen katekes, biblisk historia och quatuor species samt stilskrifning. Hvarje onsdagseftermiddag inöfvades flickorna äfven i konsten att handtera synål och strumpstickor.

Lilla Emelie kunde aldrig förgäta sin barnsliga stolthet, då hon på julaftonen kunde skänka ett par mönstergilla strumpor åt sin pappa, som förnöjd klapade hennes blonda hufvud till tack.

Vid tolf års ålder hade hon grundligt lärt alt, som stod på »moster Birks» undervisningsprogram.



Nu kunde Emelie börja hålla sin far med strumpor och hjälpa till med alt, som föreföll i hemmet. Det var hennes liffsuppgift. Kamrern ansåg, att en kvinna icke dugde till någonting högre. Emelie var en snäll flicka och han höll nog af henne på sitt sätt, men hennes födelse hade för honom varit en stor missräkning. Det var en son han hoppats på.

Modern smålog mot sin lilla lydigas dotter och sade ömt: — Du kommer ännu att få mycket och kärt arbete, min pia. — Hon viste, hvad ingen annan då hade en aning om; men till julen kom den stora nyheten — en duktig gosse efter tolf års väntan.

Lille Edgar! Fans väl på Guds gröna jord det barnets like? Kamrern trodde det åtminstone ej. Han kunde aldrig förstå, att inte alla människor delade hans öfvertygelse, att gossen var ett underbarn. Modern försökte naturligtvis tycka detsamma, ehuru pysen höll henne vaken hvar enda natt; men hennes trötthet kom nog af ovana vid små barn — det var så länge sedan Emelie låg i vaggan — och far hade alltid rätt.

Ingen kunde dock beundra lille bror mer än systemen. För henne var han ett underting ända från första dagen, då modern lade honom i hennes armar och sade, att Emelie skulle bli hans »lilla mamma».

Ehuru gossen icke lärde sig gå och tala en dag tidigare än barn i allmänhet, ansågs det i hemmet nästan som ett trolleri, då han började vanka omkring bredbent och lallade »pappa, mamma, Ili» med

en stämman, som för föräldrarna var den ljufvaste musik. Sålunda älskad och omhuldad framlefde den lille sin lyckliga barndom. »Edgar vill» var hela husets lag och pappa själf var den främste att uppfylla barnets minsta önskan. Gossen var ju faderns hela framtid. Hvad denne själf tänkt bäst och ädlast, hvad han i ungdomsåren drömt, det skulle Edgar realisera. Kunde han ej dö nöjd, när han efterlämnade en son, som skulle utföra det han själf ej hunnit med, en son, som skulle göra det gamla aktade fäderne-namnet känt och äradt vida utom hemmets gränser? I den lille ostyringen, som ref honom i skägget och ostädade det pedantiskt ordnade skrifbordet, såg fadern redan med förtjusning den viljestarke mannen, som skulle trotsa alla hinder för att nå sitt föresatta mål. Äfven ålderdomen förstår stundom att drömma.

Då kamrer Bäckvall låg på dödsbädden och för sista gången hade smekt Edgars krusiga hår, grep han hårdt om Emelies hand och såg henne nästan strängt i ögat med sin stelnade blick. — Hjälp honom, flicka — stammade han — blif honom ett stöd, så godt du kan. Inför Gud vill jag en gång af dig kräfva räakenskap för honom. —

Den unga flickan — hon hade nyss fyllt sexton år — darrade konvulsiviskt, då hon böjde sig ned och kyste faderns hand. — Jag lofvar att göra mitt bästa, pappa — sade hon fast. Det var ett löfte orubbligt som den dyraste ed.

\* \* \*

Efter faderns död gestaltade sig lifvet helt anorlunda för enkan och barnen. Ehuru de ej behöfde känna fattigdomens tryckande börda, hade de likväl ingen förmögenhet och mor och dotter utvecklade därför för egen del den största sparsamhet, i hushållet biträdda af den nitiska trotjänarinnan Stafva. Härunder lefde Edgar som förut i öfverflöd. — Så gingo åren.

Modern, som aldrig gjort något väsen af sig utan saktmodigt och stilla gått sin väg framåt, slocknade en natt så lugnt som lampan, när oljan brunnit slut. Edgar sof ett friskt barns lugna sömn, men Emelie satt vid sin mors säng, mottog hennes sista ord och tillslöt hennes ögon till den långa hvilan. Äfven hennes afskedsord gälde sonen.

— Tag vård om honom — bad hon — han har ännu ett långt lifs kamp för sig, öfvergif honom aldrig, min trofasta flicka! —

— Nej mamma, jag lofvar . . . — Rösten var kväfd och bruten, Emelie gömde hufvudet i handen och kände försmaken af den bittra sorg, som inrymmes i det enda ordet »moderlös».

\*            \*            \*

Emelie var tjuguettt år, en lång smärt flicka med tankfulla bruna ögon och ett blekt ansikte, som icke kunde kallas vackert, men blidt och vänligt var det däremot alltid. Efter moderns död såg hon också äldre ut och äfven Edgar märkte hennes förändrade

utseende den morgon, då hon kom till hans bädd och berättade om moderns död samt hviskade: — Käre Edgar, hädanefter skall jag vara i mammas ställe för dig, du skall alltid komma till mig med dina små bekymmer och jag skall göra alt hvad jag kan för dig. —

Gossen slog sina armar omkring henne. — Ja, du är min egen Ili — sade han.

Hon trykte honom fast intill sig, nu var han ju hennes alt på jorden.

Emelie skulle hädanefter tänka för dem båda. — Det har hon också hufvud till — sade Stafva. — Var det inte märkvärdigt, hvad den flickan alltid haft klara tankar och godt förstånd. —

Emelie hade snart fattat sitt beslut. Stadens gosskola var egentligen blott en småbarnsskola, Edgars uppfostran fick ej försummas och då han var den medelpunkt, kring hvilken alla hennes tankar kretsade, beslöt hon att upplösa det gamla hemmet och flytta till en ort, där gossen kunde begynna en ordentlig skolgång. Det kostade ej så litet på att taga detta steg och ännu svårare blef det att se det kära gamla husgerådet skingras hit och dit. Men den långa flyttningen tillät henne att medföra endast det nödvändigaste och emedan de voro i behof af pengar, måste hon böja sig för det oundvikliga.

Visst var hon oerfaren i många stycken, men det förstod hon, att en gosses uppfostran är ganska dyrbar. Hennes far hade ofta talat därom och hon

hade lagt orden på minnet. SjälF var hon ju »bara en flicka» och behöfde därför inte så mycket här i världen, det var ju helt naturligt.

Gamla Stafva skulle flytta med dem. — Jag kan inte annat — förklarade hon — de här barnen äro som mina egna; jag håller af gossen som min ögonsten. Skulle jag nu lämna dem och låta en slarfvig piga hushålla i deras hem. Nej, tänk aldrig på det! —

Edgar var som alla lifliga barn förtjust att få flytta och komma till någonting nytt. Emelie sväljde sina tårar och försökte le med honom, hon ville ej fördystra hans glada sinne; och huru skulle han dessutom kunna förstå, hvad hon kände vid skilsmässan från födelsebygd, hem och vänner, som känt henne själf ända från barndomen och som hyste vänskap för dem för deras bortgångna föräldrars skull. Här hade hon drömt sina oskyldiga flickdrömmar i vårknoppningen, då lifvet log så ljust och vänligt emot henne, här hade hon alla sina minnen.

Sista kvällen gick hon till kyrkogården för att taga farväl af föräldrarnes graf och ännu en gång smycka den med blommor. Då hon kom tillbaka, mötte hon unge Wallman, sin barndoms lekkamrat. Han såg litet brydd ut och tummade om sin hatt, som han höll kvar i handen, sedan han hälsat på henne; men han var den mest öppenhjärtiga och okonstlade människa i världen och kom snart fram med det han ville säga. Han hade alltid hållit af

henne, det viste hon nog; och nu hade han egen butik och ett litet rörelsekapital. Vilde hon inte bli hans hustru? De skulle få det så »småtreffligt» tillsammans och så skulle hon stanna kvar här hemma hos alla vänner och bekanta. —

Emelie mötte vänligt den trohjärtade blicken; hon viste, att Kalle Wallman var »god som guld», som Stafva brukade säga, och när hon ett ögonblick tänkte sig framtiden vid hans sida, kändes det så betryggande ljuft och lugnt. Ingen stormande lycka, men en stilla sällhet — det stod klart för henne. Nästa ögonblick hade hon dock gjort sitt val. Hon hade ju Edgar att tänka på, Edgar som just skulle göra sitt inträde i världen; skulle hon väl lämna honom att gå allena, hon som lofvat far och mor att aldrig öfvergifva deras älskling?

Nej, o nej, hon hade icke glömt sina löften till de döda! Vänligt räckte hon handen åt den forne lekkamraten och sade, att de alltid skulle förblifva goda vänner, men ingenting mer.

Han aflägsnade sig med långsamma steg och bedröfvadt sinne och Emelie såg tyst efter honom. Det gjorde henne ondt att hafva sårat en vän, men Kalle Wallman var altför godmodig — det viste hon — att känna sig sårad öfver hennes afslag. Han älskade henne nu på fullt allvar, men Emelie var för litet egenkär att tro, att han för hennes skull tänkte förblifva ogift. Tvärtom förstod hon redan klart, att den lycka hon ej mottagit snart skulle erbjudas en

annan, en som icke likt henne var bunden af andra band.

Så slutade Emelies första lilla roman.

\* \* \*

Den långa resan till Å. var rätt besvärlig och det dröjde länge, innan de kommo sig i ordning i det nya, ytterst anspråkslösa hemmet, längre dock innan Emelie kunde känna sig hemmastadd på den främmande orten, där hon ej ägde en enda vän. Tanken på brodern tröstade henne dock alltid, det var ju honom hon skulle lefva för, honom hon hade att tänka på — icke sig själf.

Edgar hade börjat sin skolgång utan synnerlig håg för läsningen; det fordrades ständig uppmuntran och uppsikt för att förmå honom att lära sig läxorna och att ej försumma timmarna. Systemens kärlek till honom var icke längre blind. Hon märkte, hvad fadern säkert aldrig skulle velat upptäcka, att Edgar als icke hade något lysande hufvud utan var en helt vanlig gosse med medelmåttig fattningsförmåga och tämligen stark böjelse för lätja. Det fordrades en stadig drifkraft att få honom fram på den gamla, nötta »lärda banan», genom gymnasiets klasser, men Emelie var alltid till hands, uppmuntrande, varnande och förmanande med samma vänliga lugn och samma outtröttliga tålamod. Skolgången var altför kostsam att få försummas, huru mycket än Edgar stretade emot. För sin egen räkning hushållade hon

med hvarenda penni under det brodern aldrig saknade något. Hon måste nu också tänka på framtiden och att Edgars uppfostran för hvarje år blef allt dyrare, hvilket denne aldrig reflekterade öfver. Kapitalet vågade hon icke röra, därför måste hon försöka förtjäna något och nu kommo »moster Birks» lärdomar till godo. Synålen flög rastlöst fram och åter genom lannesömmen under hennes trägna händer och ofta satt hon uppe om nätterna för att fullända ett utlofvadt arbete, som hon måste försumma för Edgars skull. Han måste hafva någon, som pratade med honom, då han var hemma, som hade lust att höra på hans skolhistorier och tid att ägna sig åt hans läsning. Utan någon som hälst underbyggnad, tog Emelie uti med att läsa latinsk grammatik, matematik och geografi och andra ämnen, som hörde till Edgars skolstudier; men hon hade godt hufvud och lärde mångdubbelt snabbare än han.

Hon hade hittills ej förstått att törsta efter kunskaper, men nu föreföllo dessa henne som lifsluft, hvilken hon dock blott med sparsamhet vågade inandas — det var ju andra plikter lifvet stälde på henne.

De första åren af Edgars skolgång gingo tack vare Emelies trägna omsorger tämligen bra, men i de högre klasserna började han att skolka. Det var en tung stund för systemen, när han efter en slutad vårtermin kom hem med dåligt betyg och »vilkor» för att komma upp i högre klass. Hon hade drömt om ett par månaders ferier uti någon liten stuga på landet, men nu måste Edgar, kosta hvad det ville, hafva en



lärare, som skulle plugga med honom, så att han till hösten kunde bli flyttad till nästa klass.

Edgar grät. Det hade varit tusen gånger trefligare att ge alla studier på båten och gassa sig i gröngräset; men Emelie var bestämd.

— Min älskade gosse, du förstår inte ditt eget bästa — sade hon — hvad blir det af en pojke, som slutar skolan af — låtom oss vara ärliga — af lätja. Nej nej! Du kan ej minnas pappas vackra framtidsförhoppningar om dig, men jag har ej glömt dem och min skuld skall det icke bli, om de ej gå i uppfyllelse. —

Edgar brydde sig ej ett dugg om gamla minnen, han gick omkring helt surmulen och klarnade upp endast, då systemen lofvade att ofta promenera med honom utom staden. Hvad läsningen vidkom, tänkte han icke vidare därpå, det var ju icke han, som skulle anskaffa en lärare.

Emelie hade högst få bekanta, men hon var företagsam och lyckades få reda på, att i gården bredvid bodde en ung magister, som lefde af att gifva lektioner såväl privat som i skolor. Lyckligtvis skulle han vara i staden under sommaren och tyktes gärna taga emot en elev. Affären förmedlades af herr Holms värdinna och öfverenskommelsen uppgjordes till alla parter belåtenhet.

Det blef en lycklig sommar trots Emelies dystra förväntningar. Holm hade ett så märkvärdigt bra sätt att få bukt på lata pojkar, utan att de därför fattade agg till honom. Hans undervisning var dess-

utom förträfflig. Emelie, som satt i rummet bredvid, kunde följa med altsammans; och det gjorde hon med nöje. Stundom, då lektionen var slut, bjöd hon magistern in på en kopp kaffe. Han tyktes då mycket belåten och stannade ofta kvar i timal, utan att någon af dem gaf akt på tidens flykt, så underhållande voro hans på en gång djupsinniga och skämtsamma samtal.

Det hände äfven, att Holm med sin elev företog botaniska utflykter. Edgar öfvertalade systemen att följa med och gamla Stafva med sin kaffepanna måste då äfven i rörelse. Hon kunde aldrig motstå en bön af sin kelgris.

Vanligen slogo de läger i någon vacker skogsbacke, sedan ströfvade de omkring för att slutligen samlas vid kaffet, som uppdukats på en serviett i gröngräset. Då de ätit och druckit, tog Emelie fram sitt arbete, Holm kastade sig ned på mossan med en papyross i munnen och här, med den blå himlen till tak och omsväfvade af skogens friska fläktar, kunde de dröja i timal. Han pratade och filosoferade på sitt lekande sätt, medan hon stilla lyssnade och tyckte, att lifvet åter var ljust och lyckligt.

Holm var en älskvärd natur, men en af dem, som så att säga stå sig själfva i vägen. Föräldralös och fattig hade han genom välvilliga människors hjälp och egen flit, enligt hans eget uttryck, »kru-pit fram» på den lärda banan. Nu läste han på graden, men det gick långsamt, då han alt som oftast måste afbryta studierna för att förtjäna sitt uppehälle

genom lektioner eller såsom medarbetare i någon tidning. Han hade lidit så mycket i yngre år genom folks nedlåtande beskyddarskap, att han nu nästan ängsligt undvek hvarje aldrig så grannliga anbud om hjälp. Utan relationer som han var och starkt benägen att ringakta sin egen rika begåfning, syntes all verklig framgång vika ifrån honom.

Emelie fick småningom en klar inblick i denna egendomliga nästan barnsligt rena själ, som i grunden var så fullkomligt oberörd af världsklokskap och egennyttiga beräkningar. Mot henne var han öppen som dagen, men för alla andra dolde han under en halft filosofisk, halft humoristisk mask sitt ytterst fin-känsliga inre.

Emelie var en praktisk och värksam kvinna, som sällan haft tid att gifva sin fantasi fria tyglar, men där ute i den härliga naturen, i skogens drömmande skugga lät hon sig dragas med på svärmeriets irrande stråt. Hon tänkte icke på framtiden, hon lefde i det närvarande och var lycklig.

\* \* \*

När hösten kom, gick Edgar utan svårighet igenom sin examen; Emelie tackade Holm med tårfyllda ögon. Denne tog fortfarande icke sin hand från gossen utan kom ofta och såg till hans läsning. Sällan försummade han då att prata bort en stund med systemen och han föreslog själf att under vintern läsa åtskilliga ämnen med henne, något som bragte ett

nytt och rikt intresse i Emelies enformiga lif. Den följande våren kunde Holm taga sin examen och reste kort därefter inåt landet; han såg klen ut och påstod, att han hade en envis frossa, som blott inlands-luften kunde bota.

Emelie förvärkligade sin gamla dröm och flyttade deras lilla hushåll till en stuga på landet, men ehuru där fans fullt upp af frisk luft, solsken och sommarvindar, tänkte hon dock med saknad tillbaka på den förflutna sommaren och upplefde i minnet ännu en gång mången flyktad stund. Under hösten förestod Holm en läraretjänst i Å. och Emelie var glad öfver, att de kunde återtaga sitt gamla lif, ty Edgar behöfde ännu mycken ledning och Holm erbjöd sig själfmant att bistå honom. Därunder rann tiden bort, julen kom och af hösten blef vinter. Sedan kom marssolen och sken på den frusna drifvan, det första vårregnet vattnade jorden och nytt hopp tändes i allas hjärtan.

Holm hade gått igenom ett krångligt tema med Edgar, nu satt han på sin vanliga plats midt emot Emelie och läste högt för henne, men afbröt sig ofta för att se på hennes flinka händer och än mer på det lugna fridfulla ansiktet, som lutade sig öfver arbetet.

— Det tjänar till ingenting — sade han slutligen och kastade boken på bordet — jag kan inte läsa mer i dag, min blick förirrar sig altjämt till ert ansikte, Ili. — Han kallade henne numera ofta så, alldeles som Edgar brukade. — Det är en hvila att

se på er, då man själf är trött. Säg mig hvarifrån ni tager denna ro. Låna mig er hemlighet! —

— Kristus säger »Min frid gifver jag eder» — svarade Emelie sakta och såg upp till honom med sina djupa, bruna ögon.

— Ja ni kvinnor, ni förstå alt det där så lätt, ni känna ej denna brännande törst, denna eggande oro; jag har stundom dvalts i afgrunder, hvilkas kval jag ej skulle förmå uttrycka i ord. — Han reste sig och gick häftigt fram och åter.

— Gud ske lof — sade Emelie enkelt; — för alt hvad jag i lifvet fått umbära, har jag ett som tusenden, i yttre måtto rika och lyckliga, sakna. Jag känner den enda källa, som kan släcka all vår törst med lefvande vatten till evig tid. —

— Ili! — Holm stannade plötsligt framför henne med skälfvande läppar. — Led mig till denna källa! Ni känner ju vägen och det förefaller mig, som om äfven jag skulle kunna släcka min törst i dess rogifvande vatten, om blott er hand ledde mig. —

— Förlita er icke på människors ledning — svarade hon lågt, medan hennes blick skymdes af tårar — låt bibeln själf blifva er ledstjärna. —

— Jag tänkte på er, Ili, som min hustru — sade han och såg med innerlig ömhet på henne.

— Jag gifter mig aldrig — svarade hon hastigt och nästan skrämnd.

— Ja, det är icke häller någon lysande framtid jag kunde bjuda er — sade Holm vemodigt — blott ett lif fylldt af arbete, sådant ni nu har det. Ni gör

måhända bäst i att säga nej — vår vänskap har varit så skön, kanske allt, hvad jag drömt mig, ej kunnat blifva för mer. Jag vet ju inte ens, om ni bryr er om mig och min kärlek är möjligen alltför svärmisk för er. Allt hos mig är så oklart, men ett vet jag och det är, att jag aldrig känt mig så lycklig och väl till mods som i er närhet. Haf tack därför! — Han tog hennes hand och förde den till sina läppar. — Allt skall ju vara som förr mellan oss — tillade han — endast döden kan bryta vår vänskap. —

Hon nickade bifall och försökte småle, men läpparna voro så besynnerligt stela och ännu länge efter det han gått, satt hon orörlig kvar och stirrade uttryckslost framför sig. Det var hennes lefnadslycka, som nu gått ifrån henne, det kände hon; hade hon handlat orätt, orätt både mot sig själf och honom, då hon så lät honom gå! Nej, nej, hon måste försaka, Holm skulle blifva lycklig äfven utan henne och Gud kunde nog leda honom på rätta vägen henne förutan. Det var blott hennes upproriska hjärta, som led och blödde, ty denna gång hade hon offrat mer än en ungdomsdröm för sina löften till de döda.

Holm kom som förr, pratade och läste. Han ville ej, att Emelie skulle oro sig öfver det som skett eller tro, att han var sårad. Det egendomliga hos honom var, att det, som för andra skulle förefallit svårt, för honom var helt naturligt. Hvarför skulle han draga sig undan den, med hvilken han trufdes så väl. Till sommaren skulle han åter resa inåt landet och kureras frossan, som ej ville gifva sig.

— Jag tror icke på den där frossan — sade Emelie en dag — det är bestämdt någonting annat! —

— Ja, hela min familj har dött i lungdot — svarade Holm trankilt.

— Ni skrämmer mig, gå genast till doktorn! —

— Tror ni väl att ärftlig lungdot kan botas — frågade han likgiltigt.

— Och här har ni gått och talat om er eviga lönnfrossa — sade Emelie med ovanlig häftighet, hon tänkte ge honom en allvarsam moralkaka, men Holm, som alltid var sin egen fiende, rymde leende sin kos.

Några dagar senare reste han, glad och obekymrad som det syntes. — Jag är som fåglarna — sade han till Emelie vid afskedet — blott de ha en kvist att sitta på så sjunga de. Nu har jag min fredliga bondgård borta i Tavastland och min hederliga mor Rika, som kan bada bort alla krämpor i världen med doftande björklöf, och detta sammanlagdt gör mig af hjärtat nöjd. Lef väl Ili, jag önskar er och Edgar en glad sommar! —

Hvad han var underlig! Hon stod länge och såg efter honom, där han gick gatan utför med lätta steg, nästan lik en skolgosse, som har ferier. Löje och skämt på ytan, djup melankoli i botten — sådan var han. Hjärtegod, älskvärd, obekymrad, just så som han gick där älskade hon honom så djupt, så trofast som blott en sådan stilla, inåtvänd natur som hennes kan älska.

Hon grät ej, hon suckade ej, men hon tryckte handen hårdt mot sitt stackars svidande hjärta, innan hon vände åter till hvardagslivets mångahanda bestyr.

\* \* \*

Det hade icke gått särdeles snabt med Edgars studier, men slutligen kom dock belöningen för systerns mödor och vakor. Hennes gosse hade den hvita mössan med den blanka lyran och, försakande som alltid, stod Emelie åter beredd att bryta upp och följa honom till hufvudstaden.

Till den gamla tjänarinnan sade hon: — Det kan bli tröttsamt för dig, Stafva, att så ofta byta om hem. Vill du, så vänd tillbaka till hemorten och slå dig i ro. Dagligt bröd skall du ej sakna, så länge jag lefver. —

— Åh — svarade då Stafva — har jag orkat hit med er, kan jag väl orka längre, ingen kan dessutom passa upp gossen såsom jag, vi äro vana vid hvarandra. —

Därvid blef det. Edgar var och förblef medelpunkten, kring hvilken allt rörde sig.

Holm återvände ej till Å., han hade fått en tillfällig plats i en af kuststäderna. — Det ser ut, som om han icke skulle få fäste någonstades — tänkte Emelie. Själ försökte hon beslutsamt sätta sig i de nya, för henne ovana, förhållandena i hufvudstaden. Hon skaffade sig äfven där syarbete och gjorde deras enkla hem för Edgar så trefligt och inbjudande som möjligt.



Nu om någonsin gälde det ju att hålla honom hemma och draga honom undan dessa tusende frestelser, som möta den unge mannen vid hans inträde i världen. Och Edgar fann det naturligt att blifva omhuldad och älskad, att alltid få de bästa bitarna och icke behöfva hysa någon omsorg för morgondagen. Kanske var systemens uppfostran skuld till denna omedvetna egoism, eller ock var han kanske sådan af naturen. Ingen grubblade däröfver, men Emelies ömhet omslöt honom städse tyst och trofast, hennes kärlek var det osynliga stödet på hans farliga väg vid ungdomsdårskapernas branter.

Egentligen hade Edgar icke några dåliga anlag, han hade ett fogligt lynne, men var en smula maklig. Med studierna gick det trögt. Emelie bad, uppmuntrade och förmanade som förr, men hon gjorde det försiktigt för att icke såra den manliga själfkänslan, som ännu halfslumrade i hans unga hjärta. Genom en flitig kamrats invärkan blef det omsider mera allvar i hans studier och det var en stor lättnad för systemen.

\* \* \*

Några år efter deras flyttning från Å. fick Emelie ett bref från Holm. Början var besynnerlig: — »Då ni läser dessa rader, är jag död.» — Hon stirrade förskräkt på de skrifna orden och vid den hastiga rörelse, hvarmed hon lät brefvet sjunka, föll därur ett tidningsurklipp innehållande notisen om »filosofie

magistern, kollegan vid skolan i S., Fredrik Holms frånfälle vid trettiofyra års ålder efter ett längre bröstlidande.» — En främmande hand hade således efter hans bortgång bifogat dödsannonsen ur ortens blad och sedan afsändt brevet. Emelies kinder voro hvita som snö, men med feberaktig ifver tog hon papperet och läste de sista ord hans hand nedskrifvit. Brevet var långt. — »Min gamla uppasserska skall sända er den sista underrättelsen från mig» — skref han bland annat. — »Helt visst skall det bedröfva ert goda hjärta att förlora en vän, jag vet ju huru trofast ni är. Tack för det, Ili, tack för alt hvad ni gjort för mig! Men att ni icke blef min hustru, var en försynens skickelse, det vet jag nu. Ni skulle ju blott nödgats blifva sjuksköterska, ty sedan vi skildes har jag, sanningen att säga, icke haft en enda frisk dag. Jag har ej lidit mycket, men tröttheten har varit svår, och de långa sömnlösa nätterna . . . Vet ni, hvad som uppfriskat mig under dessa tunga timmar, jo minnen från fordom, dessa rena, sköna minnen af våra landtliga utflykter, då jag fick ligga i gräset vid edra fötter och bikta alla mina dårskaper. Ljufva, ljufva dagar! Ack, jag vet nog, att mycket i mitt lif är förfeladt och det är min egen skuld — jag stälde mig frivilligt i skuggan och var för trög att gå ut i solljuset och kämpa för lyckan. Om jag gjort det, skulle jag — en inre, oafvislig öfvertygelse säger mig det — hafva vunnit er, Ili; jag skulle med en fast lön och en tryggad ställning i lifvet kunnat skydda er mot nöd och brist och hjälpt er att vara

ett stöd för Edgar. Jag insåg det för sent. Nu vill jag tro, att allt skett till det bästa, nu när lifvets fröjd och smärta ligger bakom mig och jag nått gränsen till det stora okända, i hvars djup alla min andes frågor hittills drunknat. Jag ser er allvarliga blick, Ili, den vill forska i min själ, där jag nu står och jag är fullt öppen mot er. Jag har tänkt på edra ord, jag har följt ert råd och jag börjar få svar på mina frågor; det dagas allt mer och jag vågar hoppas på själens dyrbaraste arf — frihet — frid — salighet. Stundom tycker jag mig kunna lyfta en flik på den slöja, som döljer det kommande för våra blickar och i aningsfull längtan sträcker sig min ande från den mörka skymningen mot morgonrodnadens ljus. I dess fulla glans skola vi en gång återse hvarandra».

Emelie kyste brevet och grät. Till Edgar sade hon blott, att Holm nu var död; men från den dagen såg hon lifvet från en annan sida och ett och annat silfverstrå började glimra i hennes hår.

\* \* \*

Åren gingo emellertid sin gång med mörka dagar och ljusa dagar, under arbete, uppoffring och bön. Edgar blef ej idealmannen, blott en svag dödlig, som stundom dukade under i frestelsernas kamp, han som tusende andra. Emelie var nöjd, att felstegen ej voro ännu talrikare. Han blef ej häller, hvad hans far hade drömt om, stor och framstående i världen; Emelie förutsåg äfven detta, hon kände honom bättre;

men då han efter flere års väntan erhöll plats som rådmän i X., kände hon sig likväl så stolt öfver sin gosse, som om han vunnit ett konungarike.

Naturligtvis följde både hon och Stafva med till »Edgars hem» — så sällsamt de orden ljödo — för att ställa allt i ordning åt honom. Emelie kände för första gången, som om hon hunnit en hamn; hon hade ju också så länge arbetat just för detta mål, att hon blifvit gammal därunder. Edgar var mycket belåten, han erfor all en ung nybakad ämbetsmans stolthet, då han känner sig stå på egen botten, och han talade med en viss värdighet om »min tjänst» och »min lön».

Det lilla hemmet var fint och trefligt; det var riktigt Ilis fåfånga, påstod Edgar. Också fortfor hon att arbeta och spara blott för nöjet att kunna köpa någon prydnad till rummen eller något nytt för linneskåpet.

Hon kände en stilla lycka och det var blott en tanke, som oroade henne. — Hvad gör väl en ung man, när han fått ett eget hem? — Jo, han gifter sig. — Hon ville så innerligt gärna se Edgar nå livets största lycka, men så redo hon än var att offra allt för honom, var tanken därpå dock smärtsam för henne. Det var väl, att hon vande sig vid denna föreställning och aldrig bedrog sig själf på framtiden, ty tanken blef en värlighet tidigare än hon kunnat ana.

Edgar blef snart förälskad i en ung och vacker flicka, borgmästarens dotter, och det blef förlofning i en handvändning.

Emelie kväfde alla bittra känslor, hon kyste sin nya syster och erkände, att Edgar hade gjort ett lyckligt val. Men när hon för sista gången ordnade det lilla hemmet, som nu skulle mottaga broderns hustru, när hon skulle lämna alt, som hon så kärleksfullt samlat åt en annan, som kanske skulle småle åt hennes anordningar och kalla dem »gammalpig-idéer», då föll mången bitter tår ned på duktyget i det prydliga linneskåpet.

Edgar tänkte den tiden naturligtvis endast på sin unga brud och alt, som stod i samband med henne. Därför hade han ej heller föreställt sig annat, än att systemen som förut skulle stanna i hans hem och han blef helt förbluffad öfver hennes en dag uttalade beslut att genast efter bröllopet flytta bort till deras födelseort. Men han var alltför upptagen af sina egna angelägenheter för att med ifver motsäga henne.

— Stafva och jag, vi skola slå oss tillsammans där hemma — sade Emelie och försökte småle helt förhoppningsfullt.

— Jag — sade Stafva och rätade på sig — skulle jag flytta härifrån och lämna gossen? Nej, inte förrän döden tar mig bort. Om jag inte duger till annat, så kan jag åtminstone vagga barn. Ja, skratta inte herr Edgar, vår Herre skall nog i sinom tid gifva små barn åt er och ingen skall vårda dem trognare än gamla Stafva. —

Kanske skulle Emelie i detta ögonblick yttrat: »Också du min Brutus», om hon ansett, att de

bevingade orden passat för hennes anspråkslösa person. Nu gick hon tyst in i sitt eget rum och kämpade igenom en af dessa mörka stunder, hvaraf en nådig Gud icke sänder många till ett människohjärta.

\*       \*       \*

Edgar var lyckligt och väl gift, han hade det godt, så vidt människor kunde döma; detta var en stor tröst för systemen, som satt i sitt ensamma lilla hem i den gamla staden. Huru trångt och smått alt nu föreföll henne här, då hon vant sig vid andra förhållanden. De gamla vännerna mindes henne knapt mer, många voro också döda, men grafvarna på kyrkogården funnos kvar och när Emelie under de stilla sommarkvällarna satt där ute, tyckte hon, att suset i björkarna, som skuggade dem, tillhviskade henne ett tack från de döda för att hon varit sina löften trogen.

Emelie var en altigenom sund natur och profningarna hade värkat förädlande på henne; hon blef ej bitter och alt eftersom åren gingo kunde hon med frid och ljus i hjärtat se tillbaka på alt det, som en gång smärtat henne.

Mot brodern var hon lika vänlig och kärleksfull som fordom och, då gamla Stafvas profetia gick i fullbordan, slöt hon Edgars barn med innerlig ömhet till sitt hjärta. Besöken hos brodern blefvo de gladaste dagarna under året, men hennes lif var där emellan hvarken ensligt eller ovärksamt. Sedan länge

hade det blifvit en vana för hennes vänner att kalla på »tant Emelie», då sorg eller sjukdom gästade, och det fans ingen i hela staden, som var så väntad och efterlängtd i hemmen som hon. Ingen hand var så lätt vid sjukbädden som hennes och inga steg så tysta; de sjuka och döende blefvo hennes kära barn och på samma gång hennes inkomstkälla. Af det lilla kapital hon en gång så troget förvaltadt fans ingenting öfver för henne, det sista hade åtgått till Edgars bostättning, men hon behöfde så litet af jordens goda, ty hon hade tidigt lärt sig att ställa sina anspråk lågt.

Edgars lycka fylde hennes hjärta alltid ånyo med fröjd, han hade fått en god hustru och vackra barn växte upp kring dem. Hvarje sommar kom någon från syskonringen för att hälsa på henne, helst hennes namne Ili, som var hennes ögonsten. Det hade alltid varit ett hemligt band af sympati mellan dem och lilla Ili liknade påfallande sin faster; hon hade samma bruna ögon, samma lugna väsende, redbarhet och sanningskärlek och stundom syntes det fastern, som om den unga flickan instinktmässigt anat, hvad hon varit för hennes far i forna dagar, ty hon kunde utan yttre anledning helt plötsligt slå armarna kring hennes hals och utropa: — Om du viste, hur innerligt jag håller af dig!—

\*  
\*  
\*

Vintern efter det Ili fyllt sjutton år, sjuknade hon i en svår tyfusfeber, som äfven angrep hennes mor. I sin nöd skref Edgar till sin syster. Han glömde, att

hon ej längre var ung, han kände blott, att han behöfde henne och hon skulle gärna, om det fordrats, gått genom eld och vatten för att hjälpa honom.

I långa månader kämpade Emelie outtröttligt vid sjukbäddarna för dessa dyrbara lif och då alla andra förtviflade, stod hon lugn och förtröstansfull ansikte mot ansikte med döden. På bönearmar bar hon de älskades nöd inför sin Gud och hennes bön blef hörd, de återfingo sina kära, som redan stått på grafvens rand.

Under sjukdomen hade Edgar böjt sig som ett brustet rö och öfverväldigad af glädjen prisade han för första gången högljudt Guds nåd och barmhertighet.

— Rätt så broder, rätt så! — hviskade Emelie med tårskymda ögon och trykte hårdt hans hand. — Herren klappar på våra hjärtan med sorgens slag, för att vi måtte öppna dem på allvar för Honom! —

Hennes själ var uppfylld af jubel, hon hade ju så mycket bedt för brodern just om detta och nu syntes Herren komma med bönhörelsen; ack, hon kunde nu gärna dö, ty hennes lifsgärning var fullbordad.

\* \* \*

Då alla åter voro friska och Edgars hem återfått sitt vanliga utseende, ville Emelie åter lämna det, men ingen hörde på henne. — Den, som delat sorgen med oss och burit tyngsta bördan, må väl ock njuta af glädjen — sade den bleka svägerskan hjärtligt. Edgar råkade henne bedjande handen, men Ilis stumma öfvertalning värkade mest och så stannade hon kvar.



Ett trefligt hörnrum blef hennes och där fick hon slå sig till ro för sina återstående lefnadsdagar. Huru värksamma voro icke hennes altjämt flinka händer att stoppa, sy och sticka! Hennes rum blef en tillflyktsort för små och stora i deras bekymmer och så småningom blef hon medelpunkten i huset. Hur hade man någonsin kunnat undvara henne?

Edgar var sig lik, blott att ett nytt drag af allvar numera stod tecknad i hans friska anlete och detta drag var systemens stilla lycka. Han hade ännu icke en fåra i pannan eller ett grått hårstrå, men systemens hufvud böjde sig redan tungt af årens snö — man kunde se, hvilkendera af dem som burit dagens tunga och hetta.

Förstod väl brodern att fullt uppskatta hennes värde? Ja, år för år lärde han det alt mer, främst genom sina barns kärlek till »faster Ili» och så blef hans morgonhälsning dag efter dag alt hjärtligare och hans blick alt ömmare, då den mötte hennes. Emelie hade aldrig tänkt att få någon lön för hvad hon offrat, men nu knäpte hon ofta sina händer och hviskade: — Herre du har välsignat mig rikligen öfver all min förtjänst, af din blotta nåd. —





## En präst på modet.

»Har du sett den nye prästen? — Har du hört pastor Lönner predika?» —

Man talade om honom i samkväm och på missionsmöten, ja till och med i societeten. Han var de eleganta damernas präst och hvar gång han predikade var kyrkan till sista platsen fylld af en fin-fin publik.

Hvarifrån hade han kommit, denne märkvärdige man, som nu helt plötsligt dykt upp i hufvudstaden? Ja, det var en nästan romantisk historia. Från den fattiga torpstugan vid Saimens strand ledde han sitt ursprung, men goda människor hade spårat gossens rika begåfning och dragit honom upp ur armod och obemärkthet. Han sattes i tillfälle att studera och hans håg låg åt prästkallet; det var en sannskyldig Guds skickelse, att ett så dyrbart andligt pund blifvit »insatt på växelbanken». Från ringhet och torftighet till lycka och en ljus framtid — sådant var hans öde.

Naturligtvis smyckades historien med diverse fantastiska tillägg, alt eftersom den gick ur hand i hand, men detta bidrog blott att ännu mer fästa allmänhetens intresse vid den unge pastorn. Därom hade han dock ingen aning.

Med hufvudet stödt mot handen satt Ivar Löner en stilla sabbatskväll i sitt trefliga arbetsrum. Hans blick hvilade på de uppslagna bladen i ett grekiskt exemplar af Nya testamentet, som låg framför honom på bordet jämte diverse pappersblad, på hvilka han nyss nedskrifvit jämförande anteckningar. Nu sköt han sakta arbetet åt sidan och försjönk i tankar.

En ovanlig, nästan idealistisk, skönhet hvilade öfver detta mörka hufvud, öfver den höga klara pannan och de djupblå ögonen med sina fint penslade ögonbryn. Näsan var rak och välformad, läpparne lyste röda under de mörka mustascherna, det var ett ansikte så regelbundet vackert och på samma gång så tilldragande, att man omöjligt kunde motstå dess friska, rena behag. Han räknade knapt fyra och tjugu år, men likväl låg ett sällsynt allvar utbreddt öfver hans drag och i blicken kunde man skönja ett svärmiskt uttryck. En artist skulle betraktat honom som typen för en ung lärd, en harmonisk själ höjd öfver den larmande världens strid, men utan ett spår af den lidelsefulle fanatikern eller den stränge asketen.

Den unge prästen var denna kväll uppfylld af glädje och tacksamhet, han hade i dag ensam med Gud och sig själf firat sin födelsedag och den jäm-

förelse, som han uppdragit mellan sitt förflutna lif och det närvarande, hade manat honom till lof och pris för Herrens underfulla vägar med honom.

Han såg sig själf, den lille parfveln utan mössa och med bara fötter, vandra genom skogen fram till den ensliga gården, där han skulle tillträda sin första tjänst som vallgosse. Han hade nyss fyllt åtta år, då föräldrarna båda dött och blifvit begrafna i den allmänna grafven på kyrkogården bland de fattiga och glömda och där ej ens en pinne utmärkte deras sista hvilorum.

Gossen stod nu ensam i världen och han måste ut för att förtjäna sitt bröd. Ett sträfsamt lif hade han, i alla väder ströfvade han omkring i skog och mark med kreaturen; födan var torftig och de vänliga orden få.

Af sin mor hade han lärt att läsa rent och väl, det var hans enda arf från det fattiga hemmet, och vid husförhören fästes prästerskapets uppmärksamhet vid denna i ödebygden ovanliga läskunnighet. Barnets minne var likaledes förvånande och då därtill kom ett tidigt utveckladt förstånd, som yttrade sig i kloka och snabba svar på till honom ställda frågor, var det ej underligt, att man år från år hade gossen i hågkomst.

— Du läser ju som en präst — sade den gamle klockaren en gång och klappade honom på hufvudet.

— Präst tänker jag också bli — ljöd det raska svaret.

Kyrkoherden, som fått höra härom, skänkte honom några böcker och började från denna tid hålla sin hand öfver den föräldralöse. Senare tog han honom till sig och öfvervakade hans läsning och pröfvade hans anlag. Denna granskning utföll till full belåtenhet och följande år kom Ivar Lönner i skola. Hans fröjd var utsäglig. Nu stod han ju vid målet för alla sina barnsliga förhoppningar, detta mål, som hittills förefallit honom oupphinneligt. De gångna årens mödor och umbäranden voro som genom ett trollslag glömda för detta ögonblicks rena glädje.

Med järnflit och brinnande håg lyckades han besegra de svårigheter, som till en början mötte den okunnige bondgossen på studiebanan, och mycket snabbare än hans beskyddare kyrkoherden vågat förutse gick han uppför kunskapens steg. Den främsta platsen i klassen intog han regelbundet och när omsider den dag var inne, då han trykte den hvita mössan på sitt ungdomligt vackra hufvud, funnos få jämn goda med »vallgossen från ödemarken».

Det fria studentlivet med sina fröjder och sina faror låg nu framför honom. Han var omtyckt och lätt entusiasmerad, men kyrkoherden, som fortfarande var honom en vän och rådgifvare, följde ynglingen med oafslätlig uppmärksamhet.

Han såg också snart, att under Ivar Lönners ungdomsglada yta låg en fond af allvar, kanske härledande sig från barndomens tunga betryck, som tidigt mognar själen, kanske från mångårigt umgänge med en ödslig natur. Hans barnatro låg frisk och

ogrumlad på djupet och därför kunde han ur lifsglädjen suga blott den finaste och ädlaste honungen, plocka fram pärlorna ur gruset. Att blifva präst hade städse varit hans längtan och han ville lefva på ett sätt, som var värdigt detta höga kall.

Under strängt arbete med privatlektioner hade Lönner, som nu ej längre ville ligga sin välgörare till last, slagit sig fram vid universitetet, tils han med högsta vitsord tagit sin examen och blifvit till präst-ämbetet högtidligen invigd.

Hans varmaste önskan var nu att såsom adjunkt få biträda den vördade kyrkoherden, som han betraktade som sin far och varmaste vän. Detta beviljades honom äfven och under en aktad förmans ledning mognade han till alt djupare insikt af sitt kalls plikter och ansvar. Glad var han ock öfver att ha fått återse sin födelsebygd och att genom sitt arbete såsom dess själasörjare tjäna dem, som känt honom i hans armods dagar.

Följande året blef han emellertid kallad till hufvudstaden. Oviss och bäfvande motsåg han arbetet på den nya platsen. Hvad var väl han, att han skulle våga framträda inför en stor allmänhet, som säkert stälde de största fordringar på honom. Hela hans tillit stod till Gud, som utsett honom till denna befattning. Och se, alla svårigheter skingrades som dimman för solen, välvilja och vänlighet mötte honom från alla sidor och så måste han väl dock tacksamt erkänna, att han blifvit stäld på sin rätta plats.

Han kände djupt sina brister, men eftersom vår Herre fört honom hit, ville han också söka värka efter bästa förmåga. Ja, han ville vara trogen och trägen, redo att kämpa för Guds rikes seger på jorden. Framgången, segern, om han vann den, tillkom icke honom utan Mästaren, i hvars fotspår han vandrade.

En varm glöd tändes i den svärmiska blicken, det var en ung modig kämpe, som denna kväll böjde sitt hufvud inför Härskarornas Gud. Glädje och hopp bodde inom honom och ingen fåra, tecknad af svikna drömmar och förspild möda, fans ännu ristad på hans höga, ädla panna.

\* \* \*

Kyrkan var öfverfylld den vackra höstsöndagen, ty pastor Lönner skulle predika och trängseln var stor som vanligt.

Högväxt och smärt som furan på mon trädde han upp i predikstolen och lät sina mörka ögon för en sekund allvarligt blicka ut öfver den talrikt församlade menigheten, innan han sänkte sitt hufvud till bön. Sedan ljöd den sköna sonora stämman fulltonig under de höga hvalfven. Han bad om nåd för predikanten att rätt kunna »dela sanningens ord» till hungrande själar, om andakt och mottaglighet för åhörareskarorna; enkel var denna bön, men gripande genom sin hjärtevärm, den sväfvade som på andevingar uppåt i den dödysta kyrkan och tog allas suckar med sig på sin färd mot höjden.

Såsom text för dagens predikan hade han valt dessa ord: »Älsker icke världen, icke håller de ting i världen äro» och han talade däröfver utan prål, så hjärtligt öfvertygande och varmt förmanande, att orden trängde in i hvarje hjärtas djup, medan många ögon tårades. Allas uppmärksamhet lyckades han vinna, allas blickar hängde vid hans läppar, vare sig man kommit hit af omsorg för sin själ eller af blott nyfikenhet att få höra en präst på modet.

Aldrig kände Lönner sig lyckligare än i sådana stunder, då han stod och ur sitt öfverströmmande hjärta talade till församlingen. Det var stort, det var skönt, han trodde sig märka, att de med spänd uppmärksamhet lyssnade till honom och än varmare flödade orden öfver hans läppar. Vältalighetens gåfva och en härlig organ hade han i rikt mått, det måste äfven en skeptiker medgifva.

Men icke blott till kyrkan inskränktes hans väksamhet. Ständigt blef han kallad att förrätta allehanda prästerliga handlingar såsom att jordfästa döda och sammanviga till äktenskap. Småningom började man anse inom den högsta societeten, att liknande ceremonier skulle saknat något af sin högtidlighet, om icke pastor Lönners röst klingat öfver grafvarna eller länkat man och hustru samman med skriftens hälgade ord. Ack, han gjorde det ju så väl, man blef på en gång hänförd och gripnen, han var beundransvärd!

Sålunda kom det sig, att den unge prästen blef införd i talrika hem och familjer, man täflade om att



visa honom sin aktning och välvilja och samhällets finaste kretsar öppnade sig med förtjusning för honom. Det gick som ett andligt känslösvall genom de åhörarskaror, som drogos med af makten hos hans sympatiska personlighet — man ville göra godt och visa att man omsatte det hörda i handling. Vålgörenhet blef frågan för dagen.

Damer af rang stälde sig i spetsen för bazarer och andra liknande tillställningar, man bildade syföreningar och höll sammanträden och öfveralt måste pastor Lönner vara med. Han rådfrågades som ett orakel i frågor, hvilka han icke hade den ringaste inblick uti, man tog emot hans minsta yttrande kritiklöst och hans omdöme gälde utan inkast.

Ofta måste han tala vid möten och förenings-sammankomster. — Bara några ord — hette det — ni gör det så älskligt! — Och Lönner var outtröttlig, han ville så gärna tjäna och anden höll ju synbarligen på att segra i det förvekligade sällskapslivet.

— Jag glömmer allting, då jag får lyssna till honom — yttrade en.

— Jag kunde utan att tröttna höra honom tala dagen i ända — suckade en annan.

En tredje sade, att han var ett skinande ljus och en fjärde, att hufvudstadens besökelsetid hade slagit.

Ett och annat af dessa yttranden trängde väl också till den unge prästens öron, huru oemottaglig för alt smickrande tal han i sin upphöjda idealism än var; men han försökte samvetsgrant göra sig döf

för alla sådana röster, medan han med fortsattt ifver hängaf sig åt sin värksamhet.

Sålunda förflöt första året af hans vistelse i hufvudstaden. Under den stundande våren skulle han hålla skriftskola och så många unga flickor ur stadens finaste familjer anhöllo om nattvarvsundervisning hos honom, att han blef helt öfverraskad. Endast en gång förut hade han förberedt konfirmander, det var i hans hemsocken bland enkla tarfliga bondbarn, hvilkas tankar och föreställningssätt han en gång själf stått så nära. Nu skulle han som lärare befinna sig i en krets af unga eleganta damer, hvilka säkert voro uppfostrade enligt många slags förkonstlade åsikter. Han kände djupt sitt ansvar och gick med strängt allvar och brinnande böner detta viktiga kall till mötes.

\*           \*           \*

Bland de många flickor, stående på gränsen mellan barn och ungmö, hvilka af pastor Lönner förbereddes till den första nattvardsgången, befann sig äfven statsrådet von H:s dotter Alice. Hon var en liten älsklig varelse med guldblondt hår och stora blå barnögon; sjutton vårens fågring omstrålade hennes luftiga gestalt. Med varm känsla och ifrig uppmärksamhet tyktes hon följa undervisningen och stundom, då hennes blick mötte lärarens, syntes ett nästan sublimt uttryck i dess blå djup. Hennes svar voro alltid väl genomtänkta och vittnade om en ren och klar lifsåskådning; knapt medvetet satte pastor

Lönner henne i sina tankar främst bland den unga skaran. Han tyckte att hon läste i sin lärares ögon, hvad han ej alltid kunde uttrycka; det var som om ett inre samband funnits mellan dem, en oanad harmoni, som kom samma känslosträngar i deras själar att vibrera.

Undervisningen fortgick under flere veckor och till pingsten hade den unge prästen tänkt låta sina lärjungar första gången framträda till Herrens bord. Han hade med största samvetsgrannhet genomgått den föreskrifna lärokursen, men mera än genom några teorier invärkade han genom sitt personliga uppträdande och ordets makt. Alt innerligare blefvo hans förmaningar ju mera tiden skred fram, han bad med och för dem, att de måtte bevaras obesmittade af världen. Hans kärleksfulla varningar tyktes väkande tränga in i dessa unga hjärtan, ännu mottagliga för intryck.

Lördagen före pingst skulle konfirmationen äga rum och på fredagen hade pastorn sista gången haft lästimme med de unga. Det var en mulen gråkall dag och på eftermiddagen började ett fint duggregn falla. Lönner, som kände sig upprörd, tog sig efter lektionens slut en lång promenad ända till Brunnsparken. Då han återvände, föll regnet ymnigare och när han kom hem och satte sig vid skrifbordet, hängde klara droppar ännu kvar i hans mörka lockiga hår.

Just som han skulle doppa pennan i bläckhornet och återtaga ett viktigt skrifarbete, ringde klockan på

tamburdörren. Han var icke ovan vid besökande, mången bekymrad själ hade infunnit sig hos honom för att anförtro honom sina andliga bekymmer och bedja om råd. Fattiga och rika hade stigit öfver hans tröskel och det var honom alltid en glädje, om Gud gaf honom ett tröstens ord att säga de betungade.

Han skyndade att öppna dörren och såg framför sig tvänne kvinnor, hvilka han i den skumma förstugan ej igenkände. Han bad dem emellertid stiga in, men endast den ena följde hans uppmaning, medan den andra intog en afvaktande ställning vid dörren. Pastorn bjöd den besökande en stol, han märkte att hon vacklade och tyktes vara upprörd, ansiktet höll hon sänkt och hade dessutom dragit ned ett tätt flor. Några ögonblick herskade en ljudlös tystnad; Lönner stod vid skrifbordet, mot hvilket han lätt stödde ena handen, och väntade på att den besökande skulle tala. Plötsligt slog hon floret tillbaka och framför hans öfverraskade blickar visade sig hans skriftebarn Alice von H.

Ett svagt utrop af öfverraskning undföll honom under det en mörk rodnad färgade hans vanligen så bleka kinder. Den unga flickan var alldeles förgråten och sträkte liksom bedjande de små hopknäpta händerna emot honom.

— Min själsångest dref mig att komma till er —  
— hviskade hon brådskande — jag sade åt min gamla sköterska, att jag måste träffa er, herr pastor, före morgondagen och hon följde mig hit. — Ack, jag är så olycklig! —

— Huru kommer det sig? — frågade han lågt.

Hon gömde ansiktet i händerna och började snyfta, men beherskade sig med ansträngning och började åter: — Ni har nog trott, herr pastor, att jag, ert skriftebarn, denna tid varit uppfylld af tanken på min själs eviga väl och ve? —

Han nickade.

— Ja, men det är inte sant, jag har bedragit både Gud och er! —

Han stirrade förskräkt på henne. — Huru skall jag förstå det, fröken har ju alltid förefallit mig vara i frid med Gud, så viss om vägen — stammade han.

— Det är likväl sant, som jag säger — vidblef hon. — Medan jag hörde er tala och äfven efteråt mången enslig stund, sökte jag nog inprägla de himmelska sanningarna i min själ, men hela tiden var jag ändå upptagen af världsliga tankar. Ack, ni vet inte, huru dålig jag är! Jag har också handlat falskt mot föräldrarna. Ser ni, herr pastor, jag . . . — Hon vred sig oroligt på stolen. — Det är så svårt, men jag måste ändå berätta er alt, annars får jag ingen ro. Nåväl, jag har en kusin vid dragonerna, han har varit här på permission och vi ha förlofvat oss i hemlighet. Pappa har aldrig varit svag för Kurt, därför ha vi icke vågat yppa vår hemlighet, men jag vet nog, att det är både orätt och fegt. Ofta, när jag kom från lästimmen, mötte Kurt mig för att vi skulle få prata, då kunde de där hemma ju inte misstänka något. Ja, icke håller ni trodde det om mig, herr pastor! — Jag viste det, men att gå

fram till altaret med en sådan lögn på mitt samvete, det kunde jag ej. —

Hon blickade upp med en skygg blick och såg ångestfullt på honom, men Lönner hade vändt sig bort och börjat gå fram och åter i rummet med häftiga steg.

— Huru kunde han — mumlade han mellan sina hårdt hopprässade läppar — huru uselt att vilja störa ett ungt hjärtas frid under livvets viktigaste tid. —

— Ni menar Kurt! — utropade hon med en älskande kvinnas instinktiva benägenhet att försvara sin kärleks föremål. — Stackars gosse, han hade så kort permission och ville inte resa utan ett afgörande ord. —

— Ja, men det var i alla fall klandervärdt och därtill bakom edra aktade föräldrars rygg och utan deras vetskap — svarade han strängt och ett djupt veck hade bildat sig mellan hans hopdragna ögonbryn. Hon hade aldrig förr sett honom sådan.

— Tror ni — tror ni då verkligen, att vi båda måste bli fördömda? — stammade hon med skälfvande röst.

Med armarna korslagda stannade han plötsligt midt framför henne. Han försökte tala, men läpparna rörde sig flere gånger, utan att ett ljud trängde fram öfver dem, man såg att han var fruktansvärdt upprörd. — Herren har icke sändt mig att fördöma — mumlade han slutligen med hes, tonlös stämma.

— Hvad bör jag göra — hviskade flickan bedjande. — Jag kom till er för att få råd och — och

— tröst. — Det sista ordet nästan dog bort, så sakta uttalades det.

Han strök sig nervöst öfver pannan. Hvar var nu lärarens lugna säkerhet, hvar den vältalighet, som aldrig fattades honom, särskildt inför en sorgen, som bad honom om hjälp?

— Fröken bör genast, ännu i kväll, anförtro sig åt sina föräldrar för att hos dem bönfälla om förlåtelse — sade han slutligen brådskande.

— Ack ja, det skall jag göra och — hon höll upp ett ögonblick — pappa är så svag för mig, jag står hans hjärta så nära, inte vägrar han att höra min bön, det är jag viss om. — Hennes vackra barnsligt klara ögon strålade upp, hon torkade dem med den lilla musslinsnäsduken, som hon under hela samtalet tryckt och vridit i handen; men ännu var det synbarligen något, som låg henne på hjärtat. Ögonen fingo åter ett oroligt och bedjande uttryck. — Min käre, käre lärare, tror ni att Gud ännu vill se i nåd till mig och taga emot ett sådant stackars syndigt barn vid sitt bord? — Hon såg upp till honom utan att våga andas.

— Ni har ju ånkrat er . . . ? —

— O ja, så innerligt! —

— Nåväl, Gud ser till hjärtat. Om edra föräldrar af kärlek förlåta sitt felande barn, tror ni då inte, att Gud älskar er högre än de? —

— Ja, ja! Han är ju kärleken själf, nu känner jag det så tydligt, nu tror jag! Tusen, tusen tack

herr pastor, jag viste nog, att det skulle bli godt, bara jag fick förtro mig åt er. — Efter ett hjärtligt afsked aflägsnade hon sig med lätta steg.

\* \* \*

Sedan de besökande lämnat honom, läste pastor Lönner mekaniskt dörren efter dem och vände så tillbaka till skrifbordet, som om han ämnat återtaga sitt arbete. Men plötsligt sjönk han tungt ned i skrifstolen och betäkte ansiktet med sina händer.

— Lögn, lögn, lögn — mumlade han med stela läppar — ingenting annat än lögn! Hon har bedragit mig och jag, jag har svikit Gud och min plikt. Från bönen i skriftskolan gick hon direkte ut för att lyssna till en världsligt sinnad mans kärleksförklaringar, hon syndade djupt, men hon var dock blott ett stackars svagt barn, inväfd i de garn, hvari en yttlig uppfostran fånglat henne, då däremot jag . . . —

Han rusade häftigt upp och stormade genom rummet. — Du falska hjärta, förskyl dig icke inför hans eldsblick, som sitter på stolen! Gud vet det och jag vet det äfven själf i denna stund, att jordisk kärlek tagit herraväldet i mitt bröst, just då jag velat stå som »ett ljus på ljusstaken» inför dem Herren satt mig att leda till Hans rike. — Ett dämpadt skri bröt fram öfver hans läppar och han slog sig för pannan så hårdt, att det blixtrade för ögonen; den unga flickans bekännelse hade kastat en brand i hans själ och upplyst dess mörker. Han ryggade



tillbaka för hvad han fick se, men han måste dock skåda alt djupare. — O, hvilken usling jag varit! Och jag ville likväl döma honom, den andre! Ännu en svart känsla till alla de öfriga. —

Dag efter dag, vecka efter vecka — han sade sig det nu utan skonsamhet — hade han mer och mer hängifvit sig åt inflytandet af den unga flickans tjusande väsende. Han hade inspirerats af hennes ögons glans, hans bästa, ifrigaste bemödanden hade påverkats af henne, hans renaste afsikter hade fläckats af jordens stoft. Han hade talat icke blott för Guds ära, hans nit hade icke brunnit för alla dessa barn, dem man i blind tillit anförtrott åt honom, han hade talat blott till en enda, henne ville han rycka ur världens klor såsom lammet ur öknen, henne ville han rädda för — hvem? För Gud eller för sig själf?!

Frestaren hade lagt ut snaran så väl för honom och han hade fallit utan strid, fallit midt i sin säkerhets lugn. Det var som om afgrunden själf öppnat sitt djup för honom. Ack, hon, som hade handlat blott af barnslig obetänksamhet, trodde sig fallen ur nåden; men hur stod det till med läraren själf? Tillintetgjord föll han på knä, vred sina händer och stönade: — O Gud, Du kan icke döma mig strängare än mitt eget hjärta, jag fasar för mig själf! Jag vill inte, jag vill inte älska henne, men jag kan icke annat, jag är för svag! Herre, förbarma dig! —

Det var en förskräcklig natt. Sönnen tillslöt icke för ett enda ögonblick hans torra brännande

ögon och djupa smärtsamma suckar arbetade sig tungt fram ur hans bröst. Då dagen ändtligen grydde, steg han upp förkrossad under sitt samvetes dom och under tyngden af det ansvarsfulla värf hans ämbetsplikt denna dag ålade honom. Ett strängare straff hade ingen domstol kunnat tilldöma honom än att nu i känslan af sin ovärdighet nödgas värkställa konfirmationen. När han slutligen stod inför församlingen, låg ett strängt allvar utbreddt öfver hans drag, ett återsken af den oblidkeliga hårdhet, hvarmed han i denna stund fördömde sig själf.

— Man ser, huru djupt han känner betydelsen af sitt höga kall — hviskades det i bänkarna — hans ansikte synes vara mäjsladt i marmor. —

Ingen anade de känslor, som rörde sig inom honom, ty intet jordiskt öga hade denna natt sett hans bittra kamp. Hans tal till de unga var så gripande, som man hade väntat. Ordets makt hade icke blifvit honom fräntagen.

Följande dag, då konfirmanderna gingo fram till altaret, hvilade samma allvar öfver den unge skriftfaderns drag, men ingen såg, huru hans hand darade, då den under nattvardsutdelningen en sekund hvilade öfver ett af de unga hufvudena kring altar-ringen; han hade bleknat ända till läpparna.

Några dagar efter pingst erhöll pastor Löner ett bref från fröken von H. Hon skref, att hon följt hans råd och att allt hade gått bra, pappa och mamma hade förlåtit både Kurt och henne och gifvit sitt bifall till deras förening. Hon var

nu så lycklig, att hon jublade dagen i ända och följande året skulle bröllopet stå.

Hon skref: — Då måste ni, min käre lärare, nödvändigt förrätta vigseln, ingen skall kunna utföra denna heliga handling såsom ni och därför måste ni lofva mig att bifalla min önskan. —

Det lilla violdoftande brefvet andades den största sällhet och lifsglädje, han tyckte sig se hennes strålände blick och glada leende, medan han om och om igen ögnade genom de få raderna, som hennes hand tecknat på det fina pappersbladet. Det var nog det första och enda bref han någonsin skulle erhålla af henne, han skulle behålla det som ett evigt dyrbart minne; i nästan feberaktig rörelse tryckte han det gång på gång till sina läppar. Sedan föll det plötsligt ur hans hand ned på golvet. Pappret hade bränt hans fingrar; åter hade han blifvit frestad och ånyo hade han fallit! Kärleken till Alice hade alltid varit en synd i så måtto, att den ur hans hjärta utträngt den himmelska kärleken; men från denna stund var den dubbelt så brottslig, då han viste, att hon snart skulle blifva en annans hustru.

Han tog åter upp det stackars lilla brefvet, förde det öfver ljuslågan och lät det förbrännas till aska och sönderfalla, medan ett sällsamt förstelnadt uttryck bredde sig öfver hans drag. Han gömde ansiktet i händerna och — grät.

Som gosse hade han en gång gråtit, då värdinnan där hemma i nämndemannens gård med sin breda fot söndertrampat hans käraste leksak, den

lilla barkbåten. Nå grät han, såsom man begråter förlusten af det käraste man ägt, det var tillintetgörelsen ända till minnet af det, som kunnat blifva hans lefnadslycka.

\*           \*           \*

Under sommaren, när staden blef mera folktom, minskades pastor Lönners mångahanda göromål, åtminstone hvad hans förnäma vänner och gynnare angick, ty de flesta hade rest till landet eller utrikes och alla föreningssammankomster upphört för sommaren. Nu blef det bland de fattiga och ringa han fick sin mesta värksamhet och umgänget med dem förde honom alt mer på den tanke, som redan vid pingsten dykt upp inom honom, att söka sig bort från hufvudstaden till någon aflägsen landsort. Den upptäkt han gjort rörande sitt eget hjärtas tillstånd, hade helt och hållet tillintetgjort hans tro på något lyckligt resultat af hans prästerliga arbete på denna plats. Hans blick och omdöme hade säkert låtit förvillja sig af den välvilja man visat honom. Det var visserligen ljuft att se sig förstådd, men han hade kanske dock i mycket tagit ytan för kärnan. Hans brinnande hänförelse hade väl tändt eld i sinnena, men kanske var det blott känslans snart slocknande flamma; och i så fall måste han ju döma sig själf som en falsk Guds härold. Möjligen var det blott nyhetens makt, som dragit människorna till honom. — Lögn, lögn, lögn! — skriade det inom honom. Han hyste

en gränslös misstro till sig själf och den förödmjukelse han nyss erfarit trykte honom fortfarande till jorden. Bort ville han, bort till någon fjärran vrå, där han kunde börja om på nytt, där han ville försöka arbeta i ödmjukhet inom en liten krets af fattigdomens ringa barn.

Detta var nu Lönners enda önskan och, tack vare hans förmäns goda vilja, blef han under hösten förflyttad till en enslig kapellförsamling, hvars själsörjare nyss med döden afgått.

En mera aflägsen och i yttre afseende torftigare utrustad trakt af landet kunde han icke önskat sig. Denna lilla vrå långt på sidan om de stora stråkvägarna låg likasom bortglömd af världen, det såg Lönner från första ögonblicket.

Kapellansbostället var beläget en half mil från den tarfliga röda träkyrkan och vägen dit var så ofarbar, att pastorn hälst, åtminstone då det var bar mark, tillryggalade den till fots. Hans företrädare hade varit en af dessa gammaldags präster, af hvilkas släkte snart endast minnet kvarstår i bygderna, en man utan begåfning för sitt kall, beskedlig, oföretagsam och altför slö att ens tänka på att söka sig en annan och förmånligare värkningskrets. Församlingen höll till godo med hans andefattiga predikningar och sömnaktiga utförande, han ofredade ingen och lät enhvar sköta sitt i fred och ro. Tidigt blef han enkling och var sedan ständigt ett offer för en knarrig hushållerskas dåliga lynne och magra kost

och samma respektabla person hade äfven blifvit efterträdaren rekommenderad.

Lönners nya bostad var ytterst ruskig, ty ingen reparation hade företagits under mer än fyrtio år och församlingsborna syntes icke böjda för några förbättringar, då den nye pastorn tillträdde sitt ämbete. Han å sin sida var för opraktisk att yrka därpå samt äfven för mycket upptagen af sina inre strider. Hufvudsaken var ju att få tak öfver hufvudet och det hade han ju i det gamla huset, som en gång varit måladt; men någon vidare hemtrefnad bestods för öfrigt ej.

En vänlig kvinnohand skulle kanske förmått sprida någon skymt af behag öfver de ödsliga rummen med sina få och tarfliga möbler, men madam Grenman hörde icke till dem, som förstod sig på »slik fåfänglighet». »Bättre slätt, än illa krusadt» var hennes måtto och därvid snörpte hon sin fula mun till ett leende, som föranledt ortens kvickhufvud att förändra hennes aktade namn till Grinman, skilnaden var icke häller så stor.

Lönner fann snart, att hans nya arbetsfält var betänkligt vanvårdadt och han föresatte sig att göra sitt bästa. Befolkningen öfvade visserligen ingen särskild last i nämnvärd grad, men det låg en tung, död egoism öfver sinnena, en liknöjdhet, som värkade nästan hopplöst. Om man blott lyckades rycka upp dem ur denna själfviska slöhet, vore början gjord — tänkte den unge prästen. Han ämnade hamra på städet af alla krafter; ingenting i hans omgifning

kunde ju fresta honom till ett afvikande från pliktens väg. Han hade blifvit sträng mot sig själf och trodde sig genom strängt allvar och omutlig fasthet här bäst vinna framgång.

Köttets korsfästelse var det evangelium han predikade för sin nya församling. Synden måste förföljas och utrotas till sin innersta grund; världen ville bedåra människan, frestaren stod vid hennes sida; men den, som icke försakade alt, kunde icke vinna själarnes salighet, ty så stod det skrifvet: — »Hvilken som älskar fader eller moder mer än mig, han är mig icke värd. Och hvilken som hatar sitt lif i denna världen, han skall behålla det till evinnerligt lif». —

Han stälde höga fordringar på sin kristne broder, men han själf sökte icke draga sig undan den börda han lade på andra. Rastlöst arbetade han i sitt kall, intet afskräkte honom, intet hinder föreföll honom oöfverstigligt. Han måste ju vandra pliktens väg, äfven om den var fullströdd med törnen. Men hans församlingsbor funno intet behag i detta »ovisa nit». Hvad hade de gjort pastorn, att han skulle falla öfver dem med hårda ord, hans predikningar ljödo hvarenda söndag som domsbasunens åska. Man hade hittills gått till kyrkan af gammal vana och mången hedersman hade under pastor Sandelins slentrianmässiga föredrag tagit sig en hvilostund efter veckans mödor under en grundlig lur med hufvudet mot bänkkanten, men också denna lilla fröjd blef dem nu förmenad. Lönners starka röst gaf återljud i hela

det lilla templet, det var omöjligt att få någon ro för honom. Åhörarekretsen blef alt glesare; församlingsmedlemmarna drogo sig synbarligen undan sin nye själasörjare och sökte honom endast, när sådant var oundgängligen nödvändigt. Han började känna sig ensam; det kom smygande in på honom först som en oviss förnimmelse, men sedan med förfärande vishet, att hans arbete icke håller här bar någon frukt, att det var onyttigt och gagnlöst.

Han grubblade däröfver under de långa ensliga vinterkvällarna, då han satt allena i det dystra gafvelrummet, där man ej förnam annat ljud än mössens tassande fjät under golfvet eller nordanvindens melankoliska hvinande där ute. Sönnen började svika honom under de ändlöst långa nätterna och ingen vänlig stjärna sände honom sitt tröstande sken till ljus och ledning.

Han var åter i strid och den såg ut att blifva hopplösare än någonsin. Hvaruti bestod felet, hvad var det, som gjorde hans värksamhet så värdelös och som skilde honom från dem han här trott sig kallad att leda och lära? Ack, hjärtat och återigen hjärtat! Han kunde icke lösslita sig från sig själf och helt kasta sig in i det närvarande. Alt, som för honom betydde något, band honom samman med det förflutna och minnet gaf honom ingen ro, huru tråget han än sökte förjaga det. Han blef alt mera sträng mot sig själf och hans lära tog samma riktning, men folket vände sig likgiltigt från honom. Nyhetens makt hade också här upphört att värka.



Oduglig och förkastad öfveralt, var det Guds straffdom, var det en förbannelse, som vidlådde alt hans arbete? Stum och tröstlös släpade han sig framåt dag efter dag under den kalla vintern, då snön låg i djupa drifvor omkring prästgården, så att man blott med möda kunde bana sig en väg ut därifrån och då han måste frysa i de illa försedda rummen, där rimfrosten glittrade på väggarna.

Det var en i alla afseenden mörk och död tid för Ivar Lönner. All hans hänförelse var slocknad, hans ifver mattad och han började betvifla, att det värkligen varit en lefvande kallelse, som drifvit honom in på prästbanan, där han fann sig så fullkomligt oduglig.

Dystra tankar jagade om i hans hjärna och bönen, som förr varit honom ett lifsbehof, hade förstummats på hans läppar. Sålunda mötte han våren och med den anlände ett bref från statsrådet von H., som anhöll, att pastor Lönner vänligen ville infinna sig å utsatt dag i hufvudstaden för att sammanviga hans dotter Alice med hennes trolofvade, löjtnanten vid dragonerna, Kurt \*\*\*sköld. Alice bad särskildt om sin hälsning och hoppades, att intet måtte förhindra pastorn i uppfyllandet af detta en gång till henne gifna löfte.

Lönner viste, att han icke hade något sådant löfte att infria, att det hela berodde blott på den unga bortskämda flickans egen ifriga önskan, hon som alltid varit van att se sin vilja genomförd och sitt minsta ord gälla som en lag. Han viste också,

att det för hans hjärtas frid varit klokast att lugnt och höfligt afböja det förtroende, som här erbjöds, men förnuftet predikade fåfängt. En nästan vild glädje öfver att få återse Alice ännu en gång grep honom och ingenting i världen tyktes kunna hindra honom från det fasta beslut han genast fattade att ofördröjligen skynda till hufvudstaden för att officiera vid bröllopet.

\*           \*           \*

En härlig junidag hade släkt och vänner samlats i statsrådet von H:s eleganta våning för att öfvervara hans enda dotters vigselakt. En förväntansfull stämning hvilade öfver sällskapet, allas ögon blickade mot dörren, genom hvilken brudparet skulle inträda och efter några minuter såg man sin väntan förvärligad. Strålande af ungdom och sällhet sväfvade Alice vid sin brudgums sida fram till de praktfulla sidenkuddarna under den i solljuset glittrande kristallkronan. Där möttes de af Lönner, hvilken nu plötsligt drog allas uppmärksamhet till sig.

Man viste, att han på brudens önskan skulle förätta vigseln, och hans forna vänner hade gladt sig åt detta sammanträffande med den förr så berömde unge hufvudstadsprästen.

Men häpna och nästan förskräkta ryggade många blickar tillbaka. Var väl denne man med det magra, skarpt markerade ansiktet och den tärda hop-sjunkna gestalten den nyss så idealiskt vackra Lön-

ner? Af den forna hänförande personligheten syntes icke ett spår.

En andlös tystnad rådde, då de högtidliga orden tonade genom rummet: — I Guds Faderns, Sörens och Den Helige Andes namn. —

Huru förändrad han än var, röstens djupa sonora klang hade han ej mistat. Åter grepo hans ord hvarje hjärta, åter följde man med spänd uppmärksamhet, hvad dessa läppar talade, hvarje tonfall i den underbara stämman och under tiden tyktes hans personlighet växa. Han stod hög och smärt som förr inför de församlades blickar, men ett vördnadsbjudande strängt allvar låg öfver den höga pannan. Blott en enda gång tyktes rösten sjunka något, då brudens ed förestafvades, men den hade återfått sin fulla styrka i det gripande betydelsefulla: — Hvad nu Gud hafver sammanfogat, skall människor icke åtskilja. —

Då den högtidliga akten var förbi, yttrade pastorn i några få lågt uttalade ord sin lyckönskan till brudparet, således intet festtal, på hvilket de flesta hoppats. Man skyndade emellertid fram och omringade de unga tu, men medan välgångsskålen under mångstämmigt sorl tömdes för dem, förde Lönner i sidorummet ett glas isvatten till sina bleknade läppar.

Hastigt framträdde nu värdinnan till honom för att uttala sin tacksägelse till den, som på ett så värdigt sätt utfört ceremonin. Hon kunde icke tacka honom nog hjärtligt; huru skulle de kunna bevisa herr pastorn sin tacksamhet, sin erkänsla . . . .

Han gjorde en afvärjande rörelse med sin framsträkt hand och så hög var hans hållning, så mörk blicken i de stora dystra ögonen, att de välformade fraserna dogo bort på den eleganta världsdamens läppar.

— Jag har inte kommit hit i dag för löns skull  
— svarade han nästan kärft.

— Ack nej, min bäste gode herr pastor, det förstår jag nog, vi hade så mycket gladt oss åt att få se er, jag försäkrar, jag bedyrar vår saknad, ja, ni känner ju edra gamla vänners tänkesätt. —

Lönner bugade sig stelt. — Fru statsrådinnan är altför artig! —

I detta ögonblick skyndade Alice in i rummet. Den hvita dräkten och spetslöjan, som luftigt omslöt hennes fina gestalt, gåfvo henne någonting eteriskt, någonting liknande en uppenbarelse från en högre värld, då hon helt plötsligt stannade framför honom.

— O min lärare, huru skall jag rätt förmå tacka er — utropade hon och med älskligt behag sträkte hon båda sina händer emot honom.

Lönners blick hängde vid hennes, medan han långsamt fattade den mjuka lilla handen. — Ni är ju lycklig — framstammade han mekaniskt.

— Ja, utsägligt! Ack, jag har så mycket, mycket att anförtro er, min vördade skriftefader. Jag tror att jag under det förflutna året lärt mig bättre förstå och tillämpa många af de höga sanningar ni ville inpräglade hos mig. Lyckan är ju också ett medel i Guds hand att böja hjärtat. —

— Så är det — svarade han långsamt. — Herren har så många vägar. Men nu måste jag säga farväl! —

— Redan, det kan icke vara ert allvar! —

— Ja, mitt fulla allvar. Jag har fast beslutit att aldrig deltaga i ett sällskapligt samkväm, utom så vidt mitt ämbete det kräver. Jag kom för att förätta en vigsel, den är nu fullbordad och därför måste jag gå, det är en plikt för mig. —

Han såg så gripande allvarlig ut i detta ögonblick, att hvarken mor eller dotter kunde förmå sig att öfvertala honom.

— Farväl då, herr pastor — sade värdinnan en smula styft.

— Farväl, fru statsrådinna, och tack för det förtroende ni visat mig — svarade han. Därpå vände han sig till Alice och såg djupt in i hennes ögon. Hon stod där i sin ljufva rodnande fågning, den mest älskliga jungfruliga varelse en man kunnat drömma om i sina lyckligaste ögonblick och — henne hade han nyss förenat med en annan för hela lifvet.

En skälfning öfverfor hans höga gestalt, musklerna vid tinningarna och kring munnen voro hårdt spända, man kunde i detta ögonblick i hans dödsbleka ansikte läsa en hel historia.

— Gud välsigne er — sade han slutligen med dof stämma — må Han taga bort alla törnen från er lefnads stig och föra er på en lätt och ljuflig väg till målet. Må han skona er från sorgen och föra

er genom lycka och solljus till sig. Jag anbefaller er i Herrens hägn. —

Alice hade ofrivilligt böjt sitt hufvud och hans hand hvilade ett ögonblick likasom välsignande öfver myrtenkronan och orangeblommorna. Mor och dotter voro båda djupt gripna af stundens högtidlighet, men intet ord växlades mer och med en bugning lämnade Lönner rummet.

Ingen såg, att han hastigt böjde sig ned och upptog en liten myrtenkvist, som fallit från brudens slöja. Med denna gröna kvist vid sitt våldsamt klapande hjärta skyndade han bort från bröllopsgården.

\* \* \*

En stilla kväll aflämnade tåget en ensam passagerare vid den ödsliga haltpunkten midt inne i djupa skogen — det var pastor Lönner. Ingen häst var honom till möte och vaktkarlen tog hand om hans lilla kappsäck. Det var dryga fem timmars vandring till pastorsbostället, men han beslöt tillryggalägga vägen till fots; kappsäcken kunde gärna vänta på något tillfälligt bud.

Långsamt och lik en drömmande började Lönner sin vandring utåt den tysta ensliga landsvägen, som, på ömse sidor omgifven af höga furor, låg skum och öfvergifven framför honom.

Som en drömmande hade han tillbragt hela tiden, sedan han tagit farväl af Alice. Fullkomligt mekaniskt hade han rört sig i staden och följande morgon

köpt sig biljett för hemresan. Ingen hade tilltalat honom under vägen, ensam hade han suttit med sänkt blick i sitt hörn af vaggonen och nu gick han allena i aftonlugnet i den djupa skogen, där ingen människoboning stod att finna på nära näjder. Så ville han ock hafva det. Att nödgas se eller samtala med någon, skulle i hans nuvarande sinnesstämning förefallit honom olidligt.

Hans känslor hade sedan den förflutna kvällen varit i våldsamt svallning. Icke en tanke på Guds bistånd, ej den minsta suck till höjden trängde ur hans sammanprässade bröst. Högt pockande på den jordiska lycka, som han åtrådde men aldrig kunde nå, var han till mods som en människa, hvilken förlorat allt på en gång och hvarken i himmel eller på jord finner något att hålla sig fast vid. Han vred sina händer, han skrek ut sin förtviflan för de tysta furorna. Slutligen sjönk han utmattad af sömnlöshet, själskamp och trötthet ned på den mjuka mossan vid sidan af vägen.

Hans förmåga att tänka var förslöad, han kände endast, att han var en eländig utblottad varelse, som dignade under tyngden af de olikartade kval, som äro den lidande mänskligheten förbehållna. Men nu var måttet också rågad och Herrens hjälp nära. Sömnens milda ängel vidrörde hans tunga ögonlock och en välgörande hvila sänkte sig öfver vandraren, hvilkens hufvud stilla hvilade vid naturens förbarmande modershjärta.

Då han vaknade stärkt af sin slummer, höll solen just på att gå upp och den sände sina lifgifvande strålar in genom trädens täta grenar; en liten bäck porlade tätt invid honom och fåglarna sjöngo jublande sina morgonsånger. Han strök sig öfver pannan som för att reda sina tankar och då återkom minnet af det förflutna småningom för hans inre blick. Han tog vatten ur bäcken och badade ögon och händer; det uppfriskade honom märkbart. Nu strålade solen i sin fulla klarhet och en liten bofink uppstämde sin muntra drill rätt öfver hans hufvud. Han såg sig omkring och fann, att hela naturen i sin nyvaknade fågring lofprisade sin Skapare. Då var det som om en boja brustit kring hans förstelnade hjärta, en boja, som redan i långa månader hållit honom fången. Hans ögon fuktades af milda tårar och med darrande läppar hviskade han: — Min Gud, jag tackar Dig, Du har löst mina band, Du har gjort mig fri genom Sonen för din stora barmhertighet. —

Några timmar senare var han hemma i prästgården. De få gamla fruktträden i den lilla trädgården hade under hans frånvara blifvit höljda i hvitaste blomstersnö, himlen höjde sig sommarblå öfver dem och hvita fjärilar fladdrade bland blommorna. Med en känsla af djup frid och ödmjuk tacksamhet såg den unge prästen sig omkring på denna plats, den enda där han numera skulle hafva sitt jordiska rotfäste. Hans väg låg åter ljus och klar för honom som i forna lyckliga dagar, han ville lefva och värka här till Guds behag, så länge det var Herrens vilja.



ty han kände, att han nu kunde gifva sig helt åt sitt arbete såsom aldrig förr. Hittills hade han också nästan uteslutande predikat om människans egna gärningar, hennes värk och sträfvanden, nu kände han huru litet all jordisk styrka är värd, huru Gud allena kan värka det godt är till välsignelse genom den, som i Kristi tro vandrar i Hans efterföljelse. Detta skulle hädanefter blifva grundtonen i hans lära och lif.

Följande söndag stod han ljus och blid uppe i predikstolen, hans ögon lyste af ett inre ljus och hans tal var genomträngdt på en gång af evangelii sötma och andens djupa allvar. Församlingen åhörde honom med förundran, sedan med en sällsam fröjd, som de aldrig förut erfarit. De kände sig träffade i hjärtats djup, men på samma gång höjda mot himmelens ljus. Det var en predikan, som ingen af åhörarne någonsin kunde förgäta.

\*            \*            \*

Sommar, höst och vinter hade glidit bort i tidens ström och en ny vår, efterträdd af en ny sommar, hade åter randats. Dess fågring spridde till och med öfver den ödsliga prästgården en fläkt af behag. Där såg också till det yttre helt annorlunda ut. Den förr så vanvårdade trädgården låg upprensad och putsad, några små blomsteranläggningar voro anbragta framför byggnaden, gräsmattan var ansad och några vänliga humlerankor, som en omsorgsfull hand ledt upp kring den lutande förstukvisten, dolde dess största brister.

Alt detta hade sin grund i Lönners värksamhetslust, som sträkte sig icke blott till andens område; äfven den omgifvande naturen ville han vårda och sålunda föregå sina församlingsbor med ett godt exempel. Hvert och ett af skriftskolebarnen, som till mid-sommar konfirmerades, hade på hans uppmaning planterat ett träd på den kala kyrkovallen och den ödsliga kyrkogården var äfven genom pastorns försorg förvandlad till en värdig plats för kära bortgångnas sista hvilorum.

Här möttes han väl icke som förr i hufvudstaden af hängifvenhet och entusiasm, men den hårdt tillkämpade segern syntes honom vara ännu vida dyrbarare. Hvarje själ, som han vann för Guds rike, tog han som en dyrbar nådeskänk af Herrens hand, det var lön nog för ett helt lifs arbete. Alt hvad han lärde, utbad han sig dag för dag ofvanifrån och visade ständigt sin hungrande hjord bort från sig, den svage ledaren, till »Den gode herden».

Och under alt detta rådde i hans egen själ en sällsam frid, lugnet hade kommit efter stormen, som hotat sönderkrossa hans bräckliga farkost. Nu låg ständigt på djupet af hans mörka ögon ett varmt solljus, som spred sitt skimmer öfver alla i hans omgifning. Till och med madam Grenman tinade upp och storbönderna böjde sina styfva nackar alt djupare, när pastorn hjärtligt skakade hand med dem på kyrkbacken.

Blek och mager var han dock fortfarande; hans rörliga arbetsamma lif lämnade honom sällan en

hvilostund. — Man måste värka, medan dagen varar — brukade han säga; det hade blifvit hans lefnads valspråk och därför såg man honom aldrig tröttna. Sockneborna, som första tiden undvikit honom, sökte nu sin pastor i tid och otid; var han trött eller upptagen, aldrig gick dock någon från hans dörr utan ett deltagande ord, ett vänligt råd och en tröstande uppmaning. Han var de fattigas tillflykt och ett stöd för de värnlösa.

Ja, det var en underbar kraft, som bodde inom denne spenslige man, han tyktes aldrig vara i behof af hvila och natt eller dag var han redo till församlingens tjänst. Den längsta väg eller den dystraste sjukbädd hade ingenting afskräckande för honom.

Sommaren var torr och till ytterlighet varm. Människor och djur törstade och luften kändes tung och tryckande. Många lågo sjuka i de enstaka gårdarna och torpen. Pastorn besökte dem alla, gaf föreskrifter för de sjukas behandling och utdelade råd och medicin åt hvar och en, som tillkallade honom. Det var ännu blott sporadiska fall af en elakartad feber, men snart började den mer och mer gripa omkring sig. Kommunalläkaren från moderförsamlingen blef på pastors uppmaning eftersänd. Han tog saken allvarsamt, varnade för smittans öfverförande från sjuka till friska och anbefalde pastor Lönner, som troget ledsagat honom omkring i byarna, att strängt öfvervaka de nödvändiga åtgärdernas efterlefnad.

Folkets liknöjdhet lade dock hinder i vägen, torkan fortfor och de sjukas antal tillväxte. Jorden var

genombruten af remnor och sprickor, alldeles som om den öppnat förtorkade läppar mot den brännande himlen, där solen hvarje morgon uppgick i rödgult majestät, förhärjande hvarje litet grönt strå, medan trädens blad hängde slaka och vissnade bort.

I brinnande böner anropade Lönner himlens Herre om regn, men intet svar från höjden förnams; det var som om Guds vrede hvilat öfver denna jord, i hvars sköte pastorn hvarje söndag såg de under veckan skördade nedläggas.

Ändtligen en söndag i augusti, när folket strömmade ur kyrkan, var himlen täkt af täta molnmassor.

Då pastorn kom ut ur sakristian, närmade sig honom en torftigt klädd man med mössan i handen. — Hustru min är i svår nöd både till kropp och själ — sade han. — Får jag besvära pastorn att se till henne? —

— Naturligtvis kommer jag, hvar bor ni, min vän? —

— I Bränntorp bakom mossarna — ljöd svaret.

— Godt, jag är genast färdig! — Och utan tanke på middagen, som väntade honom där hemma, begaf sig Lönner tillsammans med karlen på väg till det aflägsna torpet, hvilket man blott på krokiga, irrande stigar kunde nå, där det låg midt inne i djupaste skogen bortom sumpiga kärr och osunda träskmarker, hvilka någon människa sällan vågade beträda.

Lönners själ var härdad och han gick till sitt värf stark i Guds kraft, men sällan hade han stått vid en så hemsk och skräckinjagande dödsbädd som

i denna eländiga koja, där armod och sjukdom jämte förtviflans marter plågade den sjuka kvinnan, hvilken dagar synbarligen voro räknade. Längesatt han hos henne och när han steg upp för att gå, hade fridens ängel sakta omslutit den stackars kämpande själen, som nu stod redo till flykt.

Men under Lönners besök i torpet hade det väntade och efterlängtade regnet äntligen börjat falla. Det susade i träden, det rasslade i fältens förtorkade strån, medan pastorn med raska steg vandrade förbi gungflyn och kärren, ur hvilka dimman uppsteg som böljande rök. Huru han än gick, alltid följde dimman honom, tils han slutligen var så omgifven af den, att han i timtal irrade omkring utan att finna vägen. Slutligen kom han dock upp på torrare mark, den tjocka hvita skyn drog sig tillbaka i skogen bakom honom och utan vidare äfventyr nådde han hemmet.

Madam Grenman, som förgäfves väntat honom hem från kyrkan, hade, då kvällen slutligen föll på utan att han hördes af, lämnat den kallnade middagsmaten kvar på bordet och krupit till kojs. Pastorn kände sig frusen, genomdränkt som han var af regn och dimma, men han ville ej väcka gumman för att få en kopp varmt té, som nu hade varit behöflig. Han åt hastigt och gick sedan in i sitt sofrum, där fönstret, som han själf öppnat på morgonen, fortfarande stod på vid gafvel, fläktande fram och åter på sina rostiga gångjärn för den fuktiga nattvinden.

Då Lönner vaknade på morgonen efter en af hemska febersyner oroad sömn, var han trött och nedstämd, hvilket han ej känt sig på länge. Han började sitt arbete utan håg och nu var det plötsligt, som om han svigtat inför det myckna, som just denna vecka ålåg honom, men han försökte energiskt gripa sig an. Den dagen hade han tre socknebud och på tisdagen ett sammanträde. När han kom hem på kvällen, hade himlen åter mulnat, bådande mera regn. Han gick långsamt uppför höjden, nedanför hvilken prästgården var belägen. Där uppe stannade han ett ögonblick och drog djupt efter andan. Hela näjden låg försänkt i skugga, men plötsligt ljusnade himlen ofvanom honom, det var som om skyarna öppnat sig för att låta honom en sekund skåda in i himlen, men intet åskdån följde den sällsamma ljungeldssynen. Gripen af en underbar aning blottade Lönner sitt hufvud. — Om detta var ett förebud, så är jag redo — hviskade han och fortsatte sedan sin väg hemåt.

Intet sjukbud väntade honom denna afton. Nu sedan luften blifvit svalare, syntes sjukligheten aftaga, det hade man i dag yttrat från skilda håll. För första gången kände den unge prästen sig glad öfver att få hvila. Han tände lampan och slog sig ned vid skrifbordet. Längre satt han fördjupad i tankar, sedan tog han ur en af bordets lådor, djupt från botten, ett litet hvitt pappersomslag. Där inne låg en förtorkad kvist, myrtenkvisten från Alices brud-dräkt.

Han hade icke kunnat förmå sig att förstöra detta stackars vissnade minne, men utan att han någonsin tillåtit sig att kasta en blick därpå, hade det legat där begravvet och gömdt. Nu höll han kvisten en stund mellan sina fingrar och såg på den med ett halft medlidsamt löje — den förmådde icke mer drifva upp någon stormvåg inom honom. Han kunde nu lugnt betrakta de torra gröna bladen, som en gång varit unga och friska, när brudkronan flätades. Alt jordiskt tyktes honom nu så smått och ringa och så aflägsat, som om han redan trädut utom tidens gräns.

Han öppnade bibeln, som låg på bordet bredvid honom, och lade myrtenkvisten in mellan bladen vid sitt älsklingskapitel, där hans öga länge dröjde vid orden: — Du död hvar är din udd? Gudi vare tack, som oss segern gifvit hafver. —

\*            \*            \*

Pastor Lönner hade fått febern. Detta budskap gick som en löpeld genom församlingen. Kraftlös och utan medvetande låg han med torra läppar och slocknad blick. Klockaren rådförde sig med madam Grenman och båda med nämдемanskan, som var den mest ansedda kvinnan på orten, och så blef doktorn tillkallad. Han fann patienten utan hopp. Efter några af plågor och yrsel fyllda dagar, då hans omtöcknade sinne ej mer igenkände de många, som med oro och kärlek vakade vid hans läger, var kampen slutad.

När doktorn kom för andra gången, kunde han blott konstatera, att lifvet flytt. Med lätt hand slöt den unge läkaren den dödes ögon och såg sedan tyst och forskande på de ädla dragen, som syntes vara mäjslade i marmor. — En stridsman fallen på valplatsen — sade han, då han vände sig bort för att gå. — Det tyckes mig, som om du varit en hjälte. Sof i ro! —

Då man några dagar senare redde den saknade själasörjarens sista bädd, höll nämndemansmor tvekanke hans lilla nötta bibel ett ögonblick i sin grofva hand. Hon tyktes smeka den med blicken. Därur hade ju deras älskade lärare hämtat ljus och tröst för både sig själf och dem alla; den lilla boken hade aldrig lämnat honom i lifvet, den kunde gärna följa honom i döden. Så tänkte hon och den torra myrtenkvissten kom att hvila vid den dödes hjärta.

\*            \*            \*

Det var som om alla sensommarens stormvindar lössläpt hela sitt raseri den dag man öfverlämnade pastor Lönners stoft till den sista hvilan. Söndertrasade flögo löfven från trädens grenar och regnet flöt i strömmar. Prästen från grannsocknen lät ceremonin gå raskt undan, man stod ju här alldeles utan skydd och det myckna folket, som samlats till kyrkogården — många ännu medtagna efter nyss öfverstånden sjukdom — borde skynda hem och under tak så fort som möjligt. Pastorn var dessutom främling på orten



och kände hvarken sin döde ämbetsbroder eller hans värksamhet inom den lilla kapellförsamlingen. Han förrättade jordfästningen punktligt och efter gammal vana, men där hölls hvarken tal eller tacksägelse och ingen solglimt lyste vänligt öfver grafven. Men suckar och snyftningar fylde luften med en dof ve-  
klagan och vittnade bättre än ord om, huru man sörjde slumraren, som nyss blifvit vigd för den långa hvilan till uppståndelsens morgon.

\* \* \*

— Det, som är sådt i skröplighet, skall stå upp i härlighet. — Dessa ord kunde tillämpas på pastor Lönners arbete inom hans kärvordna, fattiga församling. Ordet, som han i tro och kärlek förkunnat och likt ett dyrbart frö nedlagt i människosjälarna, det grodde och bar frukt med rik välsignelse i kommande dagar. Hvem kunde ock säga, att icke hans verk äfven tidigare medfört någon nytta. Endast Han, hvars öga skådar hjärtats fördolda djup, viste för hvilken själ den tidigt bortgångne unge prästen fått vara en budbärare från alla själars öfverherde. Först på den yttersta dagen skall det besannas hvad sångaren sjunger: — Lärarene skola lysa som himmelens sken och de, som många undervisat till salighet, som stjärnor i evighet. —

Under en vacker hängbjörk på den landtliga lilla kyrkogården, dit knapt ett ljud från den yttre världen tränger, är Lönners sista hvilorum beredt.

Hvar sommar hägnas den på nytt af björkens doftande krona och kärleksfulla händer pryda den med fältets enkla blommor, som vittna om att han är varmt och innerligt saknad, men någon minnesvård bär grafven icke. En kommande generation skall hafva förgätit slumrarens namn, men änglahänder rista osynligt i mullen detta ovanskliga vittnesbörd: — Herren känner de sina. —





## I doktors hem.

**I**ngeborg arbetar bestämdt för mycket — sade gamla professorskan Hollming och stälde sin nyss tömda kaffekopp ifrån sig på frukostbordet.

— Det tror jag man ej behöfver befara, hon ser ju ganska stark ut — svarade sonen, den unge läkaren, en smula förströdt, ty han höll som bäst på att läsa dagens tidning.

Professorskan lät samtalet afstanna utan vidare, men på hennes blida, vänliga anlete kunde man läsa, att hon vidblef sin åsikt. Säkert skulle Moritz också en annan gång ägna frågan mera uppmärksamhet; hon hade egentligen valt ett olämpligt tillfälle — den korta hvilostunden efter morgontimmarnas tränga arbete — att påminna läkaren om hans ämbetsplikt att sysselsätta sig med trötta och lidande medmänniskor. Ingen kunde häller vara mera rädd att störa eller plåga honom än hans mor, som gjort till sin lefnadsuppgift att ställa alt omkring honom i hemmet så harmoniskt och behagligt som möjligt.

Matsalen, där de sutto, var ett stort vackert rum och inredt alldeles efter rådande smak med snidade ekskåp, högkarmade stolar och utsökt vackra uppsättningar af blankpolerad tenn och gammalt porslin på vägghyllorna. Frukostbordet pryddes af en jardinière fylld af friska blommor, som togo sig förträffligt ut mellan koppar och fat af fint porslin och det gamla gedigna bordssilfret; man kunde se, att husets värdinna var van vid solid lyx. Hon hade i sin ungdom ansetts vara en af stadens rikaste flickor och folk sade, att dœcent Hollming gjort sin lycka, när han vann hennes hand. Men den förläste och obeskrifligt opraktiske mannen med sin barnsligt ljusa blick på lifvet och sin ideella världsåskådning tänkte nog inte på rikedomens lycka, då han hemförde sin unga hustru. Professorskan kunde ännu på äldre dagar ofta få tårar i sina milda blå ögon, när hon tänkte på sin makes tillitsfulla kärlek, denna kärlek, i hvilken det låg en nästan barnslig hängifvenhet. Skämtsamt brukade han kalla henne »lilla mor» och förlitade sig i världsligt afseende helt och hållet på hennes goda omdöme och sunda lifsuppfattning. Inom sin vetenskap, filosofin, betraktades professorn som en auktoritet, men han nedlades i blomman af sin mannaålder på ett långvarigt sjukläger och afled efter flere års lidanden stilla och fridfullt, såsom han lefvat.

Det var en bitter sorg för den efterlämnade makkan, som dag efter dag, månad efter månad suttit

vid sjukbädden som en god ängel och hennes enda tröst på jorden var en liten sex års gosse.

Huru högt hon älskade honom och att lille Moritz var det enda band, som fäste henne vid lifvet, det viste hon bäst själf, men äfven sonen förstod det mer och mer ju äldre han blef och ett mer innerligt förhållande mellan mor och son såg man sällan.

Moritz hade ärft sin fars goda hufvud, men tillika mycket af moderns handlingskraft och klara förstånd. Det gick bra för honom i skolan och han tog lyran med glans. Redan som helt ung drogs han till läkareyrket och ägnade sig så träget åt studier för detta kall, att modern endast med halft våld kunde locka honom ut på någon liten rekreationsresa, som hon småslugt låtsade anse behöflig för hennes egen hälsa. Sonen genomskådade snart denna kärleksfulla list, men mången tidig vår hade de likväl i hvarandras sällskap företagit resor till främmande land, där de i dubbelt mått njutit af alt skönt i konst och natur, medan de sågo det tillsammans.

Hemmet sökte modern, som sagdt, att göra så inbjudande som möjligt. De hyrde en förtjusande våning med härlig utsikt öfver hafvet, bekväm och komfortabel, såsom rikt folk kunna hafva det. Ett treffligare inredt arbetsrum kunde man icke önska sig, än det Moritz begagnade, luftigt och ljust med färger i dämpade toner, ett vackert skrifbord, dyrbara taflor på väggarna och bokskåp fyllda med värderika böcker.

Sådant var doktors hem och denna vackra morgon, när solen så vänligt sken in öfver frukostbordet,

kunde intet förefalla mera inbjudande. Doktorn hade dock för tillfället ej blick därför, ty hans tankar voro upptagna af en svårt angripen patient, och snart var han iförd hatt och öfverrock för att skynda ut i staden, medan modern från hörnfönstret i skrifrummet med ömma blickar följde honom på väg.

Man behöfde blott se denna lyckliga moders ansikte i detta ögonblick för att förstå, huru stolt och glad hon var öfver denne son, som så i rikaste mått uppfyllt alla hennes förhoppningar. Hon hade så att säga ånyo lefvat upp i honom och särskildt hade hoppet, att han skulle blifva en skicklig och nitisk läkare, värmt hennes hjärta; och nu stod han vid målet, nu var han en berömd och framstående man och hans mottagningsrum var hvarje dag öfverfyldt. Gammal och ung, rik och fattig, alla gifvo honom de vackraste vitsord.

Ack, huru det gjorde henne säll! Hon följde hans arbete med lifligaste intresse och trots de sextio åren, som strött sin snö i hennes bruna hår, var hennes ande lika spänstig som fordom och hennes kärleksfulla hjärta uppfinningsrikare än någonsin i sin ömhet och omsorg för hans välbefinnande. Mer än förr sökte nu modern att bereda honom lugn under de korta fristunderna; ja allting i hemmet likasom rörde sig omkring honom, dock så att doktorn knapt själf lade märke därtill. Professorskan öfvervakade noga, att den mat, som serverades på deras bord, alltid var af bästa kvalité och utsökt väl tillagad. På den lilla étagèren invid sonens bekväma gungstol

i fönstersmygen ordnade hon dagligen nyutkomna böcker och tidskrifter, hvilka kunde intressera Moritz. Alt, som rörde hans kall, låg henne varmt om hjärtat, hvarför hennes hand städse var öppen för hans fattiga patienter. Hon var med ett ord »den bästa af mödrar» som Moritz brukade säga med en blick, som fylde hennes blå ögon med tårar af glädje.

Men enligt professorskans mening borde i detta hem ej saknas musik, som sonen mycket älskade, samt ungdomligt sällskap. — Med bästa vilja i världen kan ålderdomen icke alltid ersätta bristen på jämnårigt umgänge — sade hon — och hur det nu är, så piggar en glad frisk röst ofantligt upp ett tyst hem. — Därför kom också Ingeborg Dahls flyttning till staden alldeles som på beställning.

Professorskans ansikte blef åter betänksamt, när hon tänkte på Ingeborg. Stackars flicka, hon hade nog haft sina bekymmer. Det var ingen glad, sorgfri ungdom hon genomlevvat och ännu hade hon mycket att bära på, som hon med sin stolta natur icke tillät andra att hjälpa henne med.

\*           \*           \*

Pastorskan Dahl hade varit professors foster-syster och barndoms lekkamrat, därifrån härledde sig bekantskapen. Tidigt gift och förflyttad till höga norden, hade hon endast genom en tämligen regelbunden korrespondens stått i beröring med fosterbrodern och dennes familj. Då pastor Dahl dog, var

Ingeborg blott tolf år gammal. Det lilla prästhusets tillgångar voro ytterst knappa och modern var sjuklig. Dessutom var den yngsta flickan krympling och ständigt bunden vid bädden. Ingeborg hade ett godt hufvud och efter faderns bortgång stod det genast klart för henne, att deras framtid berodde af hennes arbete, att det var hon, som skulle försörja modern och stackars lilla Ina. Vålvilliga grannar understödde hennes bemödanden, så att hon kunde genomgå skolan och vid fylda aderton år inträda i seminarium för att utbilda sig till folkskolläroarinna.

Det var en hård lärotid, ty umbäranden och försakelser blefvo hennes dagliga lott, men dessa år stärkte hennes andliga människa och utvecklade hennes karaktär. Hon lärde sig känna arbetets välsignelse, lärde att ställa plikten framför böjelsen och härdade sålunda sin vilja för lifvets kamp och strid. Hon lärde också, att från jordens nedtryckande omsorger blicka uppåt och söka mod och kraft från Honom, af hvilken all hjälp kommer. Vissheten om, att pliktens väg var just den, som Herren själf bestämt för henne, jämnade stigen, då hindren tyktes blifva altför höga.

Sin lärokurs absolverade hon med högsta beröm och erhöll omedelbart därefter plats i en kommun långt norrut, dit hon med stolthet förde mor och syster för att reda dem ett litet varmt näste under eget tak. Det var lyckliga dagar, som nu följde, arbetet intresserade henne och glädjen öfver att kunna bereda de sina en sorgfri existens fylde Ingeborgs-



hjärta med mod och tillförsikt. Denna stilla lycka blef dock tyvärr ej långvarig, ty redan två år där-  
 efter afled modern och systrarnas djupa sorg gjorde  
 det nyss så ljusa och glada hemmet nästan outhärd-  
 ligt för dem. Isynnerhet led den stackars lilla Ina  
 af alla dagliga påminnelser om den kära bortgångna.

Med obeskriflig oro såg Ingeborg, huru den lilla  
 sjuklingen dag efter dag aftynade; ehuru hon aldrig  
 klagade, förstod systemen, att hon vantrifdes och läng-  
 tade efter ombyte af vistelseort. Det nyss så kära  
 »hemmet hos Ingeborg» hade plötsligt förvandlats till  
 ett fängelse, som hon tyst men oafåtligt trängtrade  
 att undfly. Stackars Ina, Ingeborgs hjärta krympte  
 samman af smärta för hennes skull. Själ f skulle hon  
 med sin viljekraft säkert lyckats återvinna jämvikt i  
 sinnet och fortsatt arbetet på den plats, där Gud  
 först gifvit henne värf och bröd, men tanken på Ina  
 gaf henne ingen ro. Hvert skulle hon vända sig,  
 hvem skulle hon bedja om råd?

I denna ovisshet kom hon att tänka på profes-  
 sorskan Hollmings bref vid moderns dödsfall. Då  
 hade hon på det allra vänligaste skrifvit och erbjud-  
 it de föräldralösa all den hjälp, det kunde stå i  
 hennes makt att skänka dem. Det var ju ett godt  
 löfte och efter mogen öfverläggning beslöt Ingeborg  
 att vända sig till henne. Uppriktigt framstälde hon  
 i några kortfattade rader deras belägenhet. Hon  
 beskref Inas sjuklighet och sin öfvertygelse, att en-  
 dast ombyte af vistelseort och omsorgsfull läkarevård  
 kunde hjälpa systemen, samt uttalade som sin innerliga

önskan erhållandet af en folkskollärrinneplats i hufvudstaden. Att hon ej hade mycken utsikt att få en sådan anställning, det viste hon nog, men hon bifogade dock sina papper och betyg och bönföll vördnadsfullt tanten om dennas rekommendation.

Detta stackars lilla bref, som var så ytterst samvetsgrant hopsatt, rörde djupt professorskans goda hjärta och genast var den älskvärda damen beredd att vidtaga sina mått och steg, ehuru hon till en början icke hade minsta aning om, huru hon borde gå tillväga; ej håller hade hon några som helst försänkningar inom folkskoledirektionen. Med god vilja kommer man dock långt här i världen, isynnerhet då saken gäller ett osjälvviskt arbete för andra, och innan vårterminen gått till ända, kunde professorskan uppmana Ingeborg att oförtöfvadt ansöka en lediganslagen plats, som borde tillträdas den kommande hösten.

Båda flickorna voro innerligt tacksamma för detta tillmötesgående af en för dem nästan främmande person och mer hoppfulla, än de på länge känt sig, gjorde de sig redo att bryta upp från sin undanskymda vrå för att bosätta sig i hufvudstaden, som för dem framstod såsom en ny och främmande värld.

Professorskan hade enligt Ingeborgs begäran hyrt dem en anspråkslös våning, passande för deras villkor. Hon hade också bedt dem, att till en början bo i hennes våning, ehuru hon och hennes son den tiden ännu vore borta på resa; men Ingeborg tyckte, att det var bäst att genast få Ina flyttad till

deras eget lilla hem. Hon hade sin stolthet att taga vara på och var fast besluten att icke ligga sina förmögna vänner till last, äfven om deras välvilja var aldrig så uppriktigt menad.

Den lilla lägenheten, bestående af ett rum och kök, var alldeles tillräcklig för dem. Den hade ny-målats under sommarn och trappuppgången var ej vidare brant. Enda nackdelen var läget, ty från sin bädd kunde Ina se endast baksidan af ett stort hvitt stenhus, som med sina höga murar obevekligt stängde bort hvarje skymt af himlen. Detta kändes nog den första tiden nedtryckande, men saken stod nu en gång icke att hjälpa, den måste tagas sådan den var. Ingeborg var ej van att klema med sina tycken; hon skakade från sig den känsla af öfvergifvenhet, som vanligen angriper landsbon i en främmande stad, och började energiskt ställa det lilla hushållet i ordning.

Kaffe skulle hon själf koka om morgonen, innan hon gick till skolan; gårdskarlens hustru, som bodde i samma förstuga, hade åtagit sig att under förmiddagen se om Ina och middagsmaten skulle sändas dem från ett billigt matställe i grannskapet. Ingeborg var van att ställa sin ekonomi så, att inkomster och utgifter gingo i hop och sedan deras lilla budget var uppgjord, kände hon sig helt lätt om hjärtat.

Det skulle nog gå för dem här också, om det också första dagen kändes en smula ovant; sedan hon blifvit mera hemmastadd, skulle hon taga reda

på en skicklig läkare för Ina. Detta var alltid slutpunkten i alla hennes funderingar, då hon om kvällen uttröttad af dagens mångahanda bestyr lade sitt hufvud till hvila.

\*            \*            \*

En vacker söndagsmorgon två veckor efter de båda systrarnas ankomst till hufvudstaden knackade en välklädd äldre tjänarinna på hos dem. Det var professorskan Hollmings huspiga, som kom med hälsningar från sin matmor och en liten biljett med en vänlig inbjudning till middagen; de resande hade hemkommit dagen förut och professorskan ville så fort som möjligt göra bekanskap med sina »kära unga vänner».

Ingeborgs första tanke var att säga nej, hon hade ju Ina och utan henne ville hon ej komma. Den prydliga tjänarinnan såg med deltagande intresse på den lilla krymplingen, som nickade åt henne från sin soffa. Fjortonåringens lifslånga lidande hade förlänat det bleka aftärda ansiktet ett brådmoget uttryck och ögonen hade en genomträngande, frågande blick.

— Skulle det inte göra lillan där inne godt att komma ut en smula på den här vackra söndagen — framkastade tjänarinnan godmodigt.

— Åh ja, det tror jag nog! —

— Nå, får jag då säga professorskan, att frökarna antagit bjudningen? —

— Jag vet inte — Ingeborg såg fortfarande tveksam ut — min lilla syster skulle nog kunna åka

i en droska med en kudde bakom ryggen, om jag stödde henne; men professorskan bor ju i ett hus med mycket höga trappor? —

— Ja, men lilla fröken är ju så späd, hon väger ingenting att tala om. Vi sätta henne i en korgstol och så bära köksan och jag upp henne i en handvändning, ifall inte doktorn själf råkar vara hemma. —

Inas ögon började stråla af intresse för det ovanliga afbrottet i hennes enformiga tillvaro.

— Det vore ändå för mycket besvär — sade Ingeborg.

— Tala inte om det — inföll jungfru Fina och därmed var saken ändtligen afgjord.

Då Ina hvilat några timmar, klädde systemen henne och kammade det långa blonda håret, som var nästan för tungt för hennes matta hufvud. »Ina först och främst» hade redan länge varit Ingeborgs lösen, hennes egen enkla toalett var för öfrigt gjord på några ögonblick. Nu skyndade hon efter häst, bar ned en kudde, schalar och en stor filt samt fick slutligen med gårdskarlens hjälp Ina och hennes kryckor lyckligt och väl i åkdonet. Nu bar det af öfver gården, genom den hvalflika porten och ut i det klara ljuset af en strålande septembersol, som lyste gladt öfver de torra, snygga gatorna, där talrika grupper af människor rörde sig fram och åter i det vackra höstsommarvädret.

Ina var förtjust. Med lifligt intresse såg hon de palatslika husen vid hufvudgatorna och de vackra

planteringarna och hafvet, som klarblått skymtade på afstånd. — O, hvad det var härligt altsammans, hon kunde ej se sig mätt därpå och hästen sprang så fort och droskan rullade så jämt på sina gummihjul, att hon ej kände minsta obehag af åkningen. — Så pratade den eljes tystlåtna flickan och Ingeborg satt med sin arm kring den bräckliga gestalten och gladde sig åt hennes sällsporda njutning med den rena oegennyttiga fröjd, hvaraf hennes själförsakande hjärta var mäktigt.

Och nu voro de framme, nästan alldeles för fort. Hvad det stora stenhuset såg imponerande ut med sin eleganta paraduppgång. Ingeborg erfor sin gamla känsla af blyghet gentemot främlingar och steg ur med klappande hjärta, men där stod redan den vänliga jungfru Fina med sin korgstol och nu kom köksan — en riktig jättekvinna med ett stort hvitt förkläde bundet om lifvet — och innan hon hunnit se sig om, hade de redan försvunnit med Ina uppför trapporna; det återstod ej annat för henne än att skynda efter dem.

Två trappor upp stod tamburdörren öppen och genom den trädde en gammal fru med grått hår och milda blå ögon henne till mötes. — Af hjärtat välkommen, min kära flicka — sade hon. Tårarna stego Ingeborg i ögonen vid denna moderliga hälsning, som erinrade henne om den kära bortgångna, och hon kunde knapt få fram ett ord till svar, medan Ina, med Finas tillhjälp redan befriad från hatt och kappa, på sina kryckor stapplade in i salongen.

Professorskan lade Ingeborgs arm i sin. — Nu skola vi gå och se till att »lillan» får en riktigt bekvämlig plats. Min son är ännu inte hemma, så att vi få vänta ännu en stund på middagen. —

Hvad det var vackert och hemtrefligt i den ljusa salongen med de gedigna mahogny-möblerna, de välvårdade sällsynta växterna och de hvita spetsgardinerna för fönstren, genom hvilka man hade en vidsträckt utsikt öfver hafvet. Den stora flygeln vid ena väggen ådrog sig dock främst Ingeborgs uppmärksamhet.

Det hade kanske varit den bittraste stunden vid upplösningen af deras lilla bo, då hon nödgats skiljas från det gamla pianot, på hvilket hon tagit ut sina första melodier efter gehör och hvars spröda ton och dallrande strängar hon älskade trots deras ålderdomsskröplighet. Huru mången enslig skymnings-timme hade hon ej fantiserat på dess slamrande tangenter och hur mången sorgsen tanke hade ej tonerna från det gamla instrumentet förjagat! Detta piano hade blifvit hennes vän och förtrogna och vid det voro äfven många minnen fästade, ty fadern hade vid det ofta samlat de sina omkring sig till gemensam psalmsång, då skymningen föll på eller i den tidiga morgonen och vid julljusens skimmer, då julen var inne. Det var också han, som hos sin äldsta dotter ingjutit en varm kärlek till tonkonsten, då han redan tidigt invigde henne i notskriftens mysterier, och deras gemensamma musikstudier voro bland Ingeborgs käraste barndomsminnen. Det var därför med djupt vemod hon såg nämдемansmor i T:järvi trium-

ferande slå igen pianolocket under förklaring »att nu, då hon köpt eget spelverk, skulle flickorna där hemma få lära sig till musikanter hvarenda en». Och så hade hennes drängar burit ur skolsalen det kära instrumentet, det skröpliga gamla pianot, som föreföll Ingeborg alldeles som en trofast vän från tider, som nu voro för alltid förbi.

— Spelar du, min vän? — frågade professorskan, som genast såg, att Ingeborg förtjust betraktade flygeln.

— Blott helt obetydligt — svarade den unga flickan rodnande — egentligen endast efter gehör, några enkla melodier. Dessutom lärde jag vid seminariet handtera orgel; eljes är min kunskap i den vägen ytterst ringa. —

— Jag skall säga dig, hur det är — sade professorskan och drog förtroligt sin stol närmare — min son Moritz är förtjust i musik och det gifves knapt en god konsert under året, som han underlåter att besöka; åtminstone hör han de bästa numren, om hans tid icke medgifver mer. Men han kan icke tåla »skrammelmusik» och öfningar och vår sista flyttning berodde uteslutande därpå, att vår granne, som besökte musikinstitutet, hvarje dag öfvade sig sex timmar i våningen ofvanför Moritz hufvud. Sådant tar på en öfveransträngd människas nerver, må du tro. Men hvad han saknat i hemmet är just litet god musik, några svaga harmoniska toner i skumrasket, när man hvilar ut några minuter, innan aftonarbetet vidtager, eller också då sinnet är trött



till och med vid den förtroligaste röst. Ja ja, vi ha väl alla haft någon sådan stund, lilla vän. Nu måste du lofva att komma hit rätt ofta och pröfva på, hvad flygeln duger till. —

— Det är nog intet nöje för en musiker att höra mig — sade Ingeborg.

— Nå, det få vi afgöra senare, det är just enkel musik Moritz tycker om och det gör jag också; och vi behöfva unga friska röster för att få en smula lif i vårt tysta hem. Men nu går det i tamburen, det är nog Moritz och då få vi genast middag. —

Moderns öra hade ej bedragit henne, det var verkliken den unge läkaren och nästa ögonblick stod han inne i salongen. — Här har du de nya kusinerna — sade professorskan på sitt vänliga sätt.

— Välkomna till hufvudstaden! —

Hvad hans röst hade för en manlig och fulltonig klang, då han hälsade dem med den vinnande älskvärdhet, som hans patienter så mycket beundrade. Han skakade hand med Ingeborg, men när han lutade sig öfver Ina, strålade hans mörkblå ögon af deltagande och intresse, där var läkaren och människo-vännen på en gång. — Stackars lilla lidande människo-varelse — kunde tydligt läsas i hans uttrycksfulla blick.

När så middagen serverades, var det doktorn som placerade Ina i hörnsoffan i matsalen och själf lade för henne af hvarje rätt. Då han senare på eftermiddagen satte sig hos henne och noga gjorde sig underrättad om hennes hälsotillstånd samt helt

omedvetet lockade henne att berätta alla små enskildheter ur hennes långa sjukdomshistoria, blef Ingeborg djupt rörd och kände sig hoppfull till mods. Doktor Hollming var bestämdt rätte mannen att hjälpa, om hjälp var möjlig, och allting syntes henne plötsligt så ljust och hoppfullt, att hon i fulla drag kunde njuta af trefnaden i detta vackra och harmoniska hem och af all den välvilliga omsorg, som här kom dem till del. Ack, denna känsla af ett godt hems skydd, som hon ej på så länge erfarit, hvad den var ljuf och hvilsam för själen; man blef helt stärkt däraf för det kommande veckoarbetet. Då kvällen kom, bar doktorn på sina starka armar Ina utför trappan så lätt, som om hon varit ett litet barn, och ömt som en kvinna svepte han filten omkring henne. Då måste Ingeborg torka bort tårarna, som hotade att skymma hennes blick. Dessa nya vänner, som de funnit här i den främmande staden, voro så goda mot dem, att hon ej kunde finna ord för sin djupt kända tacksamhet. Det hade varit en altigenom lycklig dag, som hon viste, att hon sent skulle glömma.

Då Ingeborg följande middag kom hem från skolan, berättade Ina triumferande att »kusin Moritz» hälsat på henne. Han hade hämtat nyckeln hos gårdsmadamen och sedan suttit mer än en half timme och pratat och gifvit henne en stor påse de allra raraste päron. Nästa dag skulle han komma igen, men då på eftermiddagen. — Han ville tala med dig, det var nog om min sjukdom, tänker jag,

och han lofvade mig så god medicin. — Hon såg förnöjd ut, där hon satt med dynorna bakom ryggen och beundrade sina päron. — Det här allra största skall du ha, Ingeborg, jag bestämde det genast för dig. —

— Så snält! Och hvad det smakar härligt! Men jag orkar inte med alltsammans. Se, nu har jag skurit af hälften, den skall du äta, så smakar resten mig dubbelt så bra. —

— Var han inte bra vänlig, »kusin Moritz»? Och hvad han ser god ut, jag tycker så mycket om hans ögon, de äro så djupblå och uttrycksfulla. —

— Ja, ja visst — sade Ingeborg och nickade.

Ina hade lutat sig tillbaka och några tårar banade sig sakta väg under hennes sänkta ögonlock.

— Hvad tänker du på, lilla syster? — frågade Ingeborg och lutade sig ömt ned mot henne.

— Ack, om han skulle kunna göra mig frisk och stark — snyftade flickan — jag skulle vilja gå och springa och röra mig fritt omkring som alla andra i den stora vackra världen, af hvilken jag ju här inte kan se ens en skynt. —

Det sved till i systemens hjärta. Denna smärtfyllda klagan, som då och då kom och dref otålighetens stormvåg upp i det sjuka barnets sinne, den kände hon så väl till, men för den fans föga tröst på jorden.

— Jag tror, att »kusin Moritz» är en skicklig läkare; många här i staden hafva berömt honom och, om det är Guds vilja, kommer han att göra dig

bättre — sade hon så lugnt hon kunde och trykte en lång kyss på Inas bleka panna.

Nästa afton, just då Ingeborg dukade upp deras enkla kvällsvard på ett litet bord nära Inas bädd, ringde doktor Hollming på hos dem. Han var älskvärdheten själf, hade medfört ett järnpreparat, som Ina genast borde börja begagna, och försatte sin patient åter i bästa stämning.

Ingeborg frågade blygt, om han inte ville dricka en kopp té med dem, men han bad att få behålla inbjudningen i minnet till nästa gång, emedan hans mor väntade honom, nu kunde han stanna bara en liten stund.

Då han skulle gå, kvarhöll han Ingeborg en minut vid utgångsdörren. — Vi skola försöka några stärkande saker för »lillan» där inne — sade han, medan han drog på sina handskar. — Det är egentligen inte mycket läkarekonsten förmår i ett fall som detta, där sjukligheten är så att säga medfödd. Ryggen är ohjälplig, men hon kan få litet mera krafter och rörelseförmåga och så måste man hålla humöret uppe. Ja, farväl då till härnäst. Jag säger »Ingeborg» utan krus, eftersom vi ju äro något slags »kusiner». — Han lyfte på hatten för henne och försvann i den skumma trappan.

Ingeborg tänkte på Inas ord, han hade värkli- gen bra vackra ögon och ett sådant älskvärdt sätt, aldrig i hela sitt lif hade hon sett en man, som liknade Moritz Hollming.

\*                      \*                      \*

Några dagar senare kom professorskan på besök. Hon blef utom sig öfver Inas bedröfliga fönsterutsikt. — Jag skulle aldrig antagit denna lägenhet, om jag sett den med egna ögon — sade hon helt indignerad — men min fot var då sjuk för tillfället och jag måste lita på en kommissionär, som bedyrade att rummen uppfylde alla mina villkor. Afskyvärdt! Man kan ju bli tvinsjuk blott af att se på denna fasliga brandmur; stackars »lillan», hon kommer att tyna bort som en blomma utan sol. —

— Hösten och vintern bestå i alla fall just inte mycket solsken och i vår kunna vi ju byta om våning — svarade Ingeborg, som ville se alt från den ljusaste sidan.

— Det är långt till våren — sade professorskan och skakade på hufvudet — men tyvärr lär det vara bostadsbrist, särskildt i fråga om dessa små lokaler. Jag vet ej annan råd, än att ni ofta måste komma och hälsa på mig, så att Ina får se Guds klara himmel. Jag skall nog sörja för fram- och återfärden. — Den goda frun tog flickans små barnhänder i sina och smekte dem ömt.

— Det var så, så roligt att åka i söndags — sade Ina.

— Kom ihåg det för framtiden, stora syster — att söndagen förbehåller jag mig särskildt, den skall vara min dag, det är en afgjord sak! —

Ingeborgs ögon tackade bättre än hennes läppar förmådde för den hjärtegodhet, som låg till grund för inbjudningen. Utom på Inas vägnar njöt

hon obeskrifligt af att en dag i veckan icke hafva några husliga omsorger, lika mycket som af trefnaden i professorskans angenäma hem.

Doktorn var vanligen hemma på söndagseftermiddagen och tröttnade aldrig i sin vänlighet mot »lillan», såsom de alla benämde henne. Han hade ett outtömligt förråd af små muntra historier och intressanta skildringar från deras färder i främmande land, hvilka han därjämte illustrerade med en samling fotografier, som han medfört från alla orter, som de besökt.

Ina kunde aldrig få nog af berättelserna och hon var alldeles förtjust öfver fotografierna. Ofta knäpte »kusin Moritz» nötter åt henne i skymningen, när brasan kastade sitt vänliga skimmer öfver den röda salongen och Ingeborg spelade några melodier borta vid flygeln.

Då professorskan första gången i sonens närvaro uppmanade den unga flickan att spela, kände denna sig obeskrifligt blyg, men då de starka fylliga tonerna välde fram under hennes fingrars lätta tryck, blef hon gripen af musikens egen tjuvningsförmåga. När hon slutade, tackade doktorn henne vänligt utan att hvarken smickra eller tadla hennes spel och nästa söndag bad han helt okonstladt om »litet musik», tils det blef en vana, att Ingeborg oombedd satte sig vid flygeln.

Och dessa söndagskvällar, när brasan brunnit ned och den rosenröda lampan, som förlänade till och med Inas bleka kinder en skymt af färg, blifvit

tänd, kunde ingenting vara hemvarmare än vrån med hörnsoffan, där professorskan satt med lilla Fido, sin älsklingshund, i famnen och Ingeborg bredvid sig. Ina halfåg i en bekväm hvilstol och doktorn promenerade fram och åter på golfmattan; eller ock satt han vid Inas sida och förevisade stereoskop-bilder. Det fans en mängd intressanta planschvärk att bläddra uti och stundom läste doktorn högt någon märkelig uppsats ur de dagliga tidningarna eller ur någon af de många tidskrifter, som täkte hans bord. Ingeborg tyckte ofta, att en helt ny värld upprullades för henne dessa minnesvärda söndagskvällar i doktors och hans moders sällskap, dessa två som tillsammans läst och tänkt så mycket och med klar blick och mognadt omdöme sett så mycket af de gamla kulturlanden.

Och efter dessa angenäma timmar följde en lika angenäm supé i den vackra matsalen. Téet smakade så bra ur de gamla kinesiska kopparna och tant professorskans köksa förstod att tillreda så ap- titliga anrättningar, att matlusten genast infann sig, bara man satte sig till bords. Det var någonting helt annat än deras öfverblifna middagskalops och skum- mjölkskosten med det torra franska brödet, som bestods där hemma. Som dessert bjöds på äpplen, som kusin Moritz själf skalade åt flickorna och så blef det småningom tid att fara hem igen. När de åkte genom de upplysta gatorna och Ingeborg höll sin arm kring systemens axlar, voro båda försjunkna i angenäma minnen från den flydda dagen, som alltid tyktes dem för kort.

Dessa lugna angenäma söndagar voro för flickorna riktiga oaser i hvardagslivets öken, och då Ina redan om måndagsmorgonen suckade: — Ack, att det åter vore söndag i dag — hade Ingeborg ofta god lust att instämma.

Hösten var ovanligt mörk och regnig. Ingeborg kände sig ännu främmande i skolan bland de obekanta kamraterna och när hon kom hem var Ina ofta nedstämd; portörmaten stod kallnad och oap- titlig på bordet och det lilla hushållets alla små om- sorger trängde sig in på henne.

Så mycket ljufligare hägrade då tanken på sön- dagen för henne. Redan doften af tjädersteken från köket och anblicken af det prydligt dukade middags- bordet värkade uppiggande och jungfru Finas välkomst- leende i förstugan gjorde äfven sitt till; hon hade från första stund tagit de båda systrarna och sär- skildt Ina under sitt ganska betydelsefulla hägn.

\* \* \*

Sålunda förflöt hösten. Tack vare doktor Holl- mings omsorgsfulla vård och alltid upprepade försök att hitta på någonting nytt att stärka Ina med, hade denna värkligen fått mera krafter och till och med en smula aptit, isynnerhet då Fina kom med en liten smaklig middag inlagd i en korg; ty professorskan anade nog, att ett billigt matställes anrättningar inte kunde vara särdeles lockande för en sjukling.

Alllesamman voro de så vänliga mot »lillan», att Ingeborg ofta kände sig alldeles öfverväldigad, men



då hon talade därom, skyndade doktorn alltid sin väg. Det gladdde honom, att medicinen syntes värka välgörande, och Ingeborg måste lofva honom att till sommaren föra hans lilla patient ut i skärgården till någon stilla plats, där hon kunde andas saltsjöluft och dricka god och närande mjölk.

Det lät så förhoppningsfullt, som om han värligen hoppats en förbättring, men på vintern blef Ina helt plötsligt åter svagare. Kölden var bister och deras rum kalla, så att den sjuka flickan, som ej kunde röra sig, frös under dubbla täcken och filter. Ett par veckor låg hon till och med till sängs och Ingeborg måste taga en vikarie och stanna hemma för att sköta sin syster. Det tog på kassan att betala ställföreträderskan i skolan och ett och annat extra behöfdes äfven för den sjuka. Professorskan och doktorn täflade nog om att tänka ut alt möjligt, som Ina kunde hafva godt af, men just därför ville Ingeborg aldrig låta märka, då hon värligen var i behof af något, utan hon gjorde hållre de största uppoffringar för att själf kunna anskaffa det.

Hon tog därför emot skrifarbete och satt ofta uppe till långt in på nätterna för förtjänstens skull. Ina, som sof oroligt, tyckte om att se lampan brinna och veta att systemen var vaken — det fans således dubbel anledning för henne att knappa in på sof-tiden, men denna ovana tog bort en del af hennes vanliga handlingskraft och kom hennes kinder att blekna. Då hon under denna tid någon gång hann titta in till professorskan, var den goda gamla frun

helt bekymrad öfver hennes utseende och beklagade i doktors närvaro, att Ingeborg var så ansträngd, men han var för van att ständigt se sjuka för att fästa sig vid bleka kinder hos en person, som aldrig klagade öfver sin hälsa. Han kunde inte se något fel på Ingeborg, sade han; bara en helt naturlig oro för systemen, stackars liten, som med raska steg vandrade mot sitt slut. Kanske hade han såsom nervläkare mer än nog af pjunkiga damer för att hinna analysera själssymptomen hos en så sluten och osjälfvisk varelse som Ingeborg.

Doktor kom vanligen försedd med frukt eller andra läckerheter åt sin lilla patient, på hvilken hans besök alltid värdade upplifvande. Äfven professorskan besökte dem ofta och Ingeborg tyckte, att det kändes så godt att se henne som en mor sitta i deras enda länstol. När sedan Ina slumrade in under det stilla samspråket, drog Ingeborg sin pall tätt intill länstolen och hade då en liten förtrolig pratstund med sin kära gamla vän.

Vanligen rörde sig deras samtal kring doktorn, om hvilken professorskan, lik alla ömma mödrar, oändligt gärna talade, isynnerhet för en så uppmärksam åhörarinna som Ingeborg. Hvad han tänkte och gjorde, hans hälsa, hans arbeten och framtidsplaner kommenterades alltid ånyo. Modern brukade också berätta små näpna historier från Moritz barndom och gossår, hvilka kommo Ingeborg att le och gjorde henne helt förtrogen med hans föregående lif — det var så många små fina, ömma drag att hviska om,

sådana blott en moder gömmer på. De talade också om hans framtida lycka, ett möjligt giftermål. Första gången professorskan vidrörde detta för henne så viktiga ämne, erfor Ingeborg en omedveten beklämning, men den gick öfver och hon vande sig att med intresse lyssna till den gamlas beskrifningar om, hurudan den flicka borde vara, som Moritz en dag skulle hemföra som sin hustru. Huru innerligt hon skulle hålla af henne, om hon blott gjorde den älskade sonen lycklig! Han hade förklarat, att de alltid såsom hittills och under alla förhållanden skulle hafva sitt hem gemensamt.

Detta var ett ämne, som kunde varieras i oändlighet och med Ingeborgs hand i sin bygde den älskvärda gamla de vackraste luftslott för sin gosses lycka.

— Jag fruktar att jag skämt bort honom — sade hon en dag med sitt blida leende — men han är så god, han skall nog ändå blifva en bra äkta man. Icke sant min flicka, du tror ju det också? —

Ingeborg nickade bifallande, medan en varm blodvåg steg och sjönk på hennes kinder.

Professorskans små besök voro mycket kärkomna både för henne och Ina och dem förutan skulle Ingeborg ej håller ofta fått råka sin gamla vän, då Ina mot våren åter blef svagare, så att systemen ej gärna lämnade henne mer än under skoltimmarna, som hon nödgats återtaga. De kära söndagarna från hösten skulle nog aldrig komma tillbaka.

\* \* \*

Då blåsippona stucko upp sina klara ögon i skogsbackarna, medan snön rann bort och isen smälte för majsolen, såg det ut som om en fläkt af hälsa åter lifvat Inas bräckliga kropp.

— Hon kommer sig nog på landet — sade doktorn uppmuntrande.

Ingeborg hade i all tysthet arrangerat om ett anspråkslöst litet sommarhem för dem ute i skärgården ej altför långt från staden. En morgon, då hon köpte fisk vid hamnen, hade hon känt sig tilltalad af försäljerskans goda trohjärtade ansikte. — Kunde madam gifva mig anvisning på något ställe nära sjön, dit jag till sommaren kunde föra min lilla sjuka syster? — frågade hon.

— Ja vasserra, vill inte fröken komma till mig? Vi ha två små hörnkamrar, som alla somrar varit uthyrda, men i år stå lediga. God mjölk, ägg och färsk fisk kan jag kavera för och sjöluft och hvit sandbotten vid stranden är det också på »Näset». Fråga bara kaptenskan Sundén på Brobergskajen, hon bodde hos oss i fjol och året förut med och har lofvat »kommendera» mig i år åt andra, eftersom hon inte själf kan komma från staden. —

Ingeborg följde rådet. Nils Petter och hans gumma fingo de amplaste loford af fru Sundén. När doktorn nästa gång besökte Ina, var hela affären klappad och klar. Han var förtjust öfver Ingeborgs rådighet och praktiska förstånd, hvad kunde vara bättre än det där lilla fiskläget ute i skärgården. De skulle bädda Ina i en båt och låta henne vara mycket ute på

sjön och så skulle Ingeborg klappa om madamen, för att denna då och då skulle laga ett tallbarrsbad, eftersom det fans både barrskog och badstuga på platsen. Det lät helt frestande, sommarvågor och blåa fjärdar, saltvattenstänk och doft af hafstång — de skulle inte bli förvånade, om de en vacker dag finge se hans lilla kutter styra in i viken.

Ina klappade händerna af glädje och öfver Ingeborgs allvarliga ansikte drog en underbar ljusning; hon viste nog att det icke var något tomt löfte, han skulle helt säkert ej glömma bort sin lilla patient, som han hela vintern så trofast vårdat. Doktor Hollming var dessutom känd som en ifrig sportsman, som redan deltagit i mången kappsegling med sin smäckra »Gazella», och professorskan hade länge sedan berättat, att de denna sommar ej skulle resa utomlands utan bebo en villa nära staden, så att doktorn hvarje dag kunde resa in och sköta sin praktik.

Terminen närmade sig sitt slut. Ingeborg hade förtvifladt brådtom i skolan och med extra arbete, som hon ej ville låta gå sig ur händerna, och dessutom skulle hon tänka på deras sommarutstyrsel. När Nils Petter slutligen en solljus junidag infann sig med sin stadiga skötbåt och sin rödhåriga pojke »vid focken», placerades Ina akterut med alla sina filter och kuddar och då alt var klart, drog Ingeborg ett riktigt djupt andetag af lättnad.

Professorskan hade på förmiddagen kommit för att säga farväl och medfört en stor korg med stek,

gelé och sockerkaka till reskost, men doktorn följde med dem ned till hamnen, talade med lotsgubben, hörde sig för om vägen och vinkade slutligen ett sista farväl åt dem från stranden.

— Så snäll som »kusin Moritz» var ändå ingen annan! — Ina såg med tårskymd blick mot kajen. Ingeborg sade intet och hennes blick vände ej tillbaka utan riktades framåt, långt öfver det blånande vattnet, som om hon skådat mot framtidens aningsfulla förlåt.

Det var ypperligt segelväder. — En vacker bris just lagom, då man har kvinfolk ombord — utlät sig gubben vid styret. Också klöf slupen snabt de lätta böljorna, som skeno så blå i middagssolen.

Ina njöt i fulla drag af den angenäma färden, tils båtens sakta vaggande rörelse slöt hennes trötta ögonlock till en ljuflig slummer. Systemen svepte väl om henne och satte sig sedan vid lotsfars sida på aktertoften. Gubben var frispråkig, hade som sjöman rest vida omkring i sina dagar och satt nu som lots på »Näset». Ingeborg tyckte det var roligt att prata med honom, men när hon ibland tystnade, störde han henne ej utan sysslade stillsamt med båtens manövrering och talade helt sakta med sonen, Kalle, för att ej väcka den sofvande flickan.

Ifrån de stora hafsfjärdarna, där luften kändes så saltaktigt mäktig och frisk att bröstet vidgades, när man inandades den, kommo de in på lugnare vatten med klippiga stränder och talldungar här och där. Ibland foro de genom smala sund, där strand-

alarnas rötter sträkte sig knotiga och bruna ända ned i vattnet och där björkarnas nylöfvade grönska vackert stack af mot furornas mörkare färgtoner. Stundom åter öppnade sig helt plötsligt en ändlös vidd — det stora glittrande hafvet — där himmel och vatten möttes vid horisontens blånande rand.

Ingeborg hade alltid bott i inlandet så att alt, hvad hon nu såg, var fullkomligt nytt. Solen började långsamt sänka sig i väster, där ej ett moln skymde den praktfulla taflan, då lotsgubben pekade bort mot en tallbevuxen strand, som smalnade af åt ena sidan och avslutades med en brant klippspets, som skarpt aftecknade sig mot den ljusa skyn. — Där ligger »Näset» — upplyste han — gumman har nog redan känt igen oss på segelklutarna. Vi komma just lagom, innan solen går ned och misten, som stiger upp efter en sådan här solskensdag, är inte god att tas med för sådana där sjuklingar, som den lilla här på akterbrädan. —

Ingeborg log, tacksam för hans välvilja, och såg nu huru afståndet mellan stranden och båten raskt förminskades. Snart kunde man skönja den rödmålade lotsstugan med flaggstången på taket, båt-huset vid stranden och det lilla badhuset bakom tallarna; det hela såg så trefligt ut.

Vinden mojnade af alt mer, solskifvan hängde just vid synranden och Ina tittade upp helt yrvaken, då båten sakta törnade mot bryggan.

— Vi äro framme nu, min älskling — sade systemen hjärtligt — du har tagit dig en grundlig lur! —

— Ja, jag har sofvit så skönt, bättre än under hela vintern i staden. —

— Det var präktigt och, ser du, nu bär lotsfar själf dig i land! —

Med Ina på armen steg han varligt öfver de ojämna och något kullriga bjälkarna i bryggan, Ingeborg följde efter bärande alt lättare gods och sist kom Kalle med kappsäckarna på en skottkärra. På farstutrappan stod den fryntliga värdinnan och välkomnade dem och inne i stugan väntade kvällsvarden, färska abborrar med gräslök, rykande potatis, färskt smör och oskummad mjölk.

De två hörnrummen på andra sidan förstugan, som delade hela huset i två hälfter, voro så små som fartygskojer, men ytterst snygga med nymålade tak och blått papper på väggarna. Ett fönster kunde öppnas i hvardera kammaren och där ute såg man åt ena sidan tallskogen, åt den andra fjärden. Då Ingeborg fått Ina i säng och packat upp deras resgods och gjort rummet så hemtrefligt som möjligt, satt hon ännu länge uppe vid fönstret och såg ut öfver den spegellugna sjön.

Det var så tyst och stilla i huset, värdfolket sof i stugan, den hvita katten satt på trappstenen utanför dörren och blundade med ena ögat och långt borta öfver vattnet ljöd en fiskares melodiska sång. Hon gick till sängs med en underbar känsla af frid i hjärtat och en djup tacksamhet för denna lilla lugna sommarhamn, som tyktes vara i alt så lämplig för dem.



Då hon tidigt om morgonen vaknade af att solen sken in genom de obetäta rutorna, vandrade Nils Petter redan ned till båtbyggen för att ge sig ut på fiske och hans gumma kom med sin stäfa från den lilla fägården borta vid uthuslängan, där »Äppla» och »Prickuta» varit instängda till natten. Hon vinkade upp till Ingeborg och visade på den skummande mjölken. Ingeborg klädde sig raskt och gick ut till henne. Det var så roligt att se, när korna släptes ut på bete och huru den rödspräckliga kalven tjudrades på grässlutningen utanför stugfönstret.

Där inne hade lotsgumman så prydligt som i ett dockskåp. Alla kärl hängde blanka på väggen, ett ståtligt skeppsur pickade öfver sängen och skåphyllan var full af brokiga porslinstallrikar, två och två af hvarje sort, hvilka Nils Petter hemfört från sina sjöesor. Spiseln var snöhvit och garnerad med krusad sjösand, finhackadt enris täkte golvet och i fönstren blommade lackvioler och balsaminer. Utom stugan och de två hörnkamrarna, som voro lotsmors stolthet, innehöll huset blott den rymliga farstun, som tjänade till upplagsplats för alla möjliga och omöjliga föremål, samt en liten skrubb på vinden, där Kalle hade sin soflats.

Både lotsfar och hans hustru, som voro ovanligt ömhjärtade och barnkära, tykte synd om lilla Ina och omhuldade henne efter bästa förstånd. Nils Petter timrade själf ihop en soffa åt henne i taldungen och dit förde Ingeborg henne hvarje morgon,

då vädret var vackert, så att hon kunde tillbringa hela dagen i det fria. Själ f satt Ingeborg troget hos henne med sitt arbete eller ock läste hon högt ur någon treflig bok, hvilket var den lilla krymplingens käraste nöje och tidsfördrif. Hönsen pickade på backslutningen och den hvita katten låg helt sällskapligt med halfslutna ögon och spann för dem.

Men sjön var ändå det bästa sällskapet. I solskenet låg den så vackert blå, då det blåste kläddes vågorna i hvitt skum och fiskmåsarerna flögo skriande däröfver på sina stora, silfverglänsande vingar. Vackrast var den dock i aftonlugnet, när vattnet speglade himlen, när fiskarena rodde förbi i sina båtar och deras sång melodiskt sväfvade öfver den vida vattenytan. Midt på dagen kunde man ofta se en kutter med bländhvita segel ila förbi eller ock någon skärgårdsskuta och borta vid yttersta synranden förtonade röken från någon ångbåt. Här inne i bukten var man långt borta från stora stråkvägen och likväl så nära; hafvet, som svallade där ute förband en ju med hela den stora, vida världen.

När vinden var god och lotsfar hade godt om tid, tog han systrarna med sig på långa segelturer. De fingo se skärgårdens alla märkvärdiga platser ända ut till hafsbandet och efter en sådan färd växte Inas aptit alltid märkbart. Ofta landade de vid någon holme, då tog Ina sig en lur liggande på båtbottnen och Ingeborg klättrade bland strandklipporna eller sökte vackra små snäckor i sanden, alt här var ju så nytt och underbart för henne. Och när hon

vandrade på skären eller när hon satt på toften i lotsfars slup, hviskade hafvet sin trolska saga till hennes lyssnande själ och hon drömde såsom hon aldrig förut drömt under sitt unga vemodsfulla verklig-hetstyngda lif.

\*            \*            \*

En lördagsafton två veckor efter deras ankomst till »Näset», då Ingeborg tog sig en kort promenad på stranden under »toppbärgen», såg hon en vacker kutter med Nyländska jaktklubbens flagga styra rakt på bryggan vid båthuset. Det klack till i henne och hjärtat började häftigt klappa, hon tänkte på doktor Hollming; det var bestämdt han själf och »Gazella», som höllo kurs på »Näset». Hon skyndade öfver bärgen, men hann dock ej fortare än att kuttern redan kastat ankar, innan hon kom fram till stugan, där doktor Hollming gladt hälsande trädde emot henne.

— Vägen hit var för »Gazella» en formlig parad, idel medvind hela tiden; åh, det är härligt att vara riktigt på landet — och han tog af sin sportmössa och lät med synbar njutning vinden spela på sin blottade panna. Sedan skulle han bese lägenheten och prata med lotsmor och Nils Petter, allt under det han hela tiden gaf akt på sin lilla patient och då och då hade ett vänligt ord för henne. Ina var nästan yr i hufvudet af glädje öfver besöket och de många små gåfvor professorskan skickat henne.

Lotsmor bullade upp en kvällsvard, som varit tillräcklig för minst ett halft dussin uthungrade sjögastar, helkokta ägg, flundror och risgrynsgröt med mycket socker och kanel. Det var riktig feststämning i huset.

— Om man hvarje afton sutte vid ett så stort gästabad, skulle magen begynna knota — småskrattade doktorn — men flundrorna äro värkligen delikata, så färska får man dem aldrig i stan. —

På aftonen, när Ina krupit till kojs, vandrade doktorn med Ingeborg ute på klipporna och beundrade solnedgången; de samspråkade gladt och Ingeborg fagnade sig öfver, att han nu som förr tyktes betrakta henne som en god kamrat, med hvilken man kunde tala öppet och förtroligt. Han berättade om deras sommarlif på villan; de hade så angenäma grannar, en älskvärd tysk baronessa från Petersburg med sin nièce, en adertonårig skönhet. Han beskref utförligt i detalj hennes utseende, den sammetslika hyn, det rödblonda håret och de smäktande bruna ögonen med sitt barnsligt täcka uttryck samt den lilla svällande munnen. De spelade lawn-tennis tillsammans alla dagar; det fans så många unga i villan och sommarlifvet lofvade blifva särdeles trefligt. Den lilla petersburgskan hade också en näpen sångröst och sjöng sitt »plaisir d'amour» alldeles förtjusande.

Doktorn hade slagit sig ned på ett klippblock medan han talade och Ingeborg satt ett stycke högre upp och såg utåt hafvet. Under det att hon lyssnade,

var det som om en skuggbild, hemlighetsfullt insvept i nattdimmans slöja, tyst sväfvat fram öfver vattnet, visionen af den lilla utländskan med det röda håret och den bländande hyn, som doktorn skildrat för henne. Och skuggan växte och växte tils himmel och haf småningom fördunklades däraf. Hon ryste omedvetet till.

— Börjar »stora syster» frysa. — Han kallade henne ofta så. — Låt oss återvända, jag tänker också gå tidigt i säng där nere på kuttern, ty lotsgubben har lofvat mig ett präktigt fiske i soluppgången i morgon. —

De gingo tysta upp mot stugan och doktorn tog godnatt med ett kraftigt handslag. Ingeborg lade sig genast, men sömnen kom icke. Hon låg alldeles stilla med vidöppna ögon och armarna under hufvudet, men hon skulle icke kunnat göra reda för hvad hon tänkte på, det var lika ovisst och dunkelt som spöksynen ute på vattnet; hon kunde blott icke sofva, ehuru Ina andades lugnt vid hennes sida, lotsfar snarkade i köket och katten sof på sin vanliga plats utanför farstudörren, medan kuttern sakta vaggade där ute på viken, där doktorn söfdes till ro af vågornas sorl mot stranden.

Tidigt på söndagsmorgonen såg Ingeborg från sitt fönster, huru lotsen begaf sig till fisket och åtföljdes af doktorn, som var iklädd en ljus sportskjorta, hvilken lät hans välbildade figur fördelaktigt framträda. Han satte sig vid rodret och Nils Petter grep årorna; snart voro de ur sikte bakom klipporna.

Det var den härligaste sabbatsmorgon man kunde se. Solen sken från en fullkomligt molnfri himmel på spegelblanka fjärdar och hela skärgården tyktes fira gudstjänst i naturens tempel.

Då Ina blifvit flyttad till sin vanliga plats i tallungen, tog Ingeborg sin psalmbok och läste för henne dagens text samt en enkel utläggning däröfver, afpassad efter barns uppfattning. Det var så stilla rundtomkring dem, från tallarna utströmmade kåddoft i det varma solskenet och på trappan satt husmodern med sin postilla. Från närmast belägna kapell klingade kyrkklockornas malmtoner öfver till dem. Ingeborg brukade alltid hålla sin andaktsstund, när dessa klockljud tonade, ty då viste hon, att församlingen där borta manades att träda in i Herrens hus för att fira gudstjänst.

När hon slutat läsningen, slöt Ina ögonen till en liten förmiddagsblund, men systern dröjde dock kvar hos henne och läste tyst några favoritpsalmer. Då prasslade det sakta i ljungen bakom henne och på den lilla af bruna barr fullströdda stigen närmade sig doktorn och lotsgubben. De hade lämnat båten på andra sidan näset och Nils Petter bar på en knippe präktiga abborrar, som doktorn triumferande visade på.

Han stannade i förbigående och talade en stund lågmäldt med henne. — Jag tror att »stora syster» predikat för »lillan» — sade han skämtande. Ingeborg nickade.

— Tröttar icke sådan tung läsning? Jag ser att hon somnat. —

— Det gör hon alla förmiddagar, luften här ute blir henne för öfvermäktig. Hela naturen har här firat gudstjänst med oss — tillade hon blidt.

— Jag hade värkligen ända till detta ögonblick alldeles förgätit att det var söndag, ehuru det just var af denna orsak jag kunde taga mig en fridag för att hålla mitt löfte till er — sade han. — Där hemma spela de helt visst ett parti lawn-tennis nu efter frukosten. —

Han såg utåt hafvet med en tankspridd längtansfull min, som ej undgick Ingeborg.

— Det är god vind, jag får lof att bryta upp middagstiden . . . Men nu måste jag gå och skaffa mig en bit mat, sjön ger en väldig aptit. »Stora syster» ser så allvarsam ut; jag vet hvad det är, hon tycker, att »kusin Moritz» är en ogudaktig sälle, som till och med förgäter sabbatens hälgd. —

— Jag tror inte, att jag tänkte just så — svarade den sanningsälskande flickan.

— Men någonting ditåt i alla fall — skrattade han lågt. — Medgif att ni anser mig för en hedning! —

— Jag tror, att ni inte kan kallas, kristen mer än till namnet — svarade hon sakta.

Han såg på hennes sänkta vackert hvälfda ögonlock och de fina, lätt skälvande läpparna, kring hvilka det nu hvilade ett drag af vemod, som han ej sett där förr. — Och ni, Ingeborg, är ett ungt helgon eller åtminstone den mest moraliska unga dam jag känner — svarade han en smula gäckande, sedan

svängde han sig om, gjorde en lätt hälsning med handen vid mössan och styrde kurs mot stugan.

Ingeborg satt länge orörlig, ja så stilla att en hvit fjärl kom och hvilade sig på blommorna i hennes halmhatt; händerna voro korslagda kring psalmboken och blicken irrade med ett inåtvändt begrundande uttryck öfver vattnet; man kunde se att hon var försjunken i djupa tankar. Men så vaknade Ina och då var hon genast redo att börja ett litet gladt samspråk med henne.

Fram på dagen reste doktorn, han hade lifvat upp den sjuka flickan med sina glada berättelser, föreskrifvit ny stärkande medicin och varit så vänlig mot dem alla, att han tagit »Näset» med storm.

Ina viftade åt honom genom fönstret och Ingeborg följde honom till stranden. Då de togo farväl, behöll han ett ögonblick hennes hand i sin. — Jag måste riktigt se på er, Ingeborg, min mor vill nödvändigt veta, hur ni ser ut nu för tiden, om ni blifvit frodig och solbränd. Men det kan jag då inte säga! —

— Ack, jag har nog varit frisk; hvad hon är innerligt god. — Ingeborg kände att gråten steg henne i halsen.

— Ja ja, ni är en präktig sjukvårderska, Ingeborg; men kom ihåg, inga långa predikningar för den lilla där inne. Om det existerar en himmel, måste den vara till för ett sådant stackars oskyldigt barn som hon. —



Ingeborg drog bort sin hand. — Likväl måste det finnas En, som öppnar dörren till himmelriket äfven för barnen, och det är om Honom jag läser för Ina — svarade hon lågt men fast. — Jag predikar aldrig, jag endast tror att »ingen kommer till Gud utan genom Jesus Kristus». Längre än till lifvets gräns kan ingen af oss följa våra kära och sedan, när skilsmässan kommer, är det godt att hafva ett visst hopp både för dem och oss. —

Doktorn svarade ej, han höll på att lösa upp en knut på en repstump.

— Vi försöka, så godt vi kunna, vandra hemåt hand i hand — sade hon med darrande läppar. — Skulle jag taga ifrån henne något, som kunde vara till tröst på vägen? —

— Nej för ingen del, vi tänka blott så olika — svarade han. — Farväl nu till härnäst, jag kommer nog snart igen. —

Ingeborg stannade kvar vid stranden, tils kuttern såg ut som en liten svart prick borta vid synranden, sedan gick hon långsamt tillbaka hem. Hon kände sig så sorgsen till sinnes, men på samma gång gladde hon öfver, att hon en gång fått tala öppet med doktorn. Det var ju godt att stå fullt klar inför honom, äfven om hennes ord på visst sätt fjärmade dem från hvarandra. Ty det var sedan länge klart för henne, att han stod fullkomligt främmande för det, som för henne utgjorde hufvudsaken, hjärtpunkten i lifvet. Så god, så ädel, varmhjärtad och rättänkande han än var, hade han i religiöst hänseende

intet fäste — det var hans mors enda sorg och Ingeborg kände djupt denna brist.

Hon kunde knapt fatta, att en man sådan som Moritz drefs till det rätta endast af en inneboende aktning för sedelagens höga bud; men kanske var det på det hela taget naturligt nog, att religionen för honom blifvit en bisak. Han hade alltid varit lyckans bortskämda skötebarn, alt hade gått honom väl i händer och medgångens vind hade gynnat hans färd genom hela lifvet.

Med henne var det annorlunda. Så långt hon kunde minnas tillbaka, hade fattigdom och bekymmer hvilat tryckande öfver hemmet. Sedan kom faderns död, och moderns sjuklighet ökade omsorgerna, dem hon burit nästan ensam; och nöden drifver till den store Hjälparen. Den sanningen hade Ingeborg lärt af egen erfarenhet. Fadern hade varit en varmt troende prästman, som i lif och gärning ständigt omsatte, hvad han såsom själaherde förkunnade, och det var hans ord och föredöme, som lagt grunden till Ingeborgs sjäslif, hvilket sedan utvecklats i präfningens skola. Hon hade nog haft sina mörka stunder och med ungdomens otålighet knotat öfver riset, men till slut hade hon alltid kunnat tacka Gud för hvad Han gett. Därför ville hon nu ej förmätet döma öfver den, som kanske ej haft samma tillfälle som hon att »präfva det godt är och utvälja det bästa». Alt godt och ädelt i människonaturen är ju dock en återglans af Gudsbelädet och Herren kan förklara det efter sin vilja.

Hon knäpte samman sina händer i den tysta natten, medan vinden sakta svepte om lotsstugan, och bad ur djupet af sitt hjärta, att det ädla, sanna och goda på jorden måtte varda hälgadt af kristendomens anda till Guds ära.

\* \* \*

Två veckor senare landade »Gazella» åter vid båtbyggnaden. Doktorn hoppade i land, frisk och kraftfull och strålande glad. Ingeborg tyckte att han fått någonting nästan pojkkaktigt i sätt och väsen, aldrig hade han varit så skämtsam, och när han log lyste de hvita tänderna fram under hans mörka mustascher och han såg så märkvärdigt ung ut.

Han tog båda systrarna med sig på en lång seglats, bar sin lilla patient ända ut på »toppklippan», för att hon skulle få se solen gå ned, och han var så älskvärd och omtänksam som någonsin. Medan Ina slumrade inne i sofrummet, satt han med Ingeborg på den gröna backslutningen under fönstren mot sjön och berättade om lifvet på villan och deras täcka granne. Kring henne tyktes allting koncentrera sig, lawn-tennis partierna, ridturerna och promenaderna, och man märkte, att han med lif och lust tog del i alla dessa förströelser. Han frågade också mycket efter Ina och ville göra sig noggrant underlättad om hennes tillstånd dag för dag; det gjorde Ingeborgs hjärta godt, att han midt i sin sommarglädje tänkte på den stackars lilla krymplingen och ville komma och besöka henne, men hon kände

också halft omedvetet, att han just nu längtade efter någon, som ville höra på honom.

Möjligen fann professorskan fröken von Zoll icke lika förtjusande som han beskref henne, eller ock tvekade han kanske ännu att tala fullt öppet med modern om en angelägenhet, som rörde dem båda så nära. Hon viste det ej, men hon anade, att han kom till henne för att fritt få utgjuta sitt hjärta, till henne, som han från första stunden betraktat som en kamrat. Medan hennes hjärta klappade våldsamt, lyfte hon modigt sitt hufvud och lyssnade med beundransvärd själfbeherskning till hans entusiastiska skildringar öfver den unga petersburgskans alla förtrollande egenskaper. Han ville hafva förståelse och hon gaf den i rikt mått och kände sig stolt öfver, att det var till henne han kom med sitt förtroende.

Den följande veckan kom han tillbaka och sedan åter den nästa. Ena gången var han strålande glad och meddelsam, den andra åter förstämd och dyster, alt efter som hans kärlekssaga genomlöpte de sedvanliga skedena af ovisshet och hopp. Med äkta kvinnlig finkänslighet lyckades Ingeborg alltid anslå den rätta tonen, antingen deltog hon i hans glädje eller ock uppmuntrade hon honom i hans nedslagna sinnesstämning.

Gentemot Ina förblef han dock alltid densamme, men för hvarje besök såg han mer betänksam ut, ty den sjuka flickan, som under början af sommaren märkbart förbättrats, började nu åter gradvis blifva svagare och Ingeborg förstod, att doktorn ej längre hoppades på förbättring.

— Jag hade värkligen väntat mer af denna sommar, men flickans fysik är så klen, att våra yttersta utvägar icke vilja förmå något. —

— Mot döden är ingen ört vuxen — svarade Ingeborg sakta.

Han såg vänligt på henne. — Stackars tåliga sjuksköterska! —

Den deltagande rösten höll på att alldeles öfverväldiga hennes upprörda hjärta, men hon beherskade sig för att fråga: — Borde vi föra henne till staden? —

— Det skola vi tala om, när jag kommer härnäst — svarade doktorn och trykte hårdt hennes hand till farväl.

Nils Petter, som gjort en stadsresa, kom några dagar senare hem med köttsaft och champagne, alt hade doktorn tänkt på. Professorskan skref ett hjärtevarmt bref, det gjorde Ingeborg så godt just nu, då hon i sin oro för systemen kände sig så obeskrifligt ensam. Inas tillstånd var äfven i snabt nedåtgående. Hon ville ej bli flyttad ut om morgnarna, hon bad ej om att få fara ut på sjön, hon blef fullkomligt apatisk och stannade snart hela dagen i bädden och hon lyfte knappast ögonlocken, då man tilltalade henne.

Dag och natt vakade systemen öfver henne, men det var en dyster vakt, ty Ina talade sällan och det föreföll nästan, som om hela hennes varelse gripits af en förlamning, som gjorde henne mer lik en död än en lefvande.

En kväll, då febern varit ovanligt stark, så att hon flere gånger oroligt rört sig i bädden, såg hon plötsligt upp och famlade liksom sökande omkring sig.

Det hade varit en gråmulen dag och på aftonen silade regnet ned från de tunga skyarna. Lotsgubben var borta och de öfriga i huset sofvo redan, man hörde ej annat än vindens suckande från hafvet och vågornas brus mot strandklipporna.

För första gången greps Ingeborgs modiga hjärta af bäfvan, en häftig ångest betog henne, ty hon anade, att hon denna mörka ensliga natt skulle stå ansikte mot ansikte med döden.

— Det är så mörkt; hvar är du? — klagade den sjuka flickan.

— Här bredvid dig, min älskling! —

— Jag kan inte se dig; ack, tänd ljus! —

Lampan brann på bordet; men för stackars lilla Ina hade alt jordiskt ljus redan mistat sin glans.

— Jag ser inte vägen — jämrade hon sig — led mig, led mig! —

— Jesus skall bära dig hem på sina starka armar, mitt stackars lilla trötta barn — sadē Ingeborg och lade lugnande sin hand på den sjukas heta panna.

— Sjung för mig, syster! —

Jag är trött och hvila vill,

sluta mina ögon till.

Milde Jesu, bär Du mig

i ditt sköte hem till Dig.

Hon sjöng så länge, tils hennes strupe nästan hopsnördes af smärta och ångest. Allena satt hon

i nattens dunkel med armen kring Inas hjälplösa gestalt och när dagen ändtligen grydde, satt hon ännu kvar vid det döda barnets liflösa stoft.

Samma dag på kvällen kom doktorn. Ingeborg gick honom genast till mötes och, utan att hon yttrade ett ord, förstod han hvad som händt.

— Jag hade hoppats att hinna hit i går, men blef uppehållen af ett svårt sjukdomsfall och nu ser jag att jag kommer för sent — sade han sorgset. — Min lilla patient har kämpat ut, icke sant? — Han tog med hjärtligt deltagande Ingeborgs framsträckt hand och gick sedan med henne in i rummet för att se den döda. Hon låg där så blek på en improviserad bår, dödens stränga majestät hade redan efterträds af ett lugnt leende kring munnen och i hennes kallnade hand hade Ingeborg lagt en liten bukett ljung, det enda »Näset» hade att bjuda på i blomsterväg.

Doktorn såg länge och nästan ömt på den hvilande barngestalten, som nu funnit ro efter sitt korta lifs långa lidande, sedan vände han sig till systemen och, när han varseblef hennes bleka kinder och matta blick, drog han henne med mildt våld ur rummet.

Ute på strandklipporna, som under sommaren så ofta varit deras älsklingsplats, satte de sig ned och lyssnade tysta till vågornas sång. Det var friskt i luften, höstkylan hade kommit plötsligt; mossan i bärgsremnorna vid stränderna skiftade i brunt och långa, tunga vågor gingo ute på fjärden.

Det var doktorn, som först började tala. Han berättade, att de snart skulle flytta in till staden igen; hans mor hade haft känning af sin reumatism och längtade efter sitt väl ombonade sofrum. De sista tiderna hade den kära lilla morsgumman haft så mycket att grubbla öfver.

Doktorn såg menande på Ingeborg. — Jag borde ej tala om min stora lycka just i dag, midt i er tunga sorg, Ingeborg, men så stor egoist är jag, att jag längtar efter ert, ja just ert, deltagande nu genast.

Ett ögonblick mörknade det rundt omkring henne, så att hon instinktmässigt grep efter klippkanten för att söka stöd, men sedan kunde hon höja sin trötta blick mot hans och småleende önska honom lycka. Hon viste ju så väl, att det gälde hans nyss ingångna förlofning med fröken Lilly von Zoll. Doktorn tog hennes sympati för verklig, hvilket den ju i grunden var, om den ock för ögonblicket tvingades fram af en stark viljeansträngning, och så beskref han för hundra gången sin Lillys älskvardhet och hur jublande säll han var. Den följande veckan skulle fästmön återvända med sin tant till Petersburg, där doktorn under hösten ämnade hälsa på henne. Strax på nyåret skulle bröllopet stå.

— Vi skola hafva gemensamt hem med mamma — berättade han. — Lilly vill inte ens höra talas om att på något sätt skilja oss åt och jag misstänker, att min fästmö icke håller har det aflägsnaste begrepp om en husmors och värdinnas kall. Hon är en sådan vacker fladdrande fjärl, som aldrig befattat sig



med det materiella i världen; men det gör ingenting, då mamma stannar hos oss. Lilly är ju ännu så ung, hon har framtiden för sig. —

Ingeborg behöfde ej svara med annat än ett »ja» eller »jaså» och en liten bifallsnick vid lämpliga tillfällen, ty doktorn förde ordet så ifrigt och var så angelägen att utförligt få meddela henne alt, som låg honom på hjärtat, att en god åhörarinna var det, som nu behagade honom bäst. Ingeborg satt med korslagda händer och ett stereotyp leende på läpparna och när han ett ögonblick tystnade, blickade hon tankspridt bort öfver det mörknande vattnet.

De dröjde kvar där ute ända tils lotsgumman kom och ropade, att gröten var färdig; då gingo de in i det upplysta köket, som såg helt hemtrefligt ut med sin klart lysande lampa öfver det nätt dukade kvällsvarsbordet.

Den natten låg Ingeborg inne hos sin värdinna, som doktorn ålagt att vaka öfver henne. Till följd af denna order företog sig den välmenande gumman att hela natten sitta i en gungstol bredvid sängen; för att ej störa hennes goda slummer låg Ingeborg alldeles orörlig och stirrade ut i höstmörkret och lyssnade till vindens sus. Det var för henne omöjligt att sofva i den egendomliga stämning, hvori hon nu befann sig. Hon kände sig upprorisk mot Gud och människor, men på samma gång gränslöst likgiltig. Alt, som fordom i mörka stunder utgjort hennes tröst, var nu som förintadt, hennes själ sträkte sig fåfängt

efter en strimma ljus, men sjönk alltid åter tillbaka i mörkret.

Hvad hade väl lifvet egentligen gett henne? Hade hon någonsin varit värkligt lycklig? Hade icke alltid bekymmer, sorg, sjukdom och missträkning fallit på hennes lott? »Gud är kärleken» hette det. Hvad hade hon att tacka Honom för? Hon hade velat gråta högljudt öfver sig själf, bittra, länge återhållna tårar, men då skulle lotsmadamen genast vaknat. Hon kände sig som fånge för hans välmennings skull; hvarför skulle han bry sig om hennes välbefinnande! Hvem hade hon nu att lefva för, när Ina, den sista af hennes egna, blifvit tagen ifrån henne.

Andra kunde ju slumra på sin lycka. Den där Lilly, hon sof säkert ljuft och drömde sköna drömmar! Hvarför skulle all lifvets lycka falla på andras lott, sådana som kanske inte ens förstodo att uppskatta hvad de vunnit, då däremot hon skulle kunnat gifva sitt lif för hans sällhet! Det stormade inom henne, hon bet ihop tänderna och vred sina händer, till slut blef det henne för kvaft, hon måste till hvad pris som hälst skaffa sig luft.

Lots gumman snarkade högt. Ingeborg steg försiktigt ur bädden och öppnade fönstret åt sjösidan. Hon inandades med välbehag den friska nattluften, stödde armarna mot fönsterkarmen och blickade upp till de brustna skyarna, där några bleka stjärnor höllo på att försvinna i morgonens svaga gryning; och så, helt plötsligt, började tårarna droppa ned, först en

och en, sedan ett varmt ymnigt regn, tils isen kring hennes stackars förstelnade hjärta smälte.

Ännu skulle det väl räcka länge, innan hon kämpat sig igenom förödmjukelsens dal och krupit tillbaka till sin gamla plats vid korsets fot, men hennes själs djupa behof af tröst och frid var dock för denna gång tillfredsstäldt. Hon ville ej mer knota, ej håller önska Ina tillbaka till denna jord, som för henne alltid skulle blifvit ett plågornas land, nej, hon kunde nu tacka Gud för hvad Han gett och hvad Han tagit; när hon tyst smög tillbaka i bädden, sjönk hon ändtligen i en lugn vederkvikande sömn.

Några dagar senare förde Nils Petters slup en sorglig börda tillbaka till hufvudstaden, ty under seglet i fören stod Inas lilla hvita kista, och flaggan på half stång förkunnade för de mötande, att man hadé en död ombord.

Ingeborg satt nu vid gubbens sida liksom vid deras färd till »Näset». Blek och sorgsen var hon nu och lotsen respekterade genom sitt tysta deltagande hennes sorg. Huru annorlunda var icke alt denna mulna och kyliga hösteftermiddag mot den soliga junidag, då slupen förra gången förde dem samma väg. Himmel och vatten, klippor och stränder, alt tyktes hafva förvandlats sedan dess. Då mötte Ingeborg hoppfullt den kommande sommarn, medan Ina slumrade, vaggad till sömns af vågornas sång. Nu fans ingenting mer att hoppas för henne

på jorden och åter slumrade systemen på båtens boten, men i den långa sömnen, som intet ljud här nere kunde väcka. Lyckliga lilla Ina!

\*       \*       \*

Ingeborg hade sagt upp sitt rum och flyttade såsom bolagist till en kamrat. Det var liksom att börja lifvet på nytt, för första gången var hon helt allena. Ingen att tänka på, ingen att sörja för, det var så mörkt och ödsligt, men man måste ju resignera. Det gälde åter att upptaga det dagliga arbetet och försöka lefva lifvet, så godt man förmådde.

Hennes gamla vän professorskan hade genast vid ankomsten till staden mött henne med öppen famn, det var en stor tröst. Hon uttalade sin önskan, att Ingeborg mycket ofta skulle besöka henne; och när doktorn reste för att hälsa på sin fästmo, voro de två ständigt tillsammans.

Det fans ingen, som nu mer behöfde henne i det tarfliga hemmet, hvilket inte var vidare trefligt, isynnerhet om man jämförde det med Hollmingska husets bekvämligheter.

— Man blir bortskämd här hos lilla tant — brukade Ingeborg säga — men det kännes så skönt att från ensamheten där borta komma hit och värma sig i en trofast vänskaps milda solsken. —

Professorskan visade henne alltid den största ömhet och gaf henne hvarjehanda små uppdrag, såsom att servera kaffet eller taga fram den kinesiska

tédosan om kvällarna; hon ville att Ingeborg skulle känna sig hemmastadd hos henne och hon kallade henne ofta »min älskade dotter», ehuru det ju var för en annan hon bort spara detta namn.

Trots sin kärlekslycka hade doktorn tid öfrig äfven för henne och det vida mer än förr, då han vanligen mest sysselsatte sig med den sjuka systemen. Han hade mycket att omförmäla från sin vistelse hos fästmöns släkt; Lilly själf, hennes tankar och tycken var ett ämne, som aldrig syntes blifva utslitet, men hans intresse för hemmet var altjämt detsamma. Ja, det föreföll stundom, som om han nu njutit dubbelt af lifvet under de närvarande gamla förhållandena, just i förkänslan af att han gick någonting fullkomligt nytt till mötes. Då han återvände från sina många sjukbesök eller slutade någon ändlöst lång mottagning, slog han sig med välbehag ned i den bekväma hvilstolen, som alltid stod ledig för hans räkning, och han kunde vara säker om, att Ingeborg lagt fram dagens tidningar åt honom och ordnat hans cigarrställ. Han tackade henne med det vinnande leende, som gjorde det så lätt att bevisa honom en tjänst, och alltid kom gifvaren att anse sig som hans gäldenär. För sin del tog han saken helt naturligt. Det var nu en gång så, att allting i hemmet ständigt rörde sig kring hans person. Han var den medelpunkt, efter hvilkens tycken och tankar hela huset blindt rätade sig, och Ingeborg gjorde bara som de andra.

Det var väl kanske icke riktigt rätt, att hon njöt så mycket af att få göra och vara någonting för

honom, men det var ju blott för en så kort tid och så stod hon dessutom i en tacksamhetsskuld till honom, som hon ansåg sig aldrig kunna gälda.

Hon kände sig strålande lycklig, när professorskan en dag gaf henne det viktiga uppdraget att ordna doktors skrifbord, hvilket Finas damviska ännu aldrig fått beröra. Troget brukade hon öfvervaka, att ingen fick störa honom, då han efter en hos någon patient genomvakad natt tog sig en stunds hvila under dagen; och när han sökte något, var det vanligen till henne han vände sig för att få hjälp. Han brukade skämtsamt kalla henne »min goda ande» och det namnet passade Ingeborg förträffligt, ty hennes värksamhet var alltid ett arbete i det tysta och hennes väsen gjorde sig så litet gällande, att man knapt lade märke till, huru mycket hon i själfva verket uträttade.

Professorskan trufdes aldrig så väl som i den unga flickans sällskap, de kunde både tiga och tala tillsammans och förstodo altjämt hvarandra så väl.

Den gamla frun ville väl af hjärtat fröjda sig åt sonens lycka — hans giftermål hade ju alltid varit en af hennes käraste framtidsdrömmar — men på botten af hennes glädje låg där nu, hvilket Ingeborg lätt upptäckte, en liten skymt af oro. Hon talade ofta om sin blifvande svärdotter och berömde henne ständigt liksom för att stärka sin öfvertygelse, att Moritz gjort det bästa val; men Ingeborg anade, att hon ej alltid kände sig lugn för hans framtid. Och i sådana stunder kunde hon sluta den unga

flickan tätt intill sig och hålla henne länge tryckt mot sitt bröst i en trofast omfamning. Hon behöfde sympati, hon också, liksom hennes son under den förflutna sommaren och båda funno hvad de sökte hos Ingeborg, den ensamma främlingen, som vunnit huld och skydd vid deras varma härd och som därför i återgäld gaf dem sitt trofasta hjärtas bästa och ädlaste känslor — en djupt känd, outplånlig tacksamhet.

Fram på nyåret reste doktorn för att fira bröllop. Professorskan skulle följa honom, men blef illa ansatt af sin gamla reumatism, så att hon måste stanna hemma. Hela bröllopet bestod också endast af en familjefrukost efter vigseln, hvarefter de unga nygifta afreste på en weddingtrip till södern.

Ingeborg tillbragte hela jullofvet hos sin gamla vän och vårdade henne som den ömmaste dotter. Om kvällarna sutto de tillsammans i hörnsoffan i salongen och Ingeborg läste högt, eller ock talade de om doktorn och hans unga fru och reste med dem i tankarna till det soliga Firenze, det romantiska Venedig eller det gamla Roma. Men alt eftersom tiden för deras hemkomst närmade sig, blef den gamla frun märkbart nervös och orolig. Ingenting kunde vara tillräckligt bra för de kära resandena, Lilly tyckte kanske så eller så om det och det, därför måste alt ordnas om och om igen och Ingeborg var därvid professorskans högra hand.

Två rum, förut uthyrda åt främmande, hade blifvit förenade med den öfriga våningen och förvandlade

till en komfortabel sängkammare och ett litet förtjusade kabinet för den unga frun. Blå sidenmöbel, draperier i samma färg för dörrar och fönster, det måste ju vara elegant för en bortskämd storstadsdam och doktorn hade själf valt altsammans efter sin egen smak.

Professorskan var så upprörd, när de slutligen skulle komma, att Ingeborg hade lofvat att stanna kvar för att välkomna dem; Fina gick högtidlig omkring och såg ännu en gång efter, att allt var i ordning för det viktiga mottagandet. De voro nästan rädda, de båda gamla i huset, att inte kunna vara den nya herskarinnan till behag, detta var ju för doktors skull det allra förnämsta.

Den antika pendylen i professorskans rum visade timmen för tågets ankomst och den gamla damen satt med handen bakom örat för att från den tysta gatan kunna uppfånga det aflägsnaste ljud. Intet tvifvel, nu klingade bjällror där ute. Fina skyndade utför trapporna, professorskan stapplade, stödd mot sin käpp, till tamburen; hon ville nödvändigt välkomna dem redan i dörren, men Ingeborg drog sig skygt tillbaka, detta möte var en stor pröfning för henne.

— God afton, käraste mamma! — Det var doktors fulltoniga röst och där bredvid honom stod en smärt ung dam insvept i dyrbart pälsvärk. Hon böjde sig gratiöst ned och kyste svärmodern på hand, men den gamla tog hennes hufvud mellan sina darande händer och kyste henne två gånger på pannan.



Det undgick ej Ingeborg, att den unga frun lätt drog hufvudet tillbaka liksom för att akta sin coiffure, det såg en liten, helt liten, smula beräknadt ut just i ett sådant ögonblick, då både moder och son hade brustit i tårar.

Hvad doktorn var artig och uppmärksam mot sin unga hustru! Han klädde af henne ytterplaggen, tog emot handskarna och bar in hennes resväska, men hon såg också ut, som om hon varit van vid att blifva väl betjänad. Trots de späda axlarna och det lilla hufvudet på den smala halsen förde hon sig med mycken värdighet i sin ytterst eleganta resdräkt, som var kantad med dyrbart skinn.

Ingeborg hade gått till matsalen för att laga téet i ordning, nu kommo de öfriga också dit; professorskan stödde sig vid sin sons arm och unga frun gick allena framför dem som en uppenbarelse från lyxens stora värld, modärn, korrekt och elegant från topp till tå, en fulländad världsdam.

— Åh, se där, Ingeborg, så vänligt att vara här och möta oss — doktorn rakte henne hjärtligt handen. Unga frun frågade på fransyska, om hon var hushållsföreståndarinna, men doktorn svarade på svenska: — Nej, för ingen del, hon är min kusin, ja, min syster borde jag väl snarare kalla henne. Se här, Ingeborg, är nu Lilly, som jag så ofta talat om, och jag vill hoppas, att ni två måtte bli riktigt goda vänner. —

Den främmande damen bugade sig lätt och sträkte förbindligt fram sin smala hvita hand, men

hon såg fullkomligt indolent ut och Ingeborg kände instinktlikt, att mellan denna strålande uppenbarelse och hennes egen anspråkslösa person låg en klyfta, altför djup att vänskapen skulle kunna slå någon brygga däröfver. Hon drog sig hastigt tillbaka och serverade téet åt de resande, medan unga frun med sin svärmor underhöll en liffig konversation på fransyska.

Därunder hade Ingeborg godt tillfälle att betrakta henne. Hon hade ytterst regelbundna drag, en fint böjd näsa, vackra om än något tunna läppar och ljusbruna ögon — alldeles såsom doktorn många gånger beskrifvit henne. Därtill kom ännu den samtetslika hyn af bländande hvithet mot det rika rödblonda håret, hela företeelsen var tvifvelsutän mycket vacker och gratiös. Men likväl sökte Ingeborg fåfängt utgrunda, hvad som egentligen dragit doktorn till henne, ty ögonens uttryck var tämligen kallt och kring munnen låg ett högmodigt drag. Hon såg icke god ut och sida vid sida med den älskvärda professorskan, hvars blida ansikte strålade af den hjärtligaste välvilja, blef detta ännu mer i ögonen fallande.

Doktorn deltog ej i samtalet, han rörde tankspridd med skeden i sitt téglas och Ingeborg tykte att han såg trött ut.

Emedan de rest hela dagen, drogo sig man och hustru snart tillbaka denna afton, ehuru fru Lilly leende förklarade, att hon i vanliga fall aldrig gick till sängs före klockan ett på natten.

— Därför sofver du äfven bort de bästa morgontimmarna, en oersättlig förlust i sanning — sade

doktorn skämtsamt. Han gick själf alltid tidigt till sängs, då han ej var öfverlupen af arbete, och steg tidigt upp om morgnarna.

— Jag har inte några tvätterskevanor — svarade den unga frun med en gratiös nigning.

Det var nog sant att hon hade små förtrollande miner och gester, tänkte Ingeborg, men det såg allsammans inte riktigt naturligt ut.

Följande morgon drack Ingeborg ensam sitt kaffe i den stora matsalen; hon hade denna natt såsom mången gång förut legat på professorskans soffa och skulle nu begifva sig direkte till skolan, men Fina var alltid angelägen, att hon skulle få en kopp varmt kaffe, innan hon gick.

— Bjudes här på kaffe redan? — Doktorn stack in hufvudet genom den halföppna dörren. — Det skall smaka skönt! Ingenstädes dricker man så godt kaffe som här hemma — och han drog sin stol till bordet och mottog koppen, som Ingeborg räkte honom.

— Lilly sofver ännu, det är omöjligt att få lif i henne förrän allra tidigast klockan elfva på förmiddagen — sade han. — Storstadsovanor, kära Ingeborg! Hur är det, jag tyckte mamma såg litet angripen ut i går? —

— Åh nej, hon var blott upprörd för tillfället, eljes är reumatismen på återgång och nu har hon fått både sömn och matlust. —

— Det gläder mig af hjärtat, hon har också haft en öm vårdarinna och ett kärt sällskap i er,

Ingeborg. Jag tror, att det är er mission att sköta sjuka och lidande. —

— Det är ju blott en ringa gengäld för min stora skuld. — Ingeborgs ögon fylles plötsligt af tårar.

Doktorn hotade henne skämtsamt med pekfingeret. — Inga tårar, då måste jag förklara, att nervsystemet är angripet. —

— Åh, med mig är det ingen fara — sade hon brådskande. — Men nu måste jag ge mig af för att inte komma för sent till skolan. —

— Det var skada, vi hade det just så treffligt. Kom snart igen, hemmet kan inte alltför länge umbära »den goda andens» närvaro. —

Kunde han verkligen tänka så om henne och glädjas öfver hennes sällskap midt i sin nyvunna lycka! Det skymde åter för hennes blick, när hon skyndade gatan framåt i den kulna vintermorgonen. Han höll af henne, hon kunde icke tvifla därpå; det var en gåfva, som hon med tacksamhet borde bevara, och som en god trofast vän skulle hon äfven alltid betrakta honom.

\* \* \*

Ingeborg kom verkligen rätt snart igen. Professorskan ville hålla en liten middag för att fira de nygiftas hemkomst och doktors allra närmaste vänner voro inbjudna; Ingeborg skulle naturligtvis vara där och hjälpa henne. Hon kom från sina

lektioner alldeles lagom för att ge Fina en handräkning vid dukningen och professorskan behöfde äfven en smula hjälp med toaletten.

Den gamlas ansikte var icke så lugnt som vanligt, kring läpparna rykte det ibland nervöst och flere gånger for hon oroligt upp, medan Ingeborg fäste spetsmössan på det rika silfvergrå håret.

Också Fina var ur humör och såg nästan desperat ut, då hon tigande satte fram husets gedigna silfver och det antika blå porslinet.

— Hvad det tar sig bra ut! — Ingeborg kunde ej afhålla sig från detta utrop, när middagsbordet stod färdigt i all sin glans, prydt med friska blommar och de läckraste frukter till desserten.

— Månne det skall duga åt henne? — Fina snörpte på munnen och blickade öfver axeln mot unga fruns tillslutna dörr. — Ingenting hos oss är förstås godt nog för en så fin dam! — Det låg bitande ironi och kränkt själfkänsla i tonen.

— Här är bestämdt oväder i luften — sade Ingeborg småleende; hon viste så väl, hur den redbara om ock lätt sårade trotjänarinnan borde tagas.

Fina strök med näsdukssnibben tårarna ur sina små grå ögon. — Detta är bara början — snyftade hon — men det blir nog värre. Här har jag stått i timal och strukit och petat med en morgonklädning åt doktorinnan och, när jag bar in den, fick jag den genast tillbaka hopskrynklad som en trasa; hon hade hittat ett veck på broderierna i garnityret. Du min skapare, jag som strukit åt professorskan både

mössor och tröjor i öfver tjugu år! Och ett sådant spring sedan! I går var jag på fötter från morgon till kväll, minst tolf gånger ut i stan i unga fruns ärenden. Hon hade hufvudvärk, migrän, som hon kallade det, och då skulle alla stå på tå för henne, till och med professorskan, det kan jag inte längre lida, jag skall nog taga bladet ur munnen och tala med doktorn. —

— Nej, det skall Fina säkert inte göra. Jag mins att professorskan berättat, hur Fina, när han som liten gosse hade mässling och inte kunde sofva, bar honom på armarna natt efter natt, och Fina håller nog ännu af honom för mycket för att vilja bedröfva honom genom att första veckan klaga på hans unga hustru. —

— Nej nej, nog är det så, det kom bara af min elaka natur. —

Ingeborg klappade vänligt hennes arbetsvana händer. — Vet Fina, jag har en så snäll folkskoleflicka från ett alldeles utfattigt hem; det vore en välgärning, om hon kunde få komma hit och äta ett godt mål, och så kunde hon göra en smula nytta med detsamma genom att springa ärenden eller sådant. —

Det var att taga Fina på det ömma, när man så vädjade till hennes goda hjärta. Också klarnade hennes uppsyn genast och allting tedde sig med ens i en ljusare dager för henne.

— Jag skall tala med doktorn om flickan ännu denna dag — lofvade Ingeborg. — Se här ha vi

redan middagsgästerna; och värden som ännu icke hunnit hem! —

Ingeborg behöfde dock ej oroa sig, ty unga frun skulle nog sörja för sällskapet, medan man väntade på dinér. Hon var värkligen briljant i sin utsökt stilfulla dräkt af hvitt crêpe med äkta spetsar och ett litet halfmånformigt diamantsmycke på svart sammet vid halsen; och så älskvärd var hon mot hvarje gäst, att doktors kamrater redan före midagen kommit till den öfvertygelsen, att han var en afundsvärd äkta man.

Det tycker han säkert också själf, tänkte Ingeborg, när han kom hem och med läpparna trykta mot den späda hvita handen bad om tillgift för sin långa, af plikten orsakade bortavaro.

— Medgifven, mina herrar, att en läkares hustru är en sannskyldig martyr! — Unga frun gjorde en behagfull gest mot de främmande, som stodo i en krets omkring hennes soffa, och tog sedan en af herrarnes arm för att gå in i matsalen. Det föll sig helt naturligt för henne att gå före svärmodern och att intaga värdinneplatsen vid bordet, ehuru hon på intet sätt iklädt sig en matmors plikter; men professorskan fann sig med sin vanliga älskvärdhet i förhållandena och det syntes ej ett spår af missnöje i hennes blida drag. I doktors panna kom det däremot en djup rynka, hvar gång svärdottern oaf-siktligt förbigick den gamla; men det var kanske blott Ingeborgs skarpa blick som såg den.

Konversationen vid bordet var mycket liflig tack vare fru Lilly, hon talade ledigt i alla ämnen, om ock på ett visst ytligt sätt, och hon var så intagande med sina koketta små grepp och sina strålande ögonkast, att Ingeborg började få en aning om, huru hon bedårat doktorn, isynnerhet då hon såg, huru hvar-enda en af de närvarande herrarna likasom magnetiskt berörda vände sig till henne. Det var ett sprudlande liffullt väsen hos henne, dock utan något extravagant; tvärtom, altigenom måttfullt med blott en helt liten pikant afvikning då och då för att stegra intresset.

Ingen observerade, att professorskan satt tyst under hela måltiden och att den tredje närvarande damen på sitt stillsamma sätt såg till att ingenting fattades vid bordet.

— Lilly är ovanligt liflig. — Professorskan smålog en smula tvunget mot Ingeborg, då de återvände till salen för att dricka kaffe; men när unga fruntände sin cigarett såg hon alldeles bestört ut. Det gick nog öfver alla hennes gammaldags begrepp om det passande, men herrarna däremot funno doktorinnan naturligtvis förtjusande.

Då gästerna omsider aflägsnat sig, slocknade Lillys lifaktighet plötsligen som en utbränd fyrvärkeripjes. Hon lade sina små i silkesstrumpor och gula skor klädda fötter upp på soffan, lutade sig nonchalant tillbaka mot kuddarna och föll i sömn.

Professorskan betraktade henne med förvåning, sedan försökte hon taga detta själfsvåld från den



skämtsamma sidan. — Lilly är ett barn, käraste Ingeborg, ett bortskämdt barn, som vi måste hafva öfverseende med, när hon glömmer att vara höflig mot oss — sade hon.

Ingeborg svarade ej. Hon tyckte, att det vackra indolenta ansiktet där borta, hvars hvita hud bjärt afstack mot kuddens röda plysch, als inte hade någonting barnsligt i sitt uttryck och att linjerna voro väl skarpa för en nittonårig ungdom; men kanske berodde detta på en missuppfattning. Hon ville så gärna tro, att Lilly ännu ägde barnets böjlighet och kunde omformas efter nya förhållanden, eljes — hon afbröt förskräkt sin tankegång och böjde sig med en tyst suck ned för att taga upp professorskans garnnystan, som fallit på golvet, då den gamla damen steg upp för att gå in i matsalen och öfverlägga med Fina om kvällsvarden.

Doktorn satt i sitt skrifrum lutad öfver sina böcker och papper, Ingeborg kunde alldeles tydligt se honom från sin plats. Nu var det ett lämpligt tillfälle att ostördt tala med honom om den lilla skolflickan, som hon ville rekommendera, och halft oviss, om hon skulle våga störa honom, steg Ingeborg tveksamt upp och gick med ohörbara steg öfver mattan fram till den öppna dörren.

— Hvarför stiger ni icke öfver tröskeln — sade han och såg upp — ingen har väl större rättighet därtill än »min goda ande». Hvad önskar ni, Ingeborg, jag ser genast, att det är en ovanlig bön, som ligger er på läpparna. —

Hon log förläget, han hade värkligen en skarp blick, då han ville. — Det finnes en fjortonårig flicka i min klass i skolan, som skulle behöfva understöd — sade hon med låg röst.

— Jag är utomordentligt villig, huru mycket behöfver hon. —

Han grep efter sin plånbok, men Ingeborg afvärdade det hastigt och sade nu helt modigt: — Jag hade tänkt, att hon kanske skulle få äta frukost och middag här, ty hemmet är ytterst fattigt och god stärkande föda vore af nöden för min lilla skyddsling; sedan kunde hon i utbyte få utföra allehanda små tjänster och springa ärenden åt Fina. —

Doktorn spratt till och hans blick fick ett spändt och forskande uttryck; det var som om han frågat: — Hvad gömmer ni under denna begäran, Ingeborg? —

Men hon såg lugnt på honom. — Det vore att göra en god gärning och flickan är snäll och välartad, det kan jag intyga. —

— Skulle hon inte kunna flytta hit helt och hållet — föreslog doktorn — det finnes ju en skrubb innanför köket, i hvilken man kunde arrangera en sofplats för henne. Fråga mamma, hon blir förtjust att få hjälpa en behöfvande och ni har fullkomligt rätt, Fina är gammal och kan nog vara i behof af en liten handräckning då och då. — Så hade han likväl genomskådat henne. — Tack, Ingeborg, för att ni tänker på alt och vill plocka alla små stötestenar ur vägen. — Han tryckte hårdt hennes hand.

— Jaså Lilly sofver, jag måste gå ut igen och se till en stackars lidande kvinna, men det lönar sig ej att väcka lilla frun. Kanske jag hinner hem till téet. —

Ingeborg gjorde härefter ofta den iakttagelsen, att fru Lilly i sällskap var utomordentligt liflig och underhållande, men i hemmet sparade hon vanligen sina talanger i den vägen. Hon undrade stundom öfver, om doktorn fann sin hustru intressant, men hon erinrade sig då, att älskande vanligen fråga ganska litet efter en snillrik konversation, emedan deras språk mest utgöres af det, som blickarna tala. Han var naturligtvis förälskad öfver öronen och såg sin unga hustru genom ofelbarhetens glasögon. Medgifvas måste äfven, att Lilly i sin mans närvaro lade band på sig och begagnade många små näpna konstgrepp att öfverskyla de fordringar hon stälde på honom.

Ingeborg tyckte mången gång, att det var helt märkvärdigt, då hon såg doktorn — hittills magneten, efter hvilken hela huset rört sig — degraderad till unga fruns underdånige tjänare, en person inkom till för att uppfylla hennes otaliga nycker. Han gjorde aldrig någon invändning, hvad hon än begärde af honom, och fogade sig beundransvärdt efter hennes önsknningar. Blott när hans mor på ett eller annat sätt fick träda tillbaka för Lillys anspråk, såg man att det plågade honom, ehuru han ej i ord uttalade sitt missnöje.

Ingeborg hade tänkt sig, att hennes besök i doktors hem under de nya förhållandena skulle blifva sällsynta nog, men så skedde ej. Professorskan bad

henne för hvarje gång alt innerligare, att hon skulle komma igen och då hade hon svårt att neka. Stundom hände det, att hon vid dessa besök icke såg ens en skymt af fru Lilly. När hon med doktorn och hans mor satt vid en tidig frukost eller i skumrasket kring kaminen i salongen, medan unga frun tog en siesta inne hos sig, var det så illusoriskt likt gamla tider, att man kunde tro sig förflyttad tillbaka till dem.

För öfrigt voro de nygifta mycket ute. Lilly var van vid ett gladt sällskapslif och ansåg en afton utan något publikt nöje förlorad, såvida man ej hade societé hemma. Doktorn, som förr hälst föredrog ett stilla hemlif isynnerhet om kvällarna, då han var trött efter dagens ansträngande arbete, följde utan knot sin hustru öfveralt och då var det Ingeborg, som fick hålla professorskan sällskap under de långa vinteraftnarna.

En kväll gjorde Lilly stor toalett för en lotteritillställning och både Fina och Beda — den lilla springflickan — passade upp henne inne i sängkammaren. Professorskan satt i sitt soffhörn och stickade, Ingeborg hade slagit sig ned bredvid henne med en ullgarnsvirkning — en coudre-pied åt sin gamla vän — och den tända lampan med sin rosenröda skärm spred ett varmt skimmer öfver den fridsamma lilla vrån.

— Så trefligt här ser ut! — Doktorn kom från sitt rum klädd i frack och hvit halsduk, men stannade för att med vänliga blickar betrakta gruppen i hörnet.

— Ja, ha vi det icke godt? — Den gamla frun såg leende upp till honom. — Det stormar ute och termometern faller. Under sådana förhållanden är det skönt att få sitta inne i värmen och ha det fridfullt omkring sig, åtminstone för mig som är gammal — tillade hon med en blick på sin granne.

Doktorn såg också på henne. — Ja, är det icke underligt, att vi alltid glömma, att Ingeborg är ung och någon gång kunde behöfva komma litet ut och roa sig. Följ med oss i afton, mamma skall nog på sitt vanliga osjälfviska sätt glädjas åt sina ungas nöje, fast hon får sitta ensam. —

— Ett opraktiskt förslag, min gosse, du glömer toaletten! —

— Ah, det borde jag, som min hustrus man, allra minst hafva förgätit — sade doktorn och slog sig för pannan.

Ingeborg skrattade. — Jag försäkrar, att jag fullkomligt delar tants smak i fråga om att gå ut denna bistra kväll — sade hon. — Dessutom tror jag också, att jag är betydligt äldre till sinnet än mina jämnåriga och därför ej rätt förstår mig på sådant, som kallas nöjen. —

Doktorn såg tankfull framför sig, sedan suckade han lätt. — Jag får väl lof att bekänna, att äfven jag helst skulle stanna inom hus i afton och läsa högt för er här vid lampan. Jag har lagt undan flere intressanta artiklar, men det vill aldrig mer blifva tid för dem. Se här ha vi nu ändtligen Lilly i all sin ståt! —

Ja, där kom hon strålande i hela glansen af sin utsökta toalett — crème-färgadt siden garneradt med tyll och spetsar i samma färg, briljanter i håret och kring den fina halsen, öfver axlarna hängde en liten för-tjusande balkappa af atlas med fjäderbräm.

Hon gjorde en gratiös nigning för sin svärmor och rakte Ingeborg sin behandskade hand till afsked. — Huh, en så kall vinter! Kära mamma, haf medlidande med oss, sällskapslifvets martyrer — sade hon småleende och rakte armen mot doktorn för att få den långa handsken tillknäpt. Sedan fick han tillåtelse att svepa pälskappan omkring henne och hölja den hvita spetshufvan öfver hennes eleganta coiffure; det gick redan helt vant och skickligt för honom att spela kammartjänare. Ingeborg kom likväl så tydligt i håg, huru Fina fordom brukade stå med hans paletå i tamburen, medan professorskan rakte honom handskarna och själf sökte fram hattborsten, då han skulle gå ut. Det var andra tider!

\* \* \*

När den långa vårterminen var slut, följde Ingeborg med en familj inåt landet. Några af barnen skulle läsa för att förkofra sig i vissa ämnen och hon hade åtagit sig att blifva deras lärarinna. Frun var sjuklig och behöfde sällskap, så att i familjen fans sysselsättning nog för en värksam person. Ut i skärgården skulle hon nu ej haft mod att flytta med de många bittra minnena från fjolåret.

— Kom i håg, inga öfvermänskliga ansträngningar! — Det var doktors sista råd, när han trots sin kringskurna tid kom och tog farväl af henne vid stationen och medförde en stor påse läskande apelsiner, som hans mor sändt.

— Han har alltid tid, då det gäller att bevisa mig en vänlighet — tänkte Ingeborg tacksamt, då tåget brusade af med henne och hon såg hans smärta gestalt försvinna bland mängden på perrongen.

\* \* \*

Sommarlofvet och vistelsen i torr höglandsluft samt frihet från ängslande bekymmer hade gjort Ingeborg godt. Hon såg friskare ut än någonsin förr och hade till och med lagt en smula på hullet. Hon tyckte om barn, därför hade det icke varit någon plåga, utan snarare ett nöje, för henne att dagligen vara omgifven af en skara ungdom, som snart förtroendefullt slöt sig till henne, och tanken på att hon, genom att sysselsätta barnen, skaffade den uttröttade modern mera hvila gladde hennes goda hjärta.

Hon blef en vän för hela familjen och deltog, innan sommaren gått till ända, helt förtroligt i deras såväl sorger som fröjder; det var henne ljuft att slippa tänka på sig själf och helt och hållet få gå upp i andras intressen.

Kort innan skolterminen skulle börja, återvände Ingeborg till staden.

Doktor Hollming blef helt öfverraskad, då han återsåg henne. — Mamma, är hon inte märkbart

föryngrad! Hon har ju friska rosor på kinderna och ser ut som en sjuttonårig tärna. —

Ingeborg log och rodnade. — Man återspeglar ju sin omgifning, heter det. Kom ihåg, att jag i tre månader umgåtts med åtta ungdomar af olika ålder, sådant måste väl gifva unga, friska intryck. —

— Ja, så framt barnen inte plåga lifvet ur en — inföll Lilly på sitt nonchalanta sätt.

— Huru som hälst, så är jag mycket nöjd med Ingeborg — förklarade doktorn högtidligt, sedan han än en gång noga observerat henne. — Hon har både blod och muskler, nu kan höstarbetet gå med schwung. —

— Det skall så äfven, med Guds hjälp — svarade Ingeborg fast. Hon kände det värkligen, som om hon nu kunde börja lifvet på nytt, inte mer för sig och sina egna drömmar och förhoppningar, men lifvet sådant det ter sig för den tänkande, stort och betydelsefullt och rikt på plikter och arbete. Man är aldrig ensam, då man lärt att känna sig solidarisk med mänskligheten.

Kort därefter förde doktorn sin hustru till hennes släktingar, medan han själf företog en längre studieresa till utlandet. Lilly kunde omöjligt tänka sig en lång mörk höst »ensam» i det nya hemlandet, där hon tyktes hafva svårt att känna sig fullt hemmastadd. Hos tant baronessan var hon däremot i tillfälle att förströ sig under Moritz frånvaro och emedan hon aldrig rörde vid något handarbete och endast



läste, då hon kom öfver någon spännande roman, blef tiden henne nästan alltid för lång.

— Nu bli vi åter allena — sade professorskan till Ingeborg, då det unga paret rest. — Hvad det är godt att vi äro två, som kunna meddela oss med hvarandra. — Den gamla frun drog en tung suck, hon hade nog väntat vida mer af den nya dottern.

\* \* \*

Först långt fram på vintern kom doktorn tillbaka. Han återtog sitt arbete med sin vanliga energi och tillbragte som fordom hvarje ledig stund med sin mor. Han talade sällan om Lilly, men skref ofta till henne. Ingeborg tyckte, att han föreföll allvarssammare och tystare än förut och hon anade instinktmässigt, att det numera fans en liten bottensats af missräkning i hans lyckas bågare.

Professorskan hade åldrats betydligt under det gångna året och äfven hon satt numera ofta tyst. Det föreföll, som om hon i hemlighet sökt utgrunda, huru sonen hade det och om hans sällhet verkligt stod på varaktig grund.

— Lilly har aldrig blifvit uppfostrad att lefva för andra — sade hon en gång, då Ingeborg och hon sutto tillsammans. — Jag hade hoppats, att ett litet barns tillkomst skulle värka lyckligt på henne i detta afseende, men det ser ej ut som om min käraste önskan skulle komma att förverkligas. Jag tror att hennes fysiska uppfostran också i många stycken

varit förvänd, ty hon är ganska klen. Jag får nog aldrig vagga ett barnbarn på mitt knä — och den gamla frun fälde stilla några tårar, medan hennes unga vän sakta smekte de lätt darrande händerna.

På våren återvände Lilly och hela huset tyktes plötsligt hafva fått någonting stramt och främmande öfver sig vid hennes ankomst. Hon såg blek och utvakad ut.

— Följden af att förbyta dagen till natt — anmärkte doktorn lakoniskt.

Hon var nyckfull och ytterst retlig, Ingeborg fruktade att det var hvardagslynnnet, som nu kom fram.

— Stackars Lilly, hon trifs inte i vår stillhet — sade professorskan öfverseende — ungdomen längtar alltid efter glädje och ombyte. —

— Åh, när man närmar sig trettio år, vet man godt att lifvet inte består af idel nöjen — svarade doktorn en smula kärft.

Det var således inte någon adertonårig ungmö han gift sig med, tänkte Ingeborg, som hade varit en smula fysiolog från första ögonblicket, ehuru Lilly visserligen förstått att väl konservera sitt ungdomliga utseende och säkert ännu begagnade alla till buds stående medel för att bevara den bländande hyn. Hon var äfven mycket mån om toaletten, då hon var ute, men hemma kunde hon ofta hela dagen bära morgonklädning, om det föll henne in.

En dag sade professorskan till Ingeborg: — Det är för väl, att jag inte behöfver lefva upp hela min

årsinkomst, utan kan lägga litet undan för framtiden. Jag tänker förstås ej på mig själf, ty jag är gammal och har inte håller så stora fordringar på lifvet nu mera, men man vet ju aldrig, hvad som kan hända. Moritz kunde bli sjuk och Lilly vet inte att spara på styfrarna . . . — Hon afbröt sig plötsligt, men tillade efter en paus: — Hushållet blir dyrare nu än förr och Lillys toaletter kosta mycket pengar, som du kan förstå. Dessutom är hennes tant fattig; ja, du har kanske inte hört, att hon var alldeles beroende, stackars flicka; baronessan har blott en liten pension och som hon varit mycket snäll mot Lilly är det ju en plikt för Moritz att, så vidt han förmår, söka återgälda denna godhet. —

Den gamla damen tog upp sin stickning med en bekymrad min, som dock snart förbyttes till den vanliga förnöjsamma. Det syntes tydligt, huru allvarligt hon bemödade sig att se saken från den ljusaste sidan. Hon fortfor att bära omsorgen om hushållet, antingen svärdottern var hemma eller borta, ty fastän Lilly ganska väl förstod att hålla på sin värdinnevärdighet och alla därmed följande rättigheter, tyktes hon icke hafva minsta begrepp om sina plikter i detta afseende.

Doktorn blandade sig ogärna i några husliga angelägenheter, men då Lillys nyckfullhet altför mycket framträdde, kunde han stundom kasta på sin mor en afbedjande blick, som bättre än ord uttrykte hans känslor. Ingeborg hade dessutom för längesedan iakttagit, att Lillys lynne aldrig tålde minsta rättelse

eller motsägelse. Tvärtom drefs hon däraf till det yttersta och några oangenäma vredesutbrott hade äfven lärt doktorn att omsorgsfullt undvika alla sammanstötningar.

Ännu försökte han ibland anslå den gamla skämtande tonen, men Lilly var oftast mulen och trumpen i hemmet och när hon å sin sida kom fram med de små koketta konstgreppen från den första tiden af deras äktenskap, såg han nästan plågad ut. Lilly var i grund och botten osann, det hade Ingeborg på många sätt erfarit. Hon hade hemlighållit sin ålder och sina ekonomiska förhållandan lika noga som sina tycken och sympatier och den unga flickan viste, att när doktorn gjort denna upptäkt, hade han känt sig gränslöst besviken. Hon såg det på hans stundom dystra uppsyn och den modlöshet, som i obevakade ögonblick smög sig öfver honom. Det var sorg — en sådan sorg, att hennes hjärta kunde brista.

Professorskan kunde ännu trösta sig med hoppet om framtiden. Hon med sin ljusa syn på tingen kunde insöfva sig i den tron, att alla disharmonier voro blott synvillor, men för Ingeborgs oförvillade blick kunde ingenting skymma den grymma sanningen, att doktors giftermål var ett ohjälpligt misstag. Lilly var egentligen icke elak eller dålig, men hon var sådan som en ytlig, fullkomligt haltlös uppfostran gjort henne. Hon hade de mest flacka intressen och kunde aldrig höja sig till en ideellare lifsåskådning, hon skulle aldrig blifva ett sällskap för sin man och hon brydde sig icke om att behaga honom, utom

då hon ville drifva sin vilja igenom och trodde, att detta skulle gå bäst genom list och inställsamhet.

I sällskapslifvet, som var hennes värld, kunde hon briljera med sitt utseende, sina ytliga kunskaper och sin eleganta polityr, men hemma var hon en tråkig, intresselös varelse, som aldrig förstod att lyckliggöra sin omgifning eller lefva för den, utan tvärtom fordrade, att hvar och en skulle rätta sig efter hennes ombytliga lynnes vindkast.

Hvarför skulle en man sådan som doktorn låta bedåra sig af en sådan kvinna, hvarför skulle just han blifva dömd till ett så sorgligt öde? — Så frågade Ingeborg sig själf under mången sömnlös natt. Hon hade bannlyst ur sitt hjärta den kärlek, som hennes omutliga samvete fördömt, sedan Moritz tillhörde en annan, men han var och förblef för henne den bäste bland män och hon skulle med glädje skänkt sitt ensamma lif för att befordra hans lycka. Det behöfdes dock ej, det skulle icke tjänat till något; ingen jordisk makt kunde hjälpa honom och hon måste därför resignera och fråga. Huru många hafva icke gjort så före henne!

Bland jordens otaliga röster höjer sig frågornas dofva klagoskri med aldrig tystnande ljud intill dagarnas ända, då evigheten skall lämna ett ojäfaktigt svar på lifvets alla dunkla »hvarför»!

\* \* \*

Societetslifvet under tvänne vintrar, till största delen tillbringade hos tant baronessan, hade utöfvat en skadlig invärkan på Lillys klena och i grunden illa vårdade fysik. Då hon till sommaren kom hem, var hon en nervös sjukling, som led af ständig frossa och migrän och satte sin omgifnings tålmod på hårdt prof.

Doktors fast slutna läppar talade om en hög grad af själfbeherskning, han var utomordentligt vänlig och omtänksam och professorskan knotade aldrig. Eget nog var Ingeborg dock den, som Lilly hälst fördrog och hvars tjänster hon på sitt egoistiska sätt mest tog i anspråk. Hon väntade, ja hon fordrade, att den unga flickan skulle tillbringa hvarje ledig stund hos henne, och då de den varma årstiden flyttade ut till samma villa, där doktorn först gjort Lillys bekantskap, måste Ingeborg nödvändigt följa dem.

Doktorn var allvarsamt missnöjd. — Betänk att hon uppoffrar för oss den för en lärarinna så ytterst nödvändiga ferietiden, då hon behöfver full frihet för att återhämta krafterna. Jag kan omöjligt gå in härpå! —

— Jag tycker att Ingeborg aldrig sett friskare ut — sade Lilly med ett missnöjdt barns knotande ton.

Doktorn såg på henne, ja det var fullkomligt sant! Den unga flickan hade i viss mån både andligen och lekamligen blomstrat upp. Hon var frisk och värksam, nyttig och oumbärlig i en ständig sträfvan för andra och denna känsla gaf lyftning och prägel åt hennes dagliga lif. Hennes gestalt hade blif-

vit fylligare och fått mera spänstighet, de allvarliga ögonen hade fått en lifligare glans och kinderna en varmare färg. Professorskan brukade säga, att det alltid numera låg solsken öfver henne, och visst var att harmonin i hennes väsende sällan stördes. Ingeborg hade nog sin strid att kämpa äfven hon, men det var i det tysta och hennes frids ankargrund låg djupt och fast på »den eviga klippan». Pröfningarna hade hos henne värkat till välsignelse och, trots att hon stod allena i lifvet, kunde professorskan med skäl kalla henne lycklig. Hvad skulle väl doktorsns hem varit utan henne! Då hon kom, ljusnade den gamla fruns sorgsna blick, doktorsns dystra panna klarnade och Lillys otålighet försvann. Redan blotta tonfallet i Ingeborgs röst och beröringen af hennes hand utöfvade en lugnande invärkan på patienten och då nu Lilly envist påyrkade, att hon skulle ledsaga henne till landet, var Ingeborg genast villig att trots doktorsns protest följa med.

— Ni är nog skapad till sjukvårderska, det har jag ofta tänkt och sagt, men skona dock nu för all del edra krafter — sade doktorn. — Ni vet inte, huru bekymrad jag är! —

— Åh, med mig är det nu som förr ingen fara — svarade hon leende och sköt en pall under Lillys fötter samt gaf kudden bakom hennes hufvud en mera lutande ställning.

— Ingeborg borde inte vara lärarinna, hon kunde flytta till oss för alltid, tycker jag — sade Lilly.

— Du förstår inte hvad oberoende vill säga, min vän — doktorn blickade uttrycksfullt bort till Ingeborg — och att arbeta för att lefva, därom har du inte håller ens det aflägsnaste begrepp. —

Den unga flickan log. Om någon var väl Lilly lik liljorna på marken, som hvarken så eller spinna, ty hennes omgifning var alltid redo att uppfylla alla hennes mångskiftande önsknings. Också denna vår hade hon gjort beställningar på nya hattar och eleganta sommarklädningar, medan hennes hälsa dag efter dag försämrades och den bländande hyn fick en dödlig vaxgul anstrykning.

— Jag skulle inte vilja lämna er just nu — sade Ingeborg till doktorn, medan Lilly tog sig en förmiddagslur dagen före afresan. — Jag tycker att vår patient ser klen ut och jag tror, att min närvaro kan göra henne litet godt. Jag värkar som ett lugnande pulver på hennes nerver, påstår hon. —

— Det tror jag äfven, men jag kan blott ej försvara vårt handlingssätt inför mitt samvete. —

— Jag står ju alldeles ensam i världen och är ej beroende af någon — sade hon skämtande. — Ni vet inte, huru frigjord man känner sig under sådana förhållanden. —

Doktorn vände sig bort utan att svara henne.

Den följande dagen reste de och Lilly tyktes befinna sig väl af luftombytet. De vistades mycket utomhus och doktorn kom regelbundet till landet hvarje eftermiddag, då hans mottagning i staden var slutad. Lilly talade ofta om den första sommaren af deras



bekantskap och fann ett visst nöje uti att upplifva minnena från denna tid, görande upp förslag till utfärder och lawn-tennis partier, som åter skulle arrangeras, blott hon kände sig starkare. Doktorn var mycket öm och vänlig mot henne, det var som om han känt sig ångerfull och inom sig gjort Lilly afbön för den dolda anklagelse, hvilken han säkert ofta riktat mot henne.

Professorskan var som vanligt förhoppningsfull, kanske Lilly ännu kunde återvinna sin hälsa och då skulle de säkert blifva lyckliga och alt skulle slutas väl. Ingeborg kyste hennes grå hår och hennes fina händer till svar, men behöll sina tankar för sig själf.

Medan hon satt hos Lilly med sitt arbete, berättade denna för henne allehanda från sitt förflutna lif. Hon talade om barndomen, tillbringad i institutet, och ungdomen hos tant baronessan, som lefde för att få sin nièce och sina två egna döttrar bortgifta. När Lilly beskref deras dagsländelif, deras planer och intressen, förstod Ingeborg så väl, hvarför hon blifvit sådan hon var och fattade ett djupt medlidande med denna stackars rotlösa planta, som nu oemotståndligt drefs mot evighetens strand. Hon ville så gärna hjälpa henne, hon önskade kunna göra någonting för henne och hennes hjärta vidgades af ömhet mot den, mot hvilken hon en gång hyst nästan fiendtliga tankar.

Lilly slöt sig också till henne med så pass mycken känsla, som hon var mäktig. — Du är den märkvärdigaste unga flicka jag någonsin sett — kunde

hon stundom utbrista. — Du är fattig, du arbetar för ditt bröd — något sådant hade jag ej sett på nära håll, förrän jag blef bekant med dig — och ändå är du belåten med din värld och jag har aldrig hört dig uttala en önskan. Hvarför har inte Moritz valt dig, du hade värkligen varit den mest passande hustru för honom; det är absurdt att han inte gjort det! —

— Åh, mig betraktade han blott som en syster — svarade Ingeborg rodnande. — Det är det nya okända, som fångslar hjärtat, icke det gamla och välbekanta. —

Lilly hörde ej på svaret, hon låg och ritade figurer i sanden bredvid soffan med spetsen af sin parasoll. — Du är olik alla andra — sade hon som om hon blott fortsatt sitt föregående yttrande. — Svärmoder är ju god, men jag har aldrig kunnat lida sådana där förträffliga människor, jag tror inte på helgonen jag, ser du, och Moritz . . . — hon afbröt sig och slängde parasollen bortåt gräsmattan. — Nå väl, du gör hvad jag vill, men ändå så olika mot alla de andra. Jag tror att du nästan beklagar mig, fast jag har alt, alt som kan kallas lycka! —

— Nej, ett fattas! — Ingeborg tog hennes hand och strök den sakta, medan hon talade. — En andlig sångare frågar: »Är jorden mig mer än den kärlek, som Herren mig ger?» Ser du, om man inte har den frågan klar, då fattas också det förnämsta i vår jordiska sällhet. —

Lilly låg länge tyst, så länge, att Ingeborg slutligen trodde att hon somnat, men när hon böjde sig ned för att se efter, mötte hon Lillys vidöppna blick. — Nej, jag sofver icke! Jag ligger och tänker på dina ord. —

— Tänk då framför alt på svaret till frågan — svarade Ingeborg lågt.

Doktorn hade för en lifsfarlig operation nödgats dröja två dagar i staden. Då han kom ut, klagade Lilly öfver hosta och heshet och förklarade, att hon fruktade för lungdot, som legat i släkten. Det var fåfängt, att hennes man lugnande försäkrade, att hostan var helt och hållet af nervöst ursprung. Hon blef otålig, föll i gråt och måste gå till sängs för hufvudvärk. Lilly ville oförtöfvadt till Petersburg för att rådfråga en berömd bröstläkare, men doktorn motsatte sig den för henne ansträngande och fullkomligt gagnlösa resan. Han hoppades att detta plötsliga infall skulle vara blott en fix idé, som hon kunde komma ifrån på öfvertygelsens väg, men när hon ännu två veckor senare envist vidhöll sin resplan, beslöt han att gifva vika.

Lilly var lycklig som ett bortskämdt barn, då hon fått sin vilja igenom. Hon kyste professorskans händer, smekte sin man och uppmanade Ingeborg att genast ombesörja inpackningen för färden. Hostan — den egentliga orsaken till resan — var helt och hållet bortglömd. Hon sade att hon kände sig alldeles frisk och var mån om att alla hennes nya eleganta saker skulle läggas ned i kofferten. Det var

nästan som om en fläkt af hennes ungdomslif och glädtighet kommit tillbaka. Hon föreslog Moritz ett parti lawn-tennis, ville göra en promenadtur kring hela villaområdet och påminte honom om tusen småsaker från deras förlofningstid. Ingeborg kunde höra dem skratta och skämta ute på gräsplanen. Var detta en reflex af den gamla lyckan eller möjligen gryningen till en ny sällhet, ifall Lilly ännu kunde återvinna hälsan? Ingeborg stod med hopknäpta händer vid fönstret och blickade upp mot den djupblå augustihimmeln. Kanske professorskan med sin vackra barnatro till slut skulle få rätt. Om Moritz och Lilly nu skulle finna hvarandra på nytt, måtte ej Lilly skulle blifva en bättre och mindre fordrande hustru.

Tre dagar efter deras afresa kom ett telegram från Moritz med dödsbudskapet. Lilly hade omedelbart efter deras ankomst till hennes tant afidit i hjärtförslamning.

\* \* \*

Ingeborg stannade hos professorskan den korta återstoden af sommaren, medan doktorn företog en studieresa till utlandet, där han dröjde ända till jul. Det var väl tungt för honom att vända åter under dessa förändrade förhållanden, tänkte Ingeborg. Döden plånar ut så mycket, och så hade kanske äfven alla små disharmonier i hans så plötsligt afbrutna äktenskap blifvit glömda för minnet af den första ljufva kärlekslyckan. Stackars Lilly, Ingeborg tänkte

ofta med ömhet och medlidande på henne och professorskan hade aldrig annat än milda ord för den dödas hågkomst.

När doktorn omsider kom tillbaka, var han emellertid fullkomligt sig lik från forna dagar, lugn och jämn till sinnes och ofta till och med glad. Det var blott i ett afseende han var förändrad. Moritz hade alltid varit varmt fästad vid sin mor, men nu hembar han henne en nästan rörande hängifvenhet, alldeles som om han velat göra henne någotslags afbön, eller som skulle han försökt ersätta henne något, som hon offrat för honom. Ingeborgs ögon fylles af tårar, när hon såg dem så tillsammans.

Ingen försökte utplåna Lillys bild ur hemmet, hennes porträtt hängde på väggen i doktors skriftrum och hennes eleganta småsaker fylde etagererna i salongen. Professorskan hade återtagit alla sina små kära vanor från fordom, Fina gick tvärsäker omkring som förr och hela huset tyktes vara liksom befriadt från en främmande tyngd.

Den lilla vrån i salongen blef ofta anlita under vintern för små trefliga aftonsamkväm vid den tända lampan och doktorn slet sig alt oftare lös från sitt arbete för att kunna deltaga i dem. Ingeborg var fortfarande som hemma i huset och hon njöt i dubbelt mått af samvaron med sina vänner, där hon satt och slog in brokiga trådar i en fullkomligt ny framtidsväf.

Ja, det hade värkligen kommit alldeles oväntadt och nästan som från skyn detta förslag att resa öfver till Amerika för att öfvertaga en lärarinneplats. En

finsk folkskolevän hade skrivit hem och erbjudit plats för fyra kompetenta lärarinnor. De skulle få goda löneförmåner och fri öfverresa — det var ingen chimér utan ramaste värlighet — och Ingeborg var en af dem, som mottagit anbudet.

Först föreföll det henne visserligen som någonting vidunderligt och halft outförbart, att hon skulle resa så långt bort öfver det stora hafvet, men arbetet kände hon ju väl till och hvem stod mera fri och ledig att lämna hemlandet än just hon, som icke af något familjeband var fäst därvid. Kärleken till fosterjorden, den kunde man ju föra med sig öfveralt; och hennes vänner — ja, deras vänskap skulle alltid förblifva hennes bästa skatt, men de två hade ju nu hvarandra. Hon intalade sig, att de icke behöfde henne numera, om de ock skulle sakna henne. De hade gjort så mycket för henne alla dessa år, att hon nog kände sig bunden vid dem med tacksamhetens oslitliga länkar, men hon tillhörde dem likväl ej. Det föll sig blott litet svårt för henne att taga upp ämnet med professorskan, sedan den gamla genast efter brevets ankomst slagit bort hela saken som ett dåraktigt projekt. Sålunda kom det sig, att Ingeborg vecka efter vecka uppsköt sitt meddelande och gjorde sina reseförberedelser med en förnimmelse af, att hon icke handlade ärligt mot sina vänner.

Det var så lugnt och hemtrefligt i det stora rummet med de röda möblerna och de varma rödbruna väggarna. Professorskan satt i den mjuka soffan och stickade, medan Fido småsnarkade på sin

kudde. Ingeborgs öga hvilade med innerlig ömhet på den gamla fruns kära drag och hon försökte liksom inpräglade i minnet det välvilliga draget kring munnen, den släta pannan under det silfvergrå håret, och de goda, milda ögonen. Hennes små hyta händer rörde stikorna med en viss elegant långsamhet, som förlänade äfven hvarje annan rörelse hos henne någonting värdigt och måttfullt; nystanet, som hängde på silfverringen kring hennes smala handlof, svängde sakta i takt med stikorna. Hon bar en sådan prägel af stilla frid och fridfullt var det också nu rundtomkring henne; ja, så här ville Ingeborg alltid minnas henne.

Och där midtöfver bordet satt doktorn lutad öfver boken, ur hvilken han läste för dem. Hon måste stjåla sig till att noga betrakta äfven honom. Där var samma jämna, klara panna som hos modern och samma drag af godhet kring munnen, men ögonen voro större och mörkare och hade mera bestämdhet och energi i uttrycket. När han så upphörde med läsningen och började gå fram och åter på gångmattan, tyckte hon att ljudet af dessa fasta manliga steg måste genljuda i hennes öron ännu på andra sidan hafvet.

Så förflöt vintern och omsider blef det vår. De fyra lärarinnornas resa var bestämd att äga rum i juli månad. Ingeborg tänkte ej lämna staden dessförinnan, det var ju så vackert äfven där under sommaren och hon hade ej lust att uppgöra några nya planer.

— Vi skola flytta till en liten lugn vrå någonstades, Moritz får bestämma hvart, och du följer med; det är ju afgjordt — sade professorskan en dag. — Jag vet inte, hur det är, men jag tycker vi liksom höra tillsammans vi tre och det kännes, som om jag inte mer kunde undvara min kära dotter. —

Det svartnade plötsligt för Ingeborgs blick, nu var stunden kommen, då hon måste tala. Det kände hon, men ack, huru förskräckligt var det icke!

— Älskade lilla tant — hon lade sig på knä vid sin gamla väns länstol och knäpte samman händerna såsom till afbön — vi måste skiljas nu, kanske för en lång tid. Jag har antagit den där platsen i Amerika och efter tre eller fyra veckor gungar jag på oceanen. —

Professorskan såg hjälplös ut och det föreföll, som om hon förgäfves sökt ett stöd för sina förvirrade tankar. Ingeborg blef helt förskräkt. Hon ky-ste åter och åter sin gamla väns händer, medan tårarna strömmade. Kunde hon verkligen vara så älskad!

I samma ögonblick hördes raska steg från salon-gen, det var doktorn som kom. — Hvad står på här? —

Han stannade förundrad, men professorskan fick liksom nytt lif vid hans åsyn. — Hon vill lämna oss, Moritz! — utropade hon. — Ingeborg reser efter några veckor till Amerika. —



Doktors blick vidgades af häpnad. — Reser till Amerika, med hvem? — frågade han häftigt.

Ingeborg hade rest sig upp och samlat hela sitt lugn för att i få ord förklara sina framtidsplaner; hon talade utan att höja rösten och nästan andlöst, men likväl framställes altsamman så klart, att det inte fans rum till något tvifvel om sakens allvar. Doktorn stod hela tiden orörlig och tummade på en pappersknif, som han i förbigående tagit upp från sin mors skrifbord. Då hon slutat tala, vände han sig tvärt om och lämnade rummet.

Professorskan och Ingeborg sågo förbluffade på hvarandra, sedan lyste det plötsligt till i den gamla fruns blick. — Kom hit, min kära flicka — bad hon. — Så där ja, lägg ditt hufvud mot mitt bröst och låt mig kyssa din panna och så måste du lofva, min dotter, att i dag inte tala ett ord mer om den där resan! —

— Det lofvar jag — sade Ingeborg ångerfullt.

— Godt och väl! — Den gamla nickade och återtog sedan sin försummade stickning så lugnt, som om ingenting förefallit. För en gång fann Ingeborg hennes handlingssätt minst sagdt obegripligt.

Nästa morgon, då hon stod klädd för att gå ut, ringde det på och då hon öppnade, stod doktorn där upphettad af häftigt gående och med oroligt utseende. — Har ni mycket brådtom, Inga? —

Han hade aldrig förr kallat henne vid hennes gamla smeknamn, men nu kom det de vekaste strängarna inom henne att vibrera.

— Min mor berättade, att ni skulle vara upptagen hela dagen i dag af edra reskamrater och att min enda utsikt att få råka er berodde på, om jag skulle hinna hit före tio. Jag försäkrar att jag gjort mitt yttersta för att bli ledig och ändå är ni redan iklädd hatt och kapp. Får jag följa er ett stycke på väg? —

Ingeborg kunde inte förstå, hvad han hade för viktigt att säga henne just i dag och hvarför han såg så besynnerligt upprörd ut.

De gingo långsamt framåt i den friska morgonluften, det blåste en lätt vind, men luften var sommarljum. Där kom en liten flicka och bjöd ut konvaljer. — Den sista buketten för bara tio penni. — Doktorn köpte den genast och räckte den åt sin följeslagerska. — Känn huru de dofta, den finska skogens blyga barn; skulle ni inte sakna dem där borta i det främmande landet, Inga? —

— Det kan nog hända. —

— Jag har hela natten tänkt på, hvad ni sade i går, det gaf mig ingen ro. På det hela taget är det nog naturligt, att ni vill ut och se er omkring i världen. Hvad har hemlandet skänkt er annat än möda, sorg och bekymmer, nu vill ni försöka att där ute börja lifvet på nytt? —

— Ack — sade Ingeborg varmt — jag tackar Gud för fosterjorden, som är mig utsägligt kär, den gömmer mina käras stoft och den bär mina bästa vänner, men det är få — kanske ingen — som står så alldeles allena som jag och, när någon skall öfver-

taga en sådan plats borta i främmande land, är det väl i främsta rummet de ensammas plikt att resa. För andra vore det ju vida tyngre. —

— Se på mig, Inga! Se på mig, jag måste få blicka in i dina trofasta ögon, annars vet jag inte, om jag blir trodd. Du var ju min kärleks förtrogna, alla mina känslor analyserade jag för dig. En första kärlek skulle jag således aldrig kunna hyckla för dig, men om du tror, att man kan älska mer än en gång och om du kan lita på en sådan kärlek, så tag emot den; Ingeborg, jag bönfäller dig där-om, blif min hustru! Kanske du i så fall försakar en ljus framtid där borta, men en väg i fjärran land har väl ock sina törnen och jag skulle så gärna vilja skona dig, vilja värna om ditt lif af hela min förmåga. Du har ju redan fått kämpa igenom så mycket allena. Jag vågar inte hoppas att gälla för dig mer än en broder, en vän! Jag har alltid trott, att du tillhörde de många, som gå och gömma på någon dold hjärtehemlighet, och därför har jag inga stora anspråk på dina känslor. Om du blott kan lita dig till mig och vågar anförtro mig din framtid, skall jag tacka Gud därför! Ja, ser du, jag har under årens lopp lärt mig att blicka litet högre upp, jag trotsar inte mer på den mänskliga kraften, som i min ungdoms dag syntes mig så oöfvervinnelig. Nu kan jag säga, att jag hoppas med Guds hjälp få lefva för att göra dig lycklig. Säg att du vill, Inga, säg det min älskade flicka! —

De hade kommit in under Kajsaniemis lummiga träd, några barn lekte på sandplanen, eljes var alt tyst och tomt denna klara morgonstund. Doktorn grep Ingeborgs hand och trykte den sakta, men hennes svar dröjde. Alt var ju så nytt och ofattligt för henne.

Doktorn blef ängslig öfver hennes tystnad. — Jag ser, hur det är — sade han dystert — du vill hällre resa. —

— Har du aldrig anat något? — frågade hon sakta och såg upp.

— Hvad skulle jag ana? — Han blickade henne ifrigt in i ögonen.

— Att du själf råkade vara hjälten i den där hjärtehemligheten, som du så psykologiskt utfunderat. —

— Jag skulle då — du skulle värligen . . . —

Nu hade den stora lyckan vidgat Ingeborgs hjärta och hon smålog mot den älskade mannen vid sin sida med ljus öppen blick.

— Ja, det var så! Jag hade lärt mig älska dig kanske för att du var den förste bildade man, med hvilken jag kom i beröring, för att du var så god mot stackars lilla Ina och sedan — hvarför ej medgifva det först som sist — därför att du var just den, som mitt hjärta alltid och under alla förhållanden skulle hafva valt. —

— Och när jag sedan kom med mina förtroenden om Lilly och alt det där? —

— Då älskade jag dig likväl! —

— Och sedan? —

— Sedan kämpade jag ärligt emot den känsla mitt samvete fördömde och Gud gaf mig seger och frid. Du tror mig kanske inte, men jag har värligen lefvat lycklig utan dig. —

Doktorn såg djupt in i hennes ögon. Det kändes ljuft för honom att få förtro sig åt en maka, hvars valspråk för hela lifvet alltid varit »sanning framför alt». Han hembar henne i andanom sin djupaste aktning. — Du vet inte, huru högt du står öfver mig, min älskade — hviskade han. — Du var stark i striden, men jag har haft många svaga stunder. Stackars Lilly, Gud förlåte mig, men mitt hjärta svek henne. —

De tego båda länge, sedan började doktorn åter tala i lugnare ton. — Vet du, hvad jag har tänkt, Ingeborg? Jo att alt, som vi båda måste genomgå för att finna hvarandra, säkert medfört en stor nytta, åtminstone för mig. Jag tror att mitt äktenskap gett mig många viktiga lärdomar, som jag hoppas kunna omsätta i handling. Mamma var så hjärtegod och jag höll på att blifva en despot. Om du med din själfuppoffrande natur hade varit min första kärlek, skulle jag bestämdt uppträdt som en omåttligt bekvämt och egoistisk äkta man. Jag tror att stackars Lilly uppfostrat mig bättre. Nu reser du ju icke mer till Amerika? — Han fasthöll leende båda hennes händer.

— Nej, inte ensam, men till världens ända, om du vill att jag skall följa dig. Ännu denna dag måste

jag skrifva återbud till mr Skogster, så att han kan skaffa en annan lärarinna i mitt ställe. —

— Men allra först skola vi nu gå hem till mamma. Jag har biktat mig för henne i dag på morgonen och hon sade mig, att det alltid varit hennes käraste önskan att se oss förenade. Hon anförtrodde mig också, att hon i går, då du berättade för oss om dina reseplaner, fick en alldeles tydlig förnimmelse af, huru det stod till med hennes sons hjärta. En älskande moder kan till och med blifva sierska, då det gäller hennes barns framtida lycka, och därför kom det med ens ett sådant stort lugn öfver henne. Hon kände att jag skulle göra mitt bästa för att hålla dig kvar. Nu längtar hon så innerligt efter sin nya dotter, som redan länge innehaft ett barns plats i hennes moders-hjärta. —

Så gingo de raskt vidare i det strålande solskenet; sida vid sida gingo de mot framtiden, men Ingeborg tryckte tyst konvaljerna mot sina läppar. Hon ville prätta dem vid hemkomsten, ty deras doft skulle hädanefter för henne alltid vara förbunden med den lyckligaste stunden i hennes lif.

— Hvad jag känner mig ung — sade doktorn leende och såg på henne — har inte äfven du samma känsla, Inga? —

— Nej, käraste, betänk att jag är en gammal flicka — svarade hon blidt.

— För mig skall du alltid fortfara att vara ung liksom våren omkring oss — sade han entusiastiskt.

— Du misstager dig min vän, det är inte mera vår, sommaren har kommit. —

— Ja, du har rätt; den varma rika sommaren är inne, sommaren som skänker de skönaste rosorna — svarade han med ett fint leende. — Gud ske lof, vi ha ännu lifvets högsommar kvar. —

»Låtom oss binda kransar af unga rosor, förrän de vissna» sjöng det högt i Ingeborgs tacksamt lyckliga hjärta.



